

DEVA HOLDİNG A.Ş.
VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA
SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME
AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR

İçindekiler

	<u>Sayfa</u>
Konsolide finansal durum tablosu	1 - 2
Konsolide kar veya zarar tablosu	3
Konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu	4
Konsolide özkaynaklar değişim tablosu	5
Konsolide nakit akış tablosu	6 - 7
Konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar	8-81

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

		Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 30 Eylül 2019	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2018
	Dipnot Referansları		
VARLIKLAR			
Dönen Varlıklar		1.138.515.692	962.287.348
Nakit ve Nakit Benzerleri	4	219.735.750	121.115.624
Ticari Alacaklar	7	480.354.493	404.061.560
İlişkili Taraflardan Ticari Alacaklar	6	12.006.908	11.620.379
İlişkili Olmayan Taraflardan Ticari Alacaklar		468.347.585	392.441.181
Diğer Alacaklar	8	839.834	474.273
Stoklar	9	411.781.085	375.439.716
Peşin Ödenmiş Giderler	10	18.289.090	37.676.273
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar	11	82.300	157.381
Diğer Dönen Varlıklar	20	7.433.140	23.362.521
Duran Varlıklar		829.656.440	706.152.981
Maddi Duran Varlıklar	12	482.633.351	401.535.401
Kullanım Hakkı Varlıkları	13	10.867.899	-
Maddi Olmayan Duran Varlıklar		289.286.029	273.764.900
Şerefiye	15	1.782.731	1.782.731
Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	14	287.503.298	271.982.169
Peşin Ödenmiş Giderler	10	35.903.816	25.190.986
Ertelenmiş Vergi Varlığı	28	10.965.345	5.661.694
TOPLAM VARLIKLAR		1.968.172.132	1.668.440.329

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU (DEVAMI)

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

		Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 30 Eylül 2019	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2018
	Dipnot Referansları		
KAYNAKLAR			
Kısa Vadeli Yükümlülükler		756.220.173	584.100.327
Kısa Vadeli Borçlanmalar	5	366.940.499	307.211.508
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	5	206.133.150	135.655.554
Ticari Borçlar	7	95.175.481	85.699.382
İlişkili Taraflara Ticari Borçlar	6	8.256.696	5.713.990
İlişkili Olmayan Taraflara Ticari Borçlar		86.918.785	79.985.392
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	19	7.803.691	6.339.968
Diğer Borçlar	8	3.674.561	2.493.842
İlişkili Olmayan Taraflara Diğer Borçlar		3.674.561	2.493.842
Türev Araçlar	31	4.538.568	-
Devlet Teşvik ve Yardımları	16	1.495.043	1.777.379
Ertelenmiş Gelirler	10	3.647.518	3.229.696
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	28	386.334	897.933
Kısa Vadeli Karşılıklar		62.827.448	38.851.048
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin			
Kısa Vadeli Karşılıklar	19	27.414.867	25.384.459
Diğer Kısa Vadeli Karşılıklar	17	35.412.581	13.466.589
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	20	3.597.880	1.944.017
Uzun Vadeli Yükümlülükler		267.888.778	337.932.105
Uzun Vadeli Borçlanmalar	5	206.556.334	284.710.473
Devlet Teşvik ve Yardımları	16	36.607.789	31.755.886
Ertelenmiş Gelirler	10	235.923	926.511
Uzun Vadeli Karşılıklar		24.488.732	20.539.235
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin			
Uzun Vadeli Karşılıklar	19	24.488.732	20.539.235
ÖZKAYNAKLAR		944.063.181	746.407.897
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar		944.063.181	746.407.897
Ödenmiş Sermaye	21	200.019.288	200.019.288
Sermaye Düzeltme Farkları	21	140.080.696	140.080.696
Geri Alınan Paylar (-)	21	(28.847)	(28.847)
Paylara İlişkin Primler/İskontolar	21	2.870.803	2.870.803
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak			
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler		(4.670.933)	(4.670.933)
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kayıpları		(4.670.933)	(4.670.933)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak			
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler		(210.647)	(696.642)
Yabancı Para Çevirim Farkları		(210.647)	(696.642)
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	21	150.864.955	150.864.955
Geçmiş Yıllar Karları	21	255.689.513	121.607.460
Net Dönem Karı		199.448.353	136.361.117
TOPLAM KAYNAKLAR		1.968.172.132	1.668.440.329

Ekli dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı bir parçasıdır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN ARA DÖNEME AİT KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

			Yeniden sınıflandırılmış (*)	Yeniden sınıflandırılmış (*)
			Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak- 30 Eylül 2019	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Temmuz- 30 Eylül 2018
Dipnot Referansları				
Hasılat	22	1.013.372.390	734.722.239	333.480.002
Satışların Maliyeti (-)	22	(477.285.440)	(367.740.655)	(159.421.315)
BRÜT KAR		536.086.950	366.981.584	174.058.687
Pazarlama Giderleri (-)	23	(128.690.553)	(111.505.886)	(39.691.969)
Genel Yönetim Giderleri (-)	23	(74.871.955)	(68.509.470)	(25.728.218)
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	23	(33.526.909)	(27.364.307)	(7.029.571)
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	25	25.853.080	56.143.180	2.155.506
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)	25	(16.877.918)	(22.713.140)	(1.397.116)
ESAS FAALİYET KARI		307.972.695	193.031.961	102.367.319
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	26	-	427.010	-
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler (-)	26	(130.743)	-	(130.743)
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI		307.841.952	193.458.971	102.236.576
Finansman Giderleri (-)	27	(111.626.897)	(89.300.410)	(38.922.684)
VERGİ ÖNCESİ KAR		196.215.055	104.158.561	63.313.892
Vergi Geliri / (Gideri)		3.233.298	(13.182.402)	(1.270.923)
Dönem Vergi (Gideri) / Geliri	28	(1.427.539)	(16.594.898)	(337.499)
Ertelenmiş Vergi Geliri / (Gideri)	28	4.660.837	3.412.496	(933.424)
DÖNEM KARI		199.448.353	90.976.159	62.042.969
Dönem Karının Dağılımı				
Ana Ortaklık Payları		199.448.353	90.976.159	62.042.969
		199.448.353	90.976.159	62.042.969
Pay başına kazanç	29	0,0100	0,0045	0,0031
Sulandırılmış pay başına kazanç	29	0,0100	0,0045	0,0031

(*) Geçmiş dönem finansal tabloların yeniden sınıflandırılmasına ilişkin açıklamalar Not 2.4’te yapılmıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN ARA DÖNEME AİT KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak- 30 Eylül 2019	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak- 30 Eylül 2018	Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Temmuz- 30 Eylül 2019	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Temmuz- 30 Eylül 2018
DÖNEM KARI		199.448.353	90.976.159	62.042.969	27.730.508
DİĞER KAPSAMLI GELİR / (GİDERLER)					
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar		-	442.534	-	-
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları / (Kayıpları)	19	-	553.167	-	-
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Diğer Kapsamlı Gelire İlişkin Vergiler	28	-	(110.633)	-	-
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacaklar		485.995	(1.212.000)	(1.109.167)	(821.344)
Yabancı Para Çevirim Farkları		485.995	(1.212.000)	(1.109.167)	(821.344)
DİĞER KAPSAMLI GELİR		485.995	(769.466)	(1.109.167)	(821.344)
TOPLAM KAPSAMLI GELİR		199.934.348	90.206.693	60.933.802	26.909.164
Toplam Kapsamlı Gelirin Dağılımı:		199.934.348	90.206.693	60.933.802	26.909.164
Ana Ortaklık Payları		199.934.348	90.206.693	60.933.802	26.909.164

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN ARA DÖNEME AİT KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

Ekli dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı bir parçasıdır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN ARA DÖNEME AİT KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak – 30 Eylül 2019	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak – 30 Eylül 2018
İŞLETME FAALİYETLERİNDEN NAKİT AKIŞLARI		325.445.411	101.536.033
Dönem Karı		199.448.353	90.976.159
Dönem Net Karı (Zararı) Mutabakatı İle İlgili Düzeltmeler:		205.975.160	255.747.747
Amortisman ve İtfa Gideri İle İlgili Düzeltmeler	22 - 24	32.718.611	24.547.361
Değer Düşüklüğü (İptali) İle İlgili Düzeltmeler:		44.348.931	39.693.228
Alacaklarda Değer Düşüklüğü (İptali) ile İlgili Düzeltmeler	7-8	-	890.530
Stok Değer Düşüklüğü (İptali) ile İlgili Düzeltmeler	9	4.727.287	1.757.110
Maddi Duran Varlık Değer Düşüklüğü (İptali) ile İlgili Düzeltmeler:	12	1.451.471	-
Diğer Maddi Olmayan Duran Varlık Değer Düşüklüğü (İptali) ile İlgili Düzeltmeler:	14	38.170.173	37.045.588
Karşılıklar İle İlgili Düzeltmeler:		63.159.850	47.410.044
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar (İptali) ile İlgili Düzeltmeler	19	21.283.559	17.421.490
Dava ve/veya Ceza Karşılıkları (İptali) ile İlgili Düzeltmeler	17	3.951.854	4.114.832
Diğer Karşılıklar (İptalleri) ile İlgili Düzeltmeler	17	37.924.437	25.873.722
Faiz (Gelirleri) ve Giderleri İle İlgili Düzeltmeler:		90.690.181	68.180.136
Faiz Gelirleri ile İlgili Düzeltmeler	25	(3.084.470)	(5.656.187)
Faiz Giderleri ile İlgili Düzeltmeler	27	93.774.651	73.836.323
Vergi (Geliri) Gideri İle İlgili Düzeltmeler:	28	(3.233.298)	13.182.402
Nakit Dışı Kalemlere İlişkin Diğer Düzeltmeler:		(9.594.756)	(5.762.105)
Duran Varlıkların Elden Çıkarılmasından Kaynaklanan Kayıplar (Kazançlar) İle İlgili Düzeltmeler:		130.743	(427.010)
Maddi Duran Varlıkların Elden Çıkarılmasından Kaynaklanan Kayıplar (Kazançlar) ile İlgili Düzeltmeler	26	130.743	(427.010)
Yatırım ya da Finansman Faaliyetlerinden Kaynaklanan Nakit Akışlarına Neden Olan Diğer Kalemlere İlişkin Düzeltmeler		(9.422.144)	70.402.413
Kar (Zarar) Mutabakatı İle İlgili Diğer Düzeltmeler		(2.822.958)	(1.478.722)
İşletme Sermayesinde Gerçekleşen Değişimler:		(35.587.481)	(207.460.185)
Ticari Alacaklardaki Azalış (Artış) ile İlgili Düzeltmeler		(71.872.618)	(41.280.672)
İlişkili Taraflardan Ticari Alacaklardaki Azalış (Artış)		(386.529)	(961.443)
İlişkili Olmayan Taraflardan Ticari Alacaklardaki Azalış (Artış)		(71.486.089)	(40.319.229)
Faaliyetlerle İlgili Diğer Alacaklardaki Azalış (Artış) ile İlgili Düzeltmeler:		(365.561)	(1.054.387)
İlişkili Olmayan Taraflardan Faaliyetlerle İlgili Diğer Alacaklardaki Azalış (Artış)		(365.561)	(1.054.387)
Stoklardaki Azalışlar (Artışlar) İle İlgili Düzeltmeler		(33.593.607)	(178.203.011)
Peşin Ödenmiş Giderlerdeki Azalış (Artış)		19.387.183	(14.068.205)
Ticari Borçlardaki Artış (Azalış) ile İlgili Düzeltmeler:		9.476.099	56.025.941
İlişkili Taraflara Ticari Borçlardaki Artış (Azalış)		2.542.706	11.174.480
İlişkili Olmayan Taraflara Ticari Borçlardaki Artış (Azalış)		6.933.393	44.851.461
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlardaki Artış (Azalış)		1.463.723	253.385
Faaliyetler ile İlgili Diğer Borçlardaki Artış (Azalış) ile İlgili Düzeltmeler:		1.180.719	671.660
İlişkili Olmayan Taraflara Faaliyetlerle İlgili Diğer Borçlardaki Artış (Azalış)		1.180.719	671.660
Türev Yükümlülüklerdeki Artış (Azalış)		4.538.568	-
Ertelenmiş Gelirlerdeki Artış (Azalış)		(272.766)	(2.689.891)
İşletme Sermayesinde Gerçekleşen Diğer Artış (Azalış) ile İlgili Düzeltmeler:		34.470.779	(27.115.005)
Faaliyetlerle İlgili Diğer Varlıklardaki Azalış (Artış)		16.004.462	(14.524.685)
Faaliyetlerle İlgili Diğer Yükümlülüklerdeki Artış (Azalış)		18.466.317	(12.590.320)
Faaliyetlerden Elde Edilen Nakit Akışları		369.836.032	139.263.721
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar Kapsamında Yapılan Ödemeler	19	(17.148.487)	(15.556.082)
Diğer Karşılıklara İlişkin Ödemeler	17	(27.242.134)	(22.171.606)

Ekli dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı bir parçasıdır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI**30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN ARA DÖNEME AİT
KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU (DEVAMI)**

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

		Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş)	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş)
	Dipnot Referansları	1 Ocak – 30 Eylül 2019	1 Ocak – 30 Eylül 2018
YATIRIM FAALİYETLERİNDEN KAYNAKLANAN NAKİT AKIŞLARI		(176.141.858)	(115.665.527)
Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıkların Satışından			
Kaynaklanan Nakit Girişleri		305.992	476.810
Maddi Duran Varlıkların Satışından Kaynaklanan Nakit Girişleri	12-26	305.992	476.810
Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıkların Alımından			
Kaynaklanan Nakit Çıkışları		(168.707.062)	(113.246.829)
Maddi Duran Varlık Alımından Kaynaklanan Nakit Çıkışları	12	(110.448.973)	(46.100.965)
Maddi Olmayan Duran Varlık Alımından Kaynaklanan Nakit Çıkışları	14-27	(58.258.089)	(67.145.864)
Verilen Nakit Avans ve Borçlar		(10.712.830)	(6.993.168)
Verilen Diğer Nakit Avans ve Borçlar	10	(10.712.830)	(6.993.168)
Devlet Teşviklerinden Elde Edilen Nakit Girişleri	16	2.972.042	4.097.660
FİNANSMAN FAALİYETLERİNDEN NAKİT AKIŞLARI		(51.171.300)	68.979.402
Borçlanmadan Kaynaklanan Nakit Girişleri		1.206.782.616	805.253.819
Kredilerden Nakit Girişleri		1.206.782.616	805.253.819
Borç Ödemelerine İlişkin Nakit Çıkışları		(1.174.868.364)	(691.448.610)
Kredi Geri Ödemelerine İlişkin Nakit Çıkışları		(1.159.895.970)	(666.102.566)
İhraç Edilmiş Borçlanma Araçları Geri Ödemelerinden Nakit Çıkışları		(14.972.394)	(25.346.044)
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları		(5.477.179)	-
Ödenen Faiz		(80.690.965)	(50.577.626)
Alınan Faiz	25	3.082.592	5.751.819
YABANCI PARA ÇEVİRİM FARKLARININ ETKİSİNDEN ÖNCE NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDEKİ NET ARTIŞ (AZALIŞ)		98.132.253	54.849.908
Yabancı Para Çevrim Farklarının Nakit ve Nakit Benzerleri Üzerindeki Etkisi		485.995	(1.212.000)
NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDEKİ NET ARTIŞ (AZALIŞ)		98.618.248	53.637.908
DÖNEM BAŞI NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	4	121.029.521	77.723.146
DÖNEM SONU NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	4	219.647.769	131.361.054

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

1. GRUP’UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU

Deva Holding A.Ş. (“Şirket”) İstanbul, Türkiye’de faaliyet göstermektedir. Şirket 22 Eylül 1958 yılında kurulmuş olup, Şirket’in ana faaliyet konusu beşeri ilaç üretimi ve pazarlamasıdır. Şirket’in ticaret ünvanı ve faaliyetlerini yürüttüğü adresi aşağıdaki gibidir:

Deva Holding A.Ş. Halkalı Merkez Mahallesi Basın Ekspres Caddesi No:1 K.Çekmece / İstanbul.

Grup’ta çalışan ortalama personel sayısı 30 Eylül 2019 tarihinde biten dönem için 2.225 kişidir (31 Aralık 2018: 2.176).

Eastpharma S.A.R.L. Şirket’in ana hissedarıdır. Eastpharma S.A.R.L. 2006 yılında Lüksemburg’da kurulmuştur ve %100’ü 2006 yılında kurulan ve Bermuda merkezli bir şirket olan Eastpharma Ltd.’ye aittir. Eastpharma S.A.R.L. 27 Kasım 2006’da Şirket’in %52,6’sını satın almıştır. Eastpharma S.A.R.L. sonraki dönemlerde hisse alımına devam etmiştir. 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla Eastpharma S.A.R.L. Deva hisselerinin %82,2’sine sahiptir (31 Aralık 2018: %82,2). 2011 yılında, Sermaye Piyasası Kurulu’nun 26 Mayıs 2011 tarihli onayı ile Şirket çıkarılmış sermayesini nakit artırmak suretiyle, 180.070.656 TL’den 200.000.000 TL’ye yükseltmiştir. Bu artışın 16.384.384 TL’si Eastpharma S.A.R.L. tarafından nakit olarak, kalan 3.544.960 TL’lik kısmı ise diğer ortaklar tarafından karşılanmıştır. Eastpharma Ltd. ana hissedarları GEM Global Equities Management S.A. tarafından yönetilen fonlardır.

Şirket hisseleri 24 Mart 1986 tarihinden itibaren Borsa İstanbul’da işlem görmeye başlamıştır.

30 Eylül 2019 tarihinde Şirket sermayesi hisse başına beher değeri 0,01 TL tutarında toplam 20.001.928.778 adet hisseden oluşmaktadır (31 Aralık 2018: 20.001.928.778). Şirket’in nominal sermaye yapısı aşağıdaki gibidir (Not 21):

Ortaklar	%	30 Eylül		31 Aralık
		2019	%	2018
Eastpharma SARL	82,2	164.424.760	82,2	164.424.760
Diğer	17,8	35.594.528	17,8	35.594.528
Nominal sermaye	100,0	200.019.288	100,0	200.019.288
Sermaye düzeltme farkları		140.080.696		140.080.696
Geri alınan paylar (-)		(28.847)		(28.847)
Düzeltilmiş sermaye		340.071.137		340.071.137

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

1. GRUP’UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU (devamı)

Bağlı Ortaklıklar

Şirket’in 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla bağlı ortaklıklarının (hep birlikte “Grup”) detayları ve başlıca faaliyet konuları aşağıdaki gibidir:

Bağlı Ortaklıklar	Ana faaliyeti	Grup'un sermayedeki pay oranı ve oy kullanma hakkı oranı (%)	
		30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Devatis Ltd	Beşeri-tıbbi ve veteriner ilaçların Yeni Zelanda ve Avusturalya'da satış ve dağıtım	100	100
Devatis Inc	Beşeri-tıbbi ve veteriner ilaçların Amerika'da satış ve dağıtım	100	100
Devatis GmbH (*)	Beşeri-tıbbi ve veteriner ilaçların Almanya'da satış ve dağıtım	100	100
Devatis A.G (*)	Beşeri-tıbbi ve veteriner ilaçların İsviçre'de satış ve dağıtım	100	100

(*) İlgili şirketlerin konsolide finansal tablolara önemli bir etkisi yoktur. Bu nedenle konsolidasyona dahil edilmemektedirler.

Grup’un bağlı ortaklıkları yurtdışında faaliyet göstermektedirler.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

1. GRUP’UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU (devamı)

Bağlı Ortaklıklar (devamı)

Şirket ve bağlı ortaklıkları ilaç sektöründe faaliyet göstermektedir ve pazarda yer edinmiş jenerik ilaç üreticilerindendir. Şirket’in geniş bir ürün yelpazesi bulunmaktadır ve satış ekibi tüm ülkeye yayılmıştır. Grup’un 4 farklı lokasyonda 4 üretim tesisi bulunmaktadır.

Şirket 365 değişik formda 184 ilaç molekülüne sahiptir. Bunlardan 9 tanesi (12 değişik formda) lisans haklarının kullanım yolu ile üretilip satılan ürünlerdir.

30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla iş bölümleri beşeri ilaç üretim ve satışı, veteriner ve tarım ilaçları üretim ve satışı ve diğerdir.

Beşeri ilaç bölümü gelirin büyük bölümünü jenerik ve ruhsatlı ilaçların satışından elde etmektedir. Jenerik ilaçlar, Şirket’in üretilen aktif ilaç bileşeninin kimyasal ismi yerine Şirket’in ticari markası altında sattığı nihai ürünlerdir. Orijinal ilaçlar, Şirket’in, ilaç bileşeninin haklarını elinde bulunduran diğer ilaç şirketlerinin lisansları altında ürettiği ve sattığı nihai ilaçlardır. Bu iş bölümü kas sistemi, beslenme, metabolizma ve kalp ve damar hastalıkları tedavisinde kullanılan geniş bir ilaç yelpazesine sahiptir. Kurumsal harcamalar ve varlıklar beşeri ilaç satış iş bölümünde yer almaktadır.

Beşeri ilaç bölümü aynı zamanda ilaç ve antibiyotiklerin aktif maddesi “API” üretim ve yerel üreticilerle birlikte yabancı ilaç şirketlerine satışını da içermektedir. Şirket, üretim faaliyetlerinin yanı sıra mikrobiyoloji laboratuvarında hammadde adaptasyon, mikroorganizma seleksiyon, besiyeri formülasyon vb. deneme ve araştırma çalışmaları yapmakta, pilot fermentörlerde de çeşitli deneme ve araştırma fermentasyonlarını gerçekleştirmektedir.

Veteriner ve tarım ilaçları iş bölümünün geliri 128 değişik formda ve 83 ilaç molekülünün satışından elde edilmektedir.

Diğer iş bölümündeki faaliyetler kolonya ürünleri üretimi ve satışından oluşmaktadır.

Grup’un faaliyetleriyle ilgili iş bölümü bilgileri Not 3’te sunulmuştur.

Finansal Tabloların Onaylanması

Finansal tablolar, Yönetim Kurulu tarafından onaylanmış ve 8 Kasım 2019 tarihinde yayınlanması için yetki verilmiştir.

İşletmenin sürekliliği

Grup konsolide finansal tablolarını işletmenin sürekliliği ilkesine göre hazırlamıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

Uygunluk Beyanı

Grup yasal defterleri ile yasal finansal tablolarını Türk Ticaret Kanunu (“TTK”) ve vergi mevzuatınca belirlenen muhasebe ilkelerine uygun tutmakta ve hazırlamaktadır. Yurt dışında faaliyet gösteren bağlı ortaklıklar, muhasebe kayıtlarını ve finansal tablolarını faaliyette bulunduğu ülkelerin para birimi cinsinden ve o ülkelerin mevzuatına uygun olarak hazırlamaktadır.

İlişkideki finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu’nun (“SPK”) 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Seri II, 14.1 No’lu “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği” (“Tebliğ”) hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğin 5. Maddesine istinaden Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (“KGK”) tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları / Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumları (“TMS/TFRS”) esas alınmıştır.

Ayrıca KGK tarafından 2 Haziran 2016 tarihinde 30 sayılı kararla yayınlanan ve akabinde TFRS-15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat ile TFRS-16 Kiralamalar standartlarındaki değişiklikler ile birlikte 15 Nisan 2019 tarihinde kamuya duyurulan güncel “2019 TFRS” adıyla yayınlanan TMS taksonomisine uygun olarak sunulmuştur.

Grup ile Grup’a bağlı Türkiye’de yerleşik şirketler, muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni finansal tablolarının hazırlanmasında, KGK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu (“TTK”), vergi mevzuatı ve Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı (“Maliye Bakanlığı”) tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı Şartlarına uymaktadır. Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren bağlı ortaklıklar muhasebe kayıtlarını ve yasal finansal tablolarını faaliyette bulundukları ülkelerin para birimleri cinsinden ve o ülkelerin mevzuatına uygun olarak hazırlamaktadırlar. TFRS’na göre hazırlanan bu konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esası baz alınarak Türk Lirası olarak hazırlanmıştır.

Kullanılan Para Birimi

Grup’un her işletmesinin kendi finansal tabloları faaliyette bulundukları temel ekonomik çevrede geçerli olan para birimi (fonksiyonel para birimi) ile sunulmuştur. Her işletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçları, Şirket’in geçerli para birimi olan ve konsolide finansal tablolar için sunum para birimi olan TL cinsinden ifade edilmiştir. Yurtdışında faaliyette bulunan bağlı ortaklığa ait finansal tablolar (Devatis Ltd’nin fonksiyonel para birimi Yeni Zelanda Doları’dır ve Devatis Inc’nin fonksiyonel para birimi Amerikan Doları’dır.), özkaynak kalemleri haricindeki finansal durum tablosu kalemleri için dönem sonu kuru, özkaynak kalemleri için tarihi kurlar ve gelir tablosu kalemleri için ise ortalama kurlar kullanılarak sunum para birimine çevrilmiştir.

30 Eylül 2019 ve 2018 tarihi itibarıyla dönem sonu ve ortalama Amerikan doları, Avro ve Yeni Zelanda Doları kur detayları aşağıdaki gibidir:

	Dönem Sonu		Ortalama	
	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018	30 Eylül 2019	30 Eylül 2018
USD/TL	5,6591	5,2609	5,6338	4,6020
EUR/TL	6,1836	6,0280	6,3299	5,4737
NZD/TL	3,5435	3,5488	3,7398	3,2180

Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Finansal Tabloların Düzeltilmesi

SPK’nın 17 Mart 2005 tarih ve 11/367 sayılı kararı uyarınca, Türkiye’de faaliyette bulunan ve Türkiye Muhasebe Standartları’na (TMS/TFRS uygulamasını benimseyenler dahil) uygun olarak finansal tablo hazırlayan şirketler için, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere enflasyon muhasebesi uygulamasına son verilmiştir. Buna istinaden, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren 29 No’lu “Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama” Standardı (“TMS 29”) uygulanmamıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

Konsolidasyon Esasları

Konsolide finansal tablolar, Grup ve Grup’un bağlı ortaklıkları tarafından kontrol edilen işletmelerin finansal tablolarını kapsar. Kontrol, Grup’un aşağıdaki şartları sağlaması ile sağlanır:

- Yatırım yapılan şirket/varlık üzerinde gücünün olması;
- Yatırım yapılan şirket/varlıktan elde edeceği getirilere açık olması ya da bu getirilere hakkı olması; ve
- Getiriler üzerinde etkisi olabilecek şekilde gücünü kullanabilmesi.

Yukarıda listelenen kriterlerin en az birinde herhangi bir değişiklik oluşmasına neden olabilecek bir durumun ya da olayın ortaya çıkması halinde Grup yatırımının üzerinde kontrol gücünün olup olmadığını yeniden değerlendirir.

Grup’un yatırım yapılan şirket/varlık üzerinde çoğunluk oy hakkına sahip olmadığı durumlarda, ilgili yatırımın faaliyetlerini tek başına yönlendirebilecek/yönetebilecek şekilde yeterli oy hakkının olması halinde, yatırım yapılan şirket/varlık üzerinde kontrol gücü vardır. Şirket, aşağıdaki unsurlar da dahil olmak üzere, ilgili yatırımdaki oy çoğunluğunun kontrol gücü sağlamak için yeterli olup olmadığının değerlendirmesinde konuyla ilgili tüm olayları ve şartları göz önünde bulundurur.

- Grup’un sahip olduğu oy hakkı ile diğer hissedarların sahip olduğu oy hakkının karşılaştırılması;
- Grup ve diğer hissedarların sahip olduğu potansiyel oy hakları;
- Sözleşmeye bağlı diğer anlaşmalardan doğan haklar; ve
- Grup’un karar verilmesi gereken durumlarda ilgili faaliyetleri yönetmede (geçmiş dönemlerdeki genel kurul toplantılarında yapılan oylamalar da dahil olmak üzere) mevcut gücünün olup olmadığını gösterebilecek diğer olay ve şartlar.

Bir bağlı ortaklığın konsolidasyon kapsamına alınması Grup’un bağlı ortaklık üzerinde kontrole sahip olmasıyla başlar ve kontrolünü kaybetmesiyle sona erer. Yıl içinde satın alınan veya elden çıkarılan bağlı ortaklıkların gelir ve giderleri, satın alım tarihinden elden çıkarma tarihine kadar konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosuna dahil edilir.

Kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelirin her bir kalemi ana ortaklık hissedarlarına ve kontrol gücü olmayan paylara aittir. Kontrol gücü olmayan paylar ters bakiye ile sonuçlansa dahi, bağlı ortaklıkların toplam kapsamlı geliri ana ortaklık hissedarlarına ve kontrol gücü olmayan paylara aktarılır.

Gerekli olması halinde, Grup’un izlediği muhasebe politikalarıyla aynı olması amacıyla bağlı ortaklıkların finansal tablolarında muhasebe politikalarıyla ilgili düzeltmeler yapılmıştır.

Tüm grup içi varlıklar ve yükümlülükler, özkaynaklar, gelir ve giderler ve Grup şirketleri arasındaki işlemlere ilişkin nakit akışları konsolidasyonda elimine edilir.

Muhasebe Politikalarındaki Değişiklikler

1 Ocak-30 Eylül 2019 hesap dönemine ait konsolide finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları, aşağıda belirtilen ve 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren TFRS 16 Kiralamalar Standardı haricinde, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolar ile tutarlı olarak uygulanmıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

Muhasebe Politikalarındaki Değişiklikler (devamı)

Konsolide Finansal Tablolara Etkileri

Grup, 1 Ocak 2019 tarihinde başlayan hesap döneminde TFRS 16 Kiralamalar Standardını uygulamıştır ve ilgili standardın konsolide finansal tablolara etkileri aşağıda, uygulanan güncel muhasebe politikaları ise Not 2.3’de açıklanmıştır.

TFRS 16 Kiralamalar Standardı uygulamasında Grup, sınıflandırma ve ölçüm değişiklikleri ile ilgili önceki dönemlere ilişkin karşılaştırmalı bilgilerin yeniden düzenlenmemesine izin veren muafiyetten yararlanmıştır. TFRS 16’nın uygulanmasından kaynaklanan finansal varlıkların ve finansal yükümlülüklerin kayıtlı değerindeki farklılıklar 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla geçmiş yıllar karları içerisinde muhasebeleştirilmiştir.

TFRS 16 standardının uygulamasının 31 Aralık 2018 tarihli finansal durum tablosuna etkileri aşağıda sunulmuştur:

(i) Konsolide finansal durum tablosu

VARLIKLAR	31 Aralık 2018 Etkiler Hariç	TFRS 16 Etkileri	1 Ocak 2019
Duran Varlıklar			
Kullanım Hakkı Varlıkları	-	15.603.113	15.603.113
Ertelenmiş Vergi Varlığı	5.661.694	642.813	6.304.507
Yukarıdaki kalemler haricindeki duran varlıklar	700.491.287	-	700.491.287
Toplam Duran Varlıklar	706.152.981	16.245.926	722.398.907
TOPLAM VARLIKLAR	1.668.440.329	16.245.926	1.684.686.255
KAYNAKLAR	31 Aralık 2018 Etkiler Hariç	TFRS 16 Etkileri	1 Ocak 2019
Kısa Vadeli Yükümlülükler			
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	135.655.554	7.749.253	143.404.807
Yukarıdaki kalemler haricindeki kısa vadeli yükümlülükler	448.444.773	-	448.444.773
Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	584.100.327	7.749.253	591.849.580
Uzun Vadeli Yükümlülükler			
Uzun Vadeli Borçlanmalar	284.710.473	10.775.737	295.486.210
Yukarıdaki kalemler haricindeki kısa vadeli yükümlülükler	53.221.632	-	53.221.632
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler	337.932.105	10.775.737	348.707.842
Toplam Yükümlülükler	922.032.432	18.524.990	940.557.422
ÖZKAYNAKLAR			
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar	746.407.897	(2.279.064)	744.128.833
Geçmiş Yıllar Karları	257.968.577	(2.279.064)	255.689.513
Yukarıdaki kalemler haricindeki kısa vadeli yükümlülükler	488.439.320	-	488.439.320
Toplam Özkaynaklar	746.407.897	(2.279.064)	744.128.833
TOPLAM KAYNAKLAR	1.668.440.329	16.245.926	1.684.686.255

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.1 Muhasebe Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar

Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemlerde, ileriye yönelik olarak uygulanır. Grup’un cari dönem içerisinde muhasebe tahminlerinde önemli bir değişikliği olmamıştır. Tespit edilen önemli bir muhasebe hatası söz konusu olursa, düzeltme geriye dönük olarak uygulanır ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir.

2.2 Yeni ve Düzeltilmiş Standartlar ve Yorumlar

30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları aşağıda özetlenen 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla geçerli yeni ve değiştirilmiş TFRS standartları ve TFRYK yorumları dışında önceki yılda kullanılanlar ile tutarlı olarak uygulanmıştır. Bu standartların ve yorumların Grup’un mali durumu ve performansı üzerindeki etkileri ilgili paragraflarda açıklanmıştır.

i) 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlar

TFRS 16 – Kiralama İşlemleri

KGK Nisan 2018’de TFRS 16 “Kiralama İşlemleri” standardını yayınlamıştır. Yeni standart, faaliyet kiralaması ve finansal kiralama ayrımını ortadan kaldırarak kiracı durumundaki şirketler için birçok kiralamanın tek bir model altında bilançoya alınmasını gerektirmektedir. Kiralayan durumundaki şirketler için muhasebeleştirme büyük ölçüde değişmemiş olup faaliyet kiralaması ile finansal kiralama arasındaki fark devam etmektedir. TFRS 16, TMS 17 ve TMS 17 ile ilgili Yorumların yerine geçecek olup, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerlidir.

Kiracılar, bu standardı kısa vadeli kiralamalara (kira süresi 12 ay ve daha kısa olan kiralamalar) veya dayanak varlığın düşük değerli olduğu kiralamalara (örneğin kişisel bilgisayarlar, bazı ofis ekipmanları, vb.) uygulamama istisnasına sahiptir. Kiralamanın fiilen başladığı tarihte kiracı, kira yükümlülüğünü o tarihte ödenmemiş olan kira ödemelerinin bugünkü değeri üzerinden ölçer (kiralama yükümlülüğü) ve aynı tarih itibarıyla ilgili kullanım hakkı varlığını da kayıtlarına alarak kira süresi boyunca amortismanına tabi tutar. Kira ödemeleri, kiralamadaki zımnî faiz oranının kolaylıkla belirlenebilmesi durumunda, bu oran kullanılarak iskonto edilir. Kiracı, bu oranın kolaylıkla belirlenememesi durumunda, kiracının alternatif borçlanma faiz oranını kullanır. Kiracı, kiralama yükümlülüğü üzerindeki faiz gideri ile kullanım hakkı varlığının amortisman giderini ayrı olarak kaydetmelidir.

Kiracının, belirli olayların gerçekleşmesi halinde kiralama yükümlülüğünü yeniden ölçmesi söz konusudur (örneğin kiralama süresindeki değişiklikler, ileriye dönük kira ödemelerinin belirli bir endeks veya orandaki değişimler nedeniyle değişikliğe uğraması, vb.). Bu durumda kiracı, kiralama yükümlülüğünün yeniden ölçüm etkisini kullanım hakkı varlığı üzerinde bir düzeltme olarak kaydeder.

TFRS 16’ya geçiş:

Grup, TFRS 16’yı kolaylaştırılmış geriye dönük yaklaşım ile uygulamıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.2 Yeni ve Düzeltilmiş Standartlar ve Yorumlar (devamı)

i) 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlar (devamı)

TMS 28 “İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar”da yapılan değişiklikler

KGK Aralık 2017’de, TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar standardında değişikliklerini yayınlamıştır. Söz konusu değişiklikler, iştirak veya iş ortaklığındaki net yatırımın bir parçasını oluşturan iştirak veya iş ortaklığındaki uzun vadeli yatırımlar için TFRS 9 Finanslar Araçları uygulayan işletmeler için açıklık getirmektedir.

TFRS 9 Finansal Araçlar, TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar uyarınca muhasebeleştirilen iştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımları kapsamamaktadır. Söz konusu değişiklikte KGK, TFRS 9’un sadece şirketin özkaynak yöntemi kullanarak muhasebeleştirdiği yatırımları kapsam dışında bıraktığına açıklık getirmektedir. İşletme, TFRS 9’u, özkaynak yöntemine göre muhasebeleştirmedikleri ve özü itibari ile ilgili iştirak ve iş ortaklıklarındaki net yatırımın bir parçasını oluşturan uzun vadeli yatırımlar dahil olmak üzere iştirak ve iş ortaklıklarındaki diğer yatırımlara uygulayacaktır.

Değişiklik, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanmaktadır. Söz konusu değişiklik Grup için geçerli değildir ve Grup’un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

TFRYK 23 Gelir Vergisi Uygulamalarına İlişkin Belirsizlikler

Yorum, gelir vergisi muameleleri konusunda belirsizlikler olması durumunda, “TMS 12 Gelir Vergileri”nde yer alan muhasebeleştirme ve ölçüm gereksinimlerinin nasıl uygulanacağına açıklık getirmektedir.

Gelir vergisi muameleleri konusunda belirsizlik olması durumunda, yorum:

- (a) işletmenin belirsiz vergi muamelelerini ayrı olarak değerlendirip değerlendirmediklerini;
- (b) işletmenin vergi muamelelerinin vergi otoriteleri tarafından incelenmesi konusunda yapmış olduğu varsayımları;
- (c) işletmenin vergilendirilebilir karını (vergi zararını), vergi matrahını, kullanılmamış vergi zararlarını, kullanılmamış vergi indirimlerini ve vergi oranlarını nasıl belirlediğini; ve
- (d) işletmenin bilgi ve koşullardaki değişiklikleri nasıl değerlendirdiğini ele almaktadır.

Yorum, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanmaktadır.. Söz konusu yorumun Grup’un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.2 Yeni ve Düzeltilmiş Standartlar ve Yorumlar (devamı)

i) 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlar (devamı)

Yıllık İyileştirmeler - 2015–2017 Dönemi

KGK Ocak 2019’da aşağıda belirtilen standartları değiştirerek, TFRS Standartları’nın 2015-2017 dönemine ilişkin yıllık iyileştirmelerini yayınlamıştır.

- TFRS 3 İşletme Birleşmeleri ve TFRS 11 Müşterek Anlaşmalar — TFRS 3’teki değişiklikler bir şirketin müşterek faaliyet olarak muhasebeleştiği işletmenin kontrolünü elde etmesi sonucu, ilgili işletmede kontrol öncesi sahip olduğu paylarını yeniden ölçmesi gerektiğine açıklık getirmektedir. TFRS 11’deki değişiklikler bir şirketin müşterek faaliyet olarak muhasebeleştiği işletmenin kontrolünü elde etmesi sonucu, ilgili işletmede kontrol öncesi sahip olduğu paylarını yeniden ölçmesine gerek olmadığına açıklık getirmektedir.
- TMS 12 Gelir Vergileri — Değişiklikler, temettülere (kar dağıtımı) ilişkin tüm gelir vergisi etkilerinin, vergilerin nasıl doğduğuna bakılmaksızın kar veya zararda muhasebeleştirilmesi gerektiği konusuna açıklık getirmektedir.
- TMS 23 Borçlanma Maliyetleri — Değişiklikler, ilgili varlık amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma geldikten sonra ödenmemiş özel borçlanmaların bulunması durumunda, ilgili borcun şirketin genellikle genel borçlanmalarındaki aktifleştirme oranını belirlerken borçlandığı fonların bir parçası durumuna geldiğine açıklık getirmektedir.

Değişiklikler, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanmaktadır. Söz konusu değişiklik Grup için geçerli değildir ve Grup’un finansal durumu veya performansı üzerinde önemli etkisi olmamıştır.

Planda Yapılan Değişiklik, Küçülme veya Yerine Getirme (TMS 19 Değişiklikler)

KGK Ocak 2019’da TMS 19 Değişiklikler “Planda Yapılan Değişiklik, Küçülme veya Yerine Getirme”yi yayınlamıştır. Değişiklik; planda yapılan değişiklik, küçülme veya yerine getirme gerçekleşikten sonra yıllık hesap döneminin kalan kısmı için tespit edilen hizmet maliyetinin ve net faiz maliyetinin güncel aktüeryal varsayımları kullanarak hesaplanmasını gerektirmektedir. Değişiklikler, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanmaktadır. İşletme bu değişiklikleri erken uygulaması durumunda, erken uyguladığına dair açıklama yapacaktır. Söz konusu değişikliklerin Grup’un finansal durumu ve performansı üzerinde önemli bir etki beklememektedir.

Negatif Tazminli Erken Ödeme Özellikleri (TFRS 9 Değişiklik)

Bazı erken ödenebilir finansal varlıkların işletme tarafından itfa edilmiş maliyetinden ölçülebilmeleri için TFRS 9 Finansal Araçlar’da ufak değişiklikler yayınlamıştır.

TFRS 9’u uygulayan işletme, erken ödenebilir finansal varlığı, gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarar yansıtılan varlık olarak ölçmektedir. Değişikliklerin uygulanması ile, belirli koşulların sağlanması durumunda, işletmeler negatif tazminli erken ödenebilir finansal varlıkları itfa edilmiş maliyetinden ölçebileceklerdir.

Değişiklikler, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanmaktadır. Söz konusu değişiklik Grup için geçerli değildir ve Grup’un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.2 Yeni ve Düzeltilmiş Standartlar ve Yorumlar (devamı)

ii) Yayımlanan ama yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar

Konsolide finansal tabloların onaylanma tarihi itibarıyla yayımlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiş ve Grup tarafından erken uygulanmaya başlanmamış yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler aşağıdaki gibidir. Grup aksi belirtilmedikçe yeni standart ve yorumların yürürlüğe girmesinden sonra konsolide finansal tablolarını ve dipnotlarını etkileyecek gerekli değişiklikleri yapacaktır.

TFRS 10 ve TMS 28: Yatırımcı İşletmenin İştirak veya İş Ortaklığına Yaptığı Varlık Satışları veya Katkıları - Değişiklik

KGK, özkaynak yöntemi ile ilgili devam eden araştırma projesi çıktılarına bağlı olarak değiştirilmek üzere, Aralık 2017’de TFRS 10 ve TMS 28’de yapılan söz konusu değişikliklerin geçerlilik tarihini süresiz olarak ertelemiştir. Ancak, erken uygulamaya halen izin vermektedir. Grup söz konusu değişikliklerin etkilerini, bahsi geçen standartlar nihai halini aldıktan sonra değerlendirecektir

TFRS 17 – Yeni Sigorta Sözleşmeleri Standardı

KGK Şubat 2019’da, sigorta sözleşmeleri için muhasebeleştirme ve ölçüm, sunum ve açıklamayı kapsayan kapsamlı yeni bir muhasebe standardı olan TFRS 17’yi yayımlamıştır. TFRS 17 hem sigorta sözleşmelerinden doğan yükümlülüklerin güncel bilanço değerleri ile ölçümünü hem de karın hizmetlerin sağlandığı dönem boyunca muhasebeleştirmesini sağlayan bir model getirmektedir TFRS 17, 1 Ocak 2021 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Grup, genel olarak finansal durumu ve performansı üzerinde önemli bir etki beklememektedir.

İşletmenin tanımlanması (TFRS 3 Değişiklikleri)

KGK Mayıs 2019’da TFRS 3 ‘İşletme Birleşmeleri’inde yer alan işletme tanımına ilişkin değişiklikler yayımlamıştır. Bu değişikliğin amacı, bir işletmenin işletme birleşimi olarak mı yoksa bir varlık edinimi olarak mı muhasebeleştirileceğini belirlemeye yardımcı olmaktadır. Değişiklikler aşağıdaki gibidir:

- İşletme için minimum gereksinimlerin netleştirilmesi;
- Piyasa katılımcılarının eksik unsurları tamamlaması konusundaki değerlendirmenin ortadan kaldırılması;
- İşletmelerin edinme sürecin önemli olup olmadığını değerlendirmesine yardımcı uygulama rehberi eklenmesi;
- İşletmenin ve çıktıların tanımlarını sınırlandırmak; ve
- İsteğe bağlı bir gerçeğe uygun değer konsantrasyon testi yayımlamak.

Değişiklik, 1 Ocak 2020 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Grup, değişikliğin finansal durumu ve performansı üzerine etkilerini değerlendirmektedir.

Önemliliğin Tanımı (TMS 1 ve TMS 8 Değişiklikleri)

Haziran 2019’da KGK, “TMS 1 Finansal Tabloların Sunumu” ve “TMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar” standartlarında değişiklikler yapmıştır. Bu değişikliklerin amacı, “önemlilik” tanımını standartlar arasında uyumlu hale getirmek ve tanımın belirli kısımlarını açıklığa kavuşturmadır. Yeni tanıma göre, bilginin saklanması, hatalı olması veya verilmemesi durumunda finansal tabloların birincil kullanıcıların bu tablolara dayanarak verdikleri kararları etkileyebileceği varsayılabilirse, bilgi önemlidir. Değişiklikler, bilginin önemliliğinin niteliğine, büyüklüğüne veya her ikisine bağlı olacağını açıklamaktadır. Şirketler bilginin tek başına veya başka bilgiler ile birlikte kullanıldığında finansal tablolar üzerinde ki etkisinin önemliliği değerlendirmek ile yükümlüdür

Değişiklik, 1 Ocak 2020 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Grup, değişikliğin finansal durumu ve performansı üzerine etkilerini değerlendirmektedir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.2 Yeni ve Düzeltilmiş Standartlar ve Yorumlar (devamı)

iii) Uluslararası Muhasebe Standartları Kurumu (UMSK) tarafından yayınlanmış fakat KGK tarafından yayınlanmamış yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

UMSK tarafından yayımlanmış fakat henüz KGK tarafından TFRS'ye uyarlanmamış / yayınlanmamış yeni standartlar, yorumlar ve mevcut UFRS standartlarında değişiklikler bulunmamaktadır.

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti

a. Hasılat

Grup, taahhüt edilmiş bir mal veya hizmeti müşterisine devrederek edim yükümlülüğünü yerine getirdiğinde veya getirdikçe hasılatı finansal tablolara alır. Bir varlığın kontrolü müşterinin eline geçtiğinde veya geçtikçe varlık devredilmiş olur.

Grup, aşağıda yer alan 5 temel prensip doğrultusunda hasılatı finansal tablolara almaktadır:

- (a) Müşteri sözleşmelerinin belirlenmesi
- (b) Sözleşmelerdeki performans yükümlülüklerinin belirlenmesi
- (c) Sözleşmelerdeki işlem fiyatının belirlenmesi
- (d) İşlem fiyatının sözleşmelerdeki performans yükümlülüklerine dağıtılması
- (e) Her performans yükümlülüğü yerine getirildiğinde hasılatın muhasebeleştirilmesi

Ecza depoları Grup'un olağan faaliyet çıktısı elde ettiği müşterileridir. Gelirler, bu dağıtım depolarına yapılan ilaç satışlarından elde edilmektedir. Gelirler, teslimatın gerçekleşmesi, gelir tutarının güvenilir şekilde belirlenebilmesi ve işlemle ilgili ekonomik faydaların Grup'a akmasının muhtemel olması üzerine alınan veya alınması beklenen bedelin gerçeğe uygun değeri üzerinden tahakkuk esasına göre kayıtlara alınır. Ecza depoları ile ayrı ayrı sözleşmeler bulunmamakta ve aynı şirkete ait depolar tek bir grup olarak değerlendirilmektedir.

Mal ve hizmet ayrıştırması kapsamında tek edim yükümlülüğü bulunan Grup, ayrı performans kriterleri ve yükümlülükleri anlamında bir ayrıştırmaya gitmez.

Türkiye'de ilaç fiyatları, Bakanlar Kurulu'nun yayınlamış olduğu Beşeri İlaçların Fiyatlandırılması Hakkında Tebliğ çerçevesinde belirlenir. Brüt satışlar; satış iskontoları, satış hacmi iskontoları ve bedelsiz ürün teşviklerini içerir. Bu değişkenler gerçekleşme olasılıkları dikkate alınarak ilk kayıt aşamasında hasılatтан düşülmektedir.

Satış iskontoları sabit bir yüzde ile satış anında verilir ve dönem satış gelirinden indirilir. Satış iskontosu yüzdesi satılan ürüne göre değişmektedir.

Hacim iskontosu, dönem içindeki satışların sabit bir yüzdesi ve dönem içinde yapılmış toplam satışlara göre belirlenir. Hacim iskontosu yüzdeleri ecza depolarına göre değişir. Hacim iskontolarının tahmini, her dönemdeki gerçekleşmiş faturalı satışların sabit bir oranına dayanır ve dönem satış gelirlerinden indirilir.

Miada yakın ürünlerin geri alımına ilişkin ecza depoları ile iade şeklinde bir uygulama bulunmamaktadır. Dönem sonları itibari ile bu tür ürünler mevcut ve olası ise, iade uygulaması yerine ecza depolarına bedelsiz ürün teşviki yolu ile bir gönderim olmaktadır.

Ayrıca Grup ecza depolarına bedelsiz ürün şeklinde teşvikler vermektedir. Bedelsiz ürün teşvikleri, ecza depolarının, Grup'tan bedelsiz olarak sağladığı ürünleri, bedelsiz olarak müşterilerine dağıtımını sağlar. Her dönem sonunda, ecza depoları müşterilerine sağladıkları bedelsiz ürünlerin toplam miktarını Grup'a bildirirler. İndirim tutarı (ecza deposunun borcundan düşülecek tutar), dönem içinde verilen bedelsiz ürünlerin miktarına bakılarak tahmin edilir ve gelirden indirilir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

a. Hasılat (devamı)

Grup, aşağıdaki şartların tamamının karşılanması durumunda müşterisi ile yaptığı bir sözleşmeyi hasılat olarak muhasebeleştirir:

- (a) Sözleşmenin tarafları sözleşmeyi (yazılı, sözlü ya da diğer ticari teamüllere uygun olarak) onaylamış ve kendi edimlerini yerine getirmeyi taahhüt etmiştir,
- (b) Devredilecek mal veya hizmetlerle ilgili her bir tarafın haklarını tanımlanabilmektedir,
- (c) Devredilecek mal veya hizmetler için yapılacak ödeme koşullarını tanımlanabilmektedir,
- (d) Sözleşme özü itibarıyla ticari niteliktedir,
- (e) Grup’un müşteriye devredilecek mal veya hizmetler karşılığı bedel tahsil edecek olması muhtemeldir. Grup, bir bedelin tahsil edilebilirliğinin muhtemel olup olmadığını değerlendirirken, sadece müşterinin bu bedeli vadesinde ödeyebilme kabiliyetini ve buna ilişkin niyetini dikkate alır.

Satılan malın maliyeti – bedelsiz ürünler

Ecza depolarına sağlanan bedelsiz ürünlerin tahmini tutarı, ecza depolarının müşterilerine o dönem içinde verdikleri bedelsiz ürün sayısı esas alınarak yapılır ve bedelsiz ürünlerin maliyeti, satılan malın maliyetine dahil edilir.

Faiz gelirleri

Faiz gelirleri etkin faiz yöntemi esasına göre, temettü gelirleri ise temettü tahsil etme hakkının ortaya çıktığı tarihte tahakkuk esasına göre gelir olarak kayıtlara alınmaktadır.

b. Stoklar

Stoklar, net gerçekleşebilir değer ve maliyet bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Stoklara dahil edilen maliyeti oluşturan unsurlar malzeme, işçilik ve genel üretim giderleridir. Maliyet, standart maliyetlerle oluşmakta ve her raporlama döneminin sonunda standart maliyetler fiili maliyetler ile karşılaştırılarak güncellenmektedir. Net gerçekleşebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır. Grup, stoklarında yer alan ürünlerin son kullanma tarihi geçmiş ve Ar-Ge ve kalite değerlendirmeleri sonucunda tekrar kullanılamayacağını düşündüğü kısmını imha etmektedir, ve finansal tablolarında ilgili imha ürünleri için stoklar hesabında karşılık ayırmaktadır. 30 Eylül 2019 itibarı ile imha ve değer düşüklüğü ile ilgili karşılıkların toplam tutarı 14.320.914 TL (31 Aralık 2018: 9.593.627 TL). (Not 9)

c. Maddi Duran Varlıklar

Maddi duran varlıklar, maliyet değerlerinden birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklükleri düşüldükten sonraki tutar üzerinden gösterilirler. Kiralama veya idari amaçlı ya da halihazırda belirlenmemiş olan diğer amaçlar doğrultusunda inşa edilme aşamasındaki varlıklar, maliyet değerlerinden varsa değer düşüklüğü kaybı düşülerek gösterilirler. Maliyete yasal harçlar da dahil edilir. Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda, borçlanma maliyetleri aktifleştirilir. Bu tür varlıklar, diğer sabit varlıklar için kullanılan amortisman yönteminde olduğu gibi, kullanıma hazır olduklarında Not 12’de belirtilen sürelerle göre doğrusal amortismanla tabi tutulurlar.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

c. Maddi Duran Varlıklar (devamı)

Bir maddi duran varlık kaleminin defter değeri elden çıkarıldığında veya kullanımından ya da elden çıkarılmasından gelecekte ekonomik yarar beklenmediği durumlarda bilanço dışı bırakılır. Bir maddi duran varlık kaleminin bilanço dışı bırakılmasından doğan kazanç veya kayıp ilgili kalem bilanço dışı bırakıldığında (TMS 17 farklı şekilde satış ve geri kiralama işlemi gerektirmedikçe) yatırım faaliyetlerinden gelir veya gider olarak gelir tablosu ile ilişkilendirilir. Kazançlar, hasılat olarak sınıflandırılmaz.

Maddi duran varlık kaleminin defter değerine, ilgili kalemin bir parçası için yenileme maliyetini dahil etmesi durumunda; yenilenen parçanın ayrı olarak itfa edilip edilmediğine bakılmaksızın, yenilenen parçanın defter değeri bilanço dışı bırakılır. İşletme için yenilenen parçanın defter değerinin belirlenmesi mümkün/uygulanabilir değilse, yenileme maliyeti, yenilenen parçanın alındığında ya da inşaa edildiğindeki maliyetinin bir göstergesi olarak kullanılabilir. Bir maddi duran varlık kaleminin bilanço dışı bırakılmasından doğan kazanç ya da kayıp; varsa varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan net tahsilat ile varlığın defter değeri arasındaki fark olarak belirlenir.

d. Finansal Kiralama İşlemleri

Bir varlığın mülkiyetine sahip olmaktan kaynaklanan risk ve kazanımların önemli bir kısmının kiracıya ait olduğu kiralama işlemleri, finansal kiralama olarak sınıflandırılırken diğer kiralamalar faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılır.

Finansal kiralamayla elde edilen varlıklar, kiralama tarihindeki varlığın makul değeri, ya da asgari kira ödemelerinin bugünkü değerinden düşük olanı kullanılarak aktifleştirilir. Kiralayana karşı olan yükümlülük, bilançoda finansal kiralama yükümlülüğü olarak gösterilir. Finansal kiralama ödemeleri, finansman gideri ve finansal kiralama yükümlülüğündeki azalışı sağlayan ana para ödemesi olarak ayrılır ve böylelikle borcun geri kalan ana para bakiyesi üzerinden sabit bir oranda faiz hesaplanmasını sağlar. Finansal giderler, Grup’un yukarıda ayrıntılarına yer verilen genel borçlanma politikası kapsamında finansman giderlerinin aktifleştirilen kısmı haricindeki bölümü gelir tablosuna kaydedilir.

e. Maddi Olmayan Duran Varlıklar

Satın alınan maddi olmayan duran varlıklar

Satın alınan maddi olmayan duran varlıklar, maliyet değerlerinden birikmiş itfa payları ve birikmiş değer düşüklükleri düşüldükten sonraki tutarıyla gösterilirler. Bu varlıklar beklenen faydalı ömürlerine göre doğrusal itfa yöntemi kullanılarak itfaya tabi tutulur. Beklenen faydalı ömür ve amortisman yöntemi, tahminlerde ortaya çıkan değişikliklerin olası etkilerini tespit etmek amacıyla her yıl gözden geçirilir ve tahminlerdeki değişiklikler ileriye dönük olarak muhasebeleştirilir.

İşletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar-araştırma ve geliştirme giderleri

Araştırma faaliyetleri giderleri olduğu dönem içinde gider olarak kabul edilir. Geliştirme faaliyetleri (ya da Grup içi bir projenin gelişim aşaması) sonucu ortaya çıkan işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar yalnızca aşağıda belirtilen şartların tamamı karşılandığında kayda alınırlar:

- Maddi olmayan duran varlığın kullanıma hazır ya da satılmaya hazır hale getirilebilmesi için tamamlanmasının teknik anlamda mümkün olması,
- Maddi olmayan duran varlığı tamamlama, kullanma veya satma niyetinin olması,
- Maddi olmayan duran varlığın kullanılabilir veya satılabilir olması,
- Varlığın ne şekilde ileriye dönük olası bir ekonomik fayda sağlayacağını belli olması,
- Maddi olmayan duran varlığın gelişimini tamamlamak, söz konusu varlığı kullanmak ya da satmak için uygun teknik, finansal ve başka kaynakların olması, ve
- Varlığın geliştirme maliyetinin, geliştirme sürecinde güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

e. Maddi Olmayan Duran Varlıklar(devamı)

Grup yeni ilaçların lisans ve ruhsatları ile ilgili geliştirme faaliyetlerinde bulunmaktadır. İşletme içi yaratılan maddi olmayan varlık tutarı, maddi olmayan duran varlığın yukarıda belirtilen muhasebeleştirme şartlarını karşıladığı andan itibaren oluşan harcamaların toplam tutarıdır. İşletme içi yaratılan maddi olmayan varlıklar kayda alınamadıklarında, ilgili geliştirme harcamaları oluştukları dönemde gider olarak kaydedilir.

Başlangıç muhasebeleştirilmesi sonrasında, işletme içi yaratılan maddi olmayan varlıklar da ayrı olarak satın alınan maddi olmayan duran varlıklar gibi maliyet değerlerinden birikmiş itfa payları ve birikmiş değer düşüklükleri düşüldükten sonraki tutar üzerinden gösterilirler. Bunlara ilişkin değer düşüklüğü giderleri kar veya zarar tablosunda “Araştırma ve Geliştirme Giderleri” hesabında muhasebeleştirilir.

Maddi olmayan varlıkların bilanço dışı bırakılması

Bir maddi olmayan duran varlık elden çıkarıldığında veya kullanımı ya da satışından, gelecekte ekonomik yarar elde edilmesinin beklenmemesi durumunda bilanço dışı bırakılır. Bir maddi olmayan duran varlığın bilanço dışı bırakılmasından kaynaklanan kar ya da zarar, varsa, varlıkların elden çıkarılmasından sağlanan net tahsilatlar ile defter değerleri arasındaki fark olarak hesaplanır. Bu fark, ilgili varlık bilanço dışına alındığı zaman kar veya zararda muhasebeleştirilir.

f. Kullanım Hakkı Varlıkları

Grup, kullanım hakkı varlıklarını finansal kiralama sözleşmesinin başladığı tarihte muhasebelemektedir (örneğin, ilgili varlığın kullanım için uygun olduğu tarih itibarıyla). Kullanım hakkı varlıkları, maliyet bedelinden birikmiş amortisman ve değer düşüklüğü zararları düşülerek hesaplanır. Finansal kiralama borçlarının yeniden değerlendirilmesi durumunda bu rakam da düzeltilir.

Kullanım hakkı varlığının maliyeti aşağıdakileri içerir:

- (a) kira yükümlülüğünün ilk ölçüm tutarı,
- (b) kiralamanın fiilen başladığı tarihte veya öncesinde yapılan tüm kira ödemelerinden, alınan tüm kiralama teşviklerinin düşülmesiyle elde edilen tutar, ve
- (c) Grup tarafından katlanılan tüm başlangıçtaki doğrudan maliyetler.

Dayanak varlığın mülkiyetinin kiralama süresi sonunda Grup’a devri makul bir şekilde kesinleşmediği sürece, Grup, kullanım hakkı varlığını, kiralamanın fiilen başladığı tarihten dayanak varlığın yararlı ömrünün sonuna kadar amortismanına tabi tutmaktadır. Kullanım hakkı varlıkları değer düşüklüğü değerlendirmesine tabidir

g. Kira Yükümlülükleri

Grup, kira yükümlülüğünü kiralamanın fiilen başladığı tarihte ödenmemiş olan kira ödemelerinin bugünkü değeri üzerinden ölçmektedir. Kiralamanın fiilen başladığı tarihte, kira yükümlülüğünün ölçümüne dâhil edilen kira ödemeleri, dayanak varlığın kiralama süresi boyunca kullanım hakkı için yapılacak ve kiralamanın fiilen başladığı tarihte ödenmemiş olan aşağıdaki ödemelerden oluşur:

- (a) Sabit ödemeler,
- (b) İlk ölçümü kiralamanın fiilen başladığı tarihte bir endeks veya oran kullanılarak yapılan, bir endeks veya orana bağlı değişken kira ödemeleri,
- (c) Kalıntı değer taahhütleri kapsamında Grup tarafından ödenmesi beklenen tutarlar
- (d) Grup’un satın alma opsiyonunu kullanacağından makul ölçüde emin olması durumunda bu opsiyonun kullanım fiyatı ve
- (e) Kiralama süresinin Grup’un kiralamayı sonlandırmak için bir opsiyon kullanacağını göstermesi durumunda, kiralamanın sonlandırılmasına ilişkin ceza ödemeleri.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

g. Kira Yükümlülükleri (devamı)

Bir endekse veya orana bağlı olmayan değişken kira ödemeleri, ödemeyi tetikleyen olayın veya koşulun gerçekleştiği dönemde gider olarak kaydedilmektedir.

Grup, kiralama süresinin kalan kısmı için revize edilmiş iskonto oranını, kiralamadaki zımnî faiz oranının kolaylıkla belirlenebilmesi durumunda bu oran olarak; kolaylıkla belirlenememesi durumunda ise Grup’un yeniden değerlendirmenin yapıldığı tarihteki alternatif borçlanma faiz oranı olarak belirlemektedir.

h. Finansal Olmayan Varlıklarda Değer Düşüklüğü

Amortismanla veya itfaya tabi olan varlıklar için defter değerinin geri kazanılmasının mümkün olmadığı durum ya da olayların ortaya çıkması halinde değer düşüklüğü testi uygulanır. Varlığın defter değerinin geri kazanılabilir tutarını aşması durumunda değer düşüklüğü karşılığı kaydedilir. Geri kazanılabilir tutar, satış maliyetleri düşüldükten sonra elde edilen gerçeğe uygun değer veya kullanımdaki değerin büyük olanıdır. Değer düşüklüğünün değerlendirilmesi için varlıklar ayrı tanımlanabilir nakit akımlarının olduğu en düşük seviyede gruplanır (nakit üreten birimler). Değer düşüklüğüne tabi olan finansal olmayan varlıklar her raporlama tarihinde değer düşüklüğünün olası iptali için gözden geçirilir.

i. Borçlanma Maliyetleri

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda, satın alınması, yapımı veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dahil edilmektedir. Yatırımla ilgili kredinin henüz harcanmamış kısmının geçici süre ile finansal yatırımlarda değerlendirilmesiyle elde edilen finansal yatırım geliri aktifleştirmeye uygun borçlanma maliyetlerinden mahsup edilir. Diğer tüm finansman giderleri, oluştukları dönemlerde gelir tablosuna kaydedilmektedir. Grup’un kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıkları ilaç lisans ve ruhsat geliştirme maliyetleridir. Söz konusu maliyetlerin satışa hazır hale gelecek bir ürüne dönüşmesi birden fazla finansal döneme yayılmaktadır. Geliştirme maliyetleri için katlanılan borçlanma maliyetleri satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dahil edilmektedir. 30 Eylül 2019 itibarıyla, dokuz aylık dönemde 2.560.296 TL (30 Eylül 2018: 3.350.989 TL) borçlanma maliyeti özellikli varlıklar üzerinde aktifleştirilmiştir (Not 14). Aktifleştirilebilecek borçlanma maliyetleri tutarının belirlenmesinde kullanılan aktifleştirme oranı dokuz aylık dönem itibarıyla %5,3’tür. (30 Eylül 2018: dokuz aylık dönem itibarıyla %6,8)

j. Finansal Araçlar

(i) Finansal varlıklar

Sınıflandırma

Grup, finansal varlıklarını “itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen”, “gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılan” ve “gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar” olarak üç sınıfta muhasebeleştirmektedir. Sınıflandırma, finansal varlıkların yönetimi için işletmenin kullandığı iş modeli ve finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının özellikleri esas alınarak yapılmaktadır. Grup, finansal varlıklarının sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte yapmaktadır. Grup’un finansal varlıkların yönetiminde kullandığı iş modelinin değiştiği durumlar hariç, finansal varlıklar ilk muhasebeleştirilmelerinden sonra yeniden sınıflanmazlar; iş modeli değişikliği durumunda ise, değişikliğin akabinde takip eden raporlama döneminin ilk gününde finansal varlıklar yeniden sınıflanırlar.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

j. Finansal Araçlar (devamı)

(i) Finansal varlıklar (devamı)

Muhasebeleştirme ve Ölçümleme

"İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıklar", sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulan ve sözleşme şartlarında belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarının bulunduğu, türev araç olmayan finansal varlıklardır. Grup'un itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen finansal varlıkları, "nakit ve nakit benzerleri", "ticari alacaklar", "diğer alacaklar" ve "finansal yatırımlar" kalemlerini içermektedir. İlgili varlıklar, finansal tablolara ilk kayda alımlarında gerçeğe uygun değerleri ile sonraki muhasebeleştirmelerde ise etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş bedelleri üzerinden ölçülmektedir. İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen ve türev olmayan finansal varlıkların değerlemesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilmektedir.

"Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar", sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini ve finansal varlığın satılmasını amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulan ve sözleşme şartlarında belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarının bulunduğu türev araç olmayan finansal varlıklardır. İlgili finansal varlıklardan kaynaklanan kazanç veya kayıplardan, değer düşüklüğü kazanç ya da kayıpları ile kur farkı gelir veya giderleri dışında kalanlar diğer kapsamlı gelire yansıtılır. Grup, özkaynağa dayalı finansal varlıklara yapılan yatırımlar için, gerçeğe uygun değerinde sonradan oluşan değişimlerin diğer kapsamlı gelire yansıtılması yöntemini, ilk defa finansal tablolara alma sırasında geri dönülemez bir şekilde tercih edebilir. Söz konusu tercihin yapılması durumunda, ilgili yatırımlardan elde edilen temettüleri konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilir. "Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar", itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen ve gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar dışında kalan finansal varlıklardan oluşmaktadır. Söz konusu varlıkların değerlemesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide gelir tablosunda muhasebeleştirilmektedir.

Finansal Tablo Dışı Bırakma

Grup, finansal varlıklarla ilgili sözleşme uyarınca meydana gelen nakit akışları ile ilgili hakları sona erdiğinde veya ilgili haklarını, bu finansal varlık ile ilgili bütün risk ve getirilerinin sahipliğini bir alım satım işlemiyle devrettiğinde söz konusu finansal varlığı kayıtlarından çıkarır. Grup tarafından devredilen finansal varlıkların yaratılan veya elde tutulan her türlü hak, ayrı bir varlık veya yükümlülük olarak muhasebeleştirilir. Bilanço tarihi itibarıyla Grup'un satılmaya hazır finansal varlığı bulunmamaktadır.

Değer Düşüklüğü

Finansal varlıklar ve sözleşme varlıkları değer düşüklüğü "Beklenen Kredi Zararı" (BKZ) modeli ile hesaplanmaktadır. Değer düşüklüğü modeli, itfa edilmiş maliyet finansal varlıklara ve sözleşme varlıklarına uygulanmaktadır.

Zarar karşılıkları aşağıdaki bazda ölçülmüştür;

- 12 aylık BKZ'ler: raporlama tarihinden sonraki 12 ay içinde olası temerrüt olaylarından kaynaklanan BKZ'lerdir.

- Ömür boyu BKZ'ler: bir finansal aracın beklenen ömrü boyunca muhtemel bütün temerrüt olaylarından kaynaklanan BKZ'lerdir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

j. Finansal Araçlar (devamı)

(i) Finansal varlıklar (devamı)

Ömür boyu BKZ ölçümü, raporlama tarihinde bir finansal varlık ile ilgili kredi riskinin ilk muhasebeleştirme anından sonra önemli ölçüde artması halinde uygulanır. İlgili artışın yaşanmadığı diğer her türlü durumda 12 aylık BKZ hesaplaması uygulanmıştır. Grup, finansal varlığın kredi riskinin raporlama tarihinde düşük bir kredi riskine sahip olması durumunda, finansal varlığın kredi riskinin önemli ölçüde artmadığını tespit edebilir. Bununla birlikte, ömür boyu BKZ ölçümü (basitleştirilmiş yaklaşım), önemli bir finansman unsuru olmaksızın ticari alacaklar ve sözleşme varlıkları için daima geçerlidir.

Muhasebeleştirme ve ölçme

Normal yoldan alınan ve satılan finansal varlıklar, alım satımın yapıldığı tarihte kayıtlara alınır. Alım satım yapılan tarih, Grup’un varlığı alım satım yapmayı taahhüt ettiği tarihtir. Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar hariç diğer finansal yatırımlar ilk olarak gerçeğe uygun değerine işlem maliyeti eklenmek suretiyle kaydedilir. Finansal varlıklardan doğan nakit akış alım hakları sona erdiğinde veya transfer edildiğinde ve Grup tüm risk ve getirilerini transfer ettiğinde, finansal varlıklar bilanço dışına çıkartılır. Satılmaya hazır finansal varlıklar müteakip dönemlerde gerçeğe uygun değerleriyle muhasebeleştirilmektedirler. Krediler ve alacaklar etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyetleri ile muhasebeleştirilmektedir.

(ii) Finansal yükümlülükler

Grup’un finansal yükümlülükleri ve özkaynak araçları, sözleşmeye bağlı düzenlemelere, finansal bir yükümlülüğün ve özkaynağa dayalı bir aracın tanımlanma esasına göre sınıflandırılır. Grup’un tüm borçları düşüldükten sonra kalan varlıklarındaki hakkı temsil eden sözleşme özkaynağa dayalı finansal araçtır. Belirli finansal yükümlülükler ve özkaynağa dayalı finansal araçlar için uygulanan muhasebe politikaları aşağıda belirtilmiştir.

Finansal yükümlülükler gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal yükümlülükler veya diğer finansal yükümlülükler olarak sınıflandırılır.

Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal yükümlülükler

Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal yükümlülükler, gerçeğe uygun değeriyle kayda alınır ve her raporlama döneminde, bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değeriyle yeniden değerlendirilir. Gerçeğe uygun değerlerindeki değişim, gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Gelir tablosunda muhasebeleştirilen net kazanç ya da kayıplar, söz konusu finansal yükümlülük için ödenen faiz tutarını da kapsar. Bilanço tarihi itibarıyla Grup’un gerçeğe uygun değer farkı gelir tablosuna yansıtılan finansal yükümlülüğü bulunmamaktadır.

Çıkarılmış tahviller

Çıkarılmış tahviller başlangıçta işlem maliyetlerinden arındırılmış gerçeğe uygun değerleriyle muhasebeleştirilir ve sonraki dönemlerde etkin faiz oranı üzerinden hesaplanan faiz gideri ile birlikte etkin faiz yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilir. Etkin faiz yöntemi, finansal yükümlülüğün itfa edilmiş maliyetlerinin hesaplanması ve ilgili faiz giderinin ilişkili olduğu döneme dağıtılması yöntemidir. Etkin faiz oranı; finansal aracın beklenen ömrü boyunca veya uygun olması halinde daha kısa bir zaman dilimi süresince gelecekte yapılacak tahmini nakit ödemelerini tam olarak ilgili finansal yükümlülüğün net bugünkü değerine indirgeyen orandır (Not 5).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

j. Finansal Araçlar (devamı)

(ii) Finansal yükümlülükler (devamı)

Türev finansal araçlar

Türev araçlar ilk olarak sözleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmektedir. Grup’un türev araçlarını vadeli döviz alım-satım sözleşmeleri oluşturmaktadır. Söz konusu türev araçlar ekonomik olarak Grup için risklere karşı etkin bir koruma sağlamakla birlikte, risk muhasebesi yönünden gerekli koşulları taşımadıkları durumlarda konsolide finansal tablolarda alım satım amaçlı türev araçlar olarak muhasebeleştirilmekte ve bunlara ilişkin gerçeğe uygun değer değişiklikleri gelir tablosunda yansıtılmaktadır

k. İşletme Birleşmeleri

İşletme satın alımları, satın alım yöntemi kullanılarak, muhasebeleştirilir. Bir işletme birleşmesinde transfer edilen bedel, gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür; transfer edilen bedel, edinen işletme tarafından transfer edilen varlıkların birleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerlerinin, edinen işletme tarafından edinilen işletmenin önceki sahiplerine karşı üstlenilen borçların ve edinen işletme tarafından çıkarılan özkaynak paylarının toplamı olarak hesaplanır. Satın alıma ilişkin maliyetler genellikle oluştuğu anda gider olarak muhasebeleştirilir.

Satın alınan tanımlanabilir varlıklar ile üstlenilen yükümlülükler, satın alım tarihinde gerçeğe uygun değerleri üzerinden muhasebeleştirilir. Aşağıda belirtilenler bu şekilde muhasebeleştirilmez:

- Ertelenmiş vergi varlıkları ya da yükümlülükleri veya çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin varlık ya da yükümlülükler, sırasıyla, TMS 12 *Gelir Vergisi* ve TMS 19 *Çalışanlara Sağlanan Faydalar* standartları uyarınca hesaplanarak, muhasebeleştirilir;
- Satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmaları ya da Grup’un satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmalarının yerine geçmesi amacıyla imzaladığı hisse bazlı ödeme anlaşmaları ile ilişkili yükümlülükler ya da özkaynak araçları, satın alım tarihinde TFRS 2 *Hisse Bazlı Ödeme Anlaşmaları* standardı uyarınca muhasebeleştirilir; ve
- TFRS 5 *Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler* standardı uyarınca satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan varlıklar (ya da elden çıkarma grupları) TFRS 5’de belirtilen kurallara göre muhasebeleştirilir.

Şerefiye, satın alım için transfer edilen bedelin, satın alınan işletmedeki varsa kontrol gücü olmayan payların ve, varsa, aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde edinen işletmenin daha önceden elinde bulundurduğu edinilen işletmedeki özkaynak paylarının gerçeğe uygun değeri toplamının, satın alınan işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarını aşan tutar olarak hesaplanır. Yeniden değerlendirme sonrasında satın alınan işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarının, devredilen satın alma bedelinin, satın alınan işletmedeki kontrol gücü olmayan payların ve, varsa, satın alma öncesinde satın alınan işletmedeki payların gerçeğe uygun değeri toplamını aşması durumunda, bu tutar pazarlıklı satın almadan kaynaklanan kazanç olarak doğrudan kar/zarar içinde muhasebeleştirilir.

Hissedar paylarını temsil eden ve sahiplerine tasfiye durumunda işletmenin net varlıklarının belli bir oranda pay hakkını veren kontrol gücü olmayan paylar, ilk olarak ya gerçeğe uygun değerleri üzerinden ya da satın alınan işletmenin tanımlanabilir net varlıklarının kontrol gücü olmayan paylar oranında muhasebeleştirilen tutarları üzerinden ölçülür. Ölçüm esası, her bir işleme göre belirlenir. Diğer kontrol gücü olmayan pay türleri gerçeğe uygun değere göre ya da, uygulanabilir olduğu durumlarda, bir başka TFRS standardında belirtilen yöntemler uyarınca ölçülür. Bir işletme birleşmesinde Grup tarafından transfer edilen bedelin, koşullu bedeli de içerdiği durumlarda, koşullu bedel satın alım tarihindeki gerçeğe uygun değer üzerinden ölçülür ve işletme birleşmesinde transfer edilen bedele dahil edilir. Ölçme dönemi içerisinde ortaya çıkan ek bilgilerin sonucunda koşullu bedelin gerçeğe uygun değerinde düzeltme yapılması gerekiyorsa, bu düzeltme şerefiyeden geçmişe dönük olarak düzeltilir. Ölçme dönemi, birleşme tarihinden sonraki, edinen işletmenin işletme birleşmesinde muhasebeleştirdiği geçici tutarları düzeltbildiği dönemdir. Bu dönem satın alım tarihinden itibaren 1 yıldan fazla olamaz.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

k. İşletme Birleşmeleri (devamı)

Ölçme dönemi düzeltmeleri olarak nitelendirilmeyen koşullu bedelin gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler için uygulanan sonraki muhasebeleştirme işlemleri, koşullu bedel için yapılan sınıflandırma şekline göre değişir.

Özkaynak olarak sınıflandırılmış koşullu bedel yeniden ölçülmez ve buna ilişkin sonradan yapılan ödeme, özkaynak içerisinde muhasebeleştirilir. Varlık ya da borç olarak sınıflandırılan koşullu bedelin Finansal araç niteliğinde olması ve TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçüm standardı kapsamında bulunması durumunda, söz konusu koşullu bedel gerçeğe uygun değerinden ölçülür ve değişiklikten kaynaklanan kazanç ya da kayıp, kar veya zararda ya da diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilir. TMS 39 kapsamında olmayanlar ise, TMS 37 Karşılıklar, Şartı Bağlı Yükümlülükler ve Varlıklar veya diğer uygun TFRS'ler uyarınca muhasebeleştirilir.

Aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde Grup'un satın alınan işletmede önceden sahip olduğu özkaynak payı gerçeğe uygun değere getirmek için satın alım tarihinde (yani Grup'un kontrolü ele aldığı tarihte) yeniden ölçülür ve, varsa, ortaya çıkan kazanç/zarar kar/zarar içinde muhasebeleştirilir. Satın alım tarihi öncesinde diğer kapsamlı gelir içinde muhasebeleştirilen satın alınan işletmenin payından kaynaklanan tutarlar, söz konusu payların elden çıkarıldığı varsayımı altında kar/zarara aktarılır.

İşletme birleşmesi ile ilgili satın alma muhasebesinin birleşmenin gerçekleştiği raporlama tarihinin sonunda tamamlanamadığı durumlarda, Grup muhasebeleştirme işleminin tamamlanamadığı kalemler için geçici tutarlar raporlar. Bu geçici raporlanan tutarlar, ölçüm döneminde düzeltilir ya da satın alım tarihinde muhasebeleştirilen tutarlar üzerinde etkisi olabilecek ve bu tarihte ortaya çıkan olaylar ve durumlar ile ilgili olarak elde edilen yeni bilgileri yansıtmak amacıyla fazladan varlık veya yükümlülük muhasebeleştirilir.

1 Ocak 2010 tarihi öncesinde oluşan işletme birleşmeleri, TFRS 3'ün önceki versiyonunda belirlenen muhasebe kuralları uyarınca muhasebeleştirilmiştir.

l. Şerefiye

Satın alım işleminde oluşan şerefiye tutarı, varsa, değer düşüklüğü karşılıkları düşüldükten sonra satın alım tarihindeki maliyet değeriyle değerlendirilir.

Değer düşüklüğü testi için, şerefiye Grup'un birleşmenin getirdiği sinerjiden fayda sağlamayı bekleyen nakit üreten birimlerine (ya da nakit üreten birim gruplarına) dağıtılır. Şerefiyenin tahsis edildiği nakit üreten birimi, her yıl değer düşüklüğü testine tabi tutulur. Birimin değer düşüklüğüne uğradığını gösteren belirtilerin olması durumunda ise değer düşüklüğü testi daha sık yapılır. Nakit üreten birimin geri kazanılabilir tutarı defter değerinden düşük ise, değer düşüklüğü karşılığı ilk olarak birime tahsis edilen şerefiyeden ayrılır, ardından birim içindeki varlıkların defter değeri düşürülür. Şerefiye için ayrılan değer düşüklüğü karşılığı, doğrudan konsolide gelir tablosundaki kar/zarar içinde muhasebeleştirilir. Şerefiye değer düşüklüğü karşılığı sonraki dönemlerde iptal edilmez.

İlgili nakit üreten birimin satışı sırasında, şerefiye için belirlenen tutar, satış işleminde kar/zararın hesaplamasına dahil edilir.

m. Geri Alınan Paylar

Grup'un, özkaynağına dayalı finansal araçlarını yeniden edinmesi durumunda, bu araçlar ("işletmenin geri satın alınan kendi hisseleri") özkaynaktan düşülür. İşletmenin özkaynağına dayalı finansal araçlarının alışından, satışından, ihracından ya da iptalinden dolayı kar veya zarara herhangi bir kazanç ya da kayıp yansıtılmaz. Bunun gibi, işletmenin geri satın alınan kendi hisseleri, işletme tarafından ya da konsolide edilmiş şirketler grubunun diğer üyeleri tarafından geri alınabilir ya da elde tutulabilir. Alınan ya da ödenen tutarlar doğrudan özkaynakta muhasebeleştirilir. 30.12.2016 tarihi itibarıyla gerçekleşen Deva – Vetaş birleşmesi sonrasında Vetaş A.Ş.'nin sahibi bulunduğu, Deva'nın 0,013 TL nominal değerli A grubu ve 0,01 TL nominal değerli B grubu imtiyazlı hissesi ile 28.847 TL nominal değerli C grubu hissesi Deva'ya devrolmuştur.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

n. Kur Değişiminin Etkileri

Grup’un her işletmesinin solo finansal tabloları faaliyette bulundukları temel ekonomik çevrede geçerli olan para birimi (fonksiyonel para birimi) ile sunulmuştur. Her işletmenin mali durumu ve faaliyet sonuçları, Grup’un geçerli para birimi olan ve konsolide finansal tablolar için sunum birimi olan TL cinsinden ifade edilmiştir.

Herbir işletmenin finansal tablolarının hazırlanması sırasında, yabancı para cinsinden (TL dışındaki para birimleri) muhasebeleştirilen işlemler, işlem tarihindeki kurlar kullanılarak TL’ye çevrilmiştir. Bilançoda yer alan döviz bağı parasal varlık ve borçlar bilanço tarihinde geçerli olan kurlar kullanılarak TL’ye çevrilmişlerdir. Gerçeğe uygun değerden ölçülen yabancı para birimindeki parasal olmayan kalemler gerçeğe uygun değer belirlendiği tarihteki döviz kurları kullanılarak çevrilir. Tarihi maliyet cinsinden ölçülen yabancı para birimindeki parasal olmayan kalemler yeniden çevrime tabi tutulmazlar.

Kur farkları, aşağıda belirtilen durumlar haricinde, oluştukları dönemdeki kar ya da zararda muhasebeleştirilirler:

- Geleceğe yönelik kullanım amacıyla inşa edilmekte olan varlıklarla ilişkili olan ve yabancı para birimiyle gösterilen borçlar üzerindeki faiz maliyetlerine düzeltme kalemi olarak ele alınan ve bu tür varlıkların maliyetine dahil edilen kur farkları,
- Yabancı para biriminden kaynaklanan risklere karşı finansal koruma sağlamak amacıyla gerçekleştirilen işlemlerden kaynaklanan kur farkları,
- Yurtdışı faaliyetindeki net yatırımın bir parçasını oluşturan, çevrim yedeklerinde muhasebeleştirilen ve net yatırımın satışında kar ya da zararla ilişkilendirilen, ödenme niyeti ya da ihtimali olmayan yurtdışı faaliyetlerden kaynaklanan parasal borç ve alacaklardan doğan kur farkları.

Grup’un yabancı faaliyetlerindeki varlık ve yükümlülükler, konsolide finansal tablolarda bilanço tarihinde geçerli olan kurlar kullanılarak TL cinsinden ifade edilir. Gelir ve gider kalemleri, işlemlerin gerçekleştiği tarihteki kurların kullanılması gereken dönem içerisindeki döviz kurlarında önemli bir dalgalanma olmadığı takdirde (önemli dalgalanma olması halinde, işlem tarihindeki kurlar kullanılır), dönem içerisindeki ortalama kurlar kullanılarak çevrilir. Oluşan kur farkı özkaynak olarak sınıflandırılır ve Grup’un çevrim fonuna transfer edilir. Söz konusu çevrim farklılıkları yabancı faaliyetin elden çıkarıldığı dönemde gelir tablosuna kaydedilir.

o. Pay Başına Kazanç

Konsolide kar veya zarar tablosunda belirtilen pay başına kazanç, ana ortaklığa ait net dönem karının, ilgili dönem boyunca piyasada bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile bulunmuştur.

Türkiye’de şirketler, sermayelerini, hissedarlarına geçmiş yıl karlarından dağıttıkları “bedelsiz hisse” yolu ile arttırabilmektedirler. Bu tip “bedelsiz hisse” dağıtımları, pay başına kazanç hesaplamalarında, ihraç edilmiş hisse gibi değerlendirilir. Buna göre, bu hesaplamalarda kullanılan ağırlıklı ortalama hisse sayısı, söz konusu hisse senedi dağıtımlarının geçmişe dönük etkileri de dikkate alınarak bulunmuştur.

p. Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar

Bilanço tarihinden sonraki olaylar, kara ilişkin herhangi bir duyuru veya diğer seçilmiş finansal bilgilerin kamuya açıklanmasından sonra ortaya çıkmış olsalar bile, bilanço tarihi ile bilançonun yayımı için yetkilendirilme tarihi arasındaki tüm olayları kapsar. Grup, bilanço tarihinden sonra düzeltme gerektiren olayların ortaya çıkması durumunda, konsolide finansal tablolara alınan tutarları bu yeni duruma uygun şekilde düzeltir. Bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan düzeltme gerektirmeyen hususlardan, finansal tablo kullanıcılarının ekonomik kararlarını etkileyebileceği değerlendirilen önemli olanları konsolide finansal tablo dipnotlarında açıklanır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

r. Karşılıklar, Şarta Bağlı Yükümlülükler ve Şarta Bağlı Varlıklar

Geçmiş olaylardan kaynaklanan mevcut bir yükümlülüğün bulunması, yükümlülüğün yerine getirilmesinin muhtemel olması ve söz konusu yükümlülük tutarının güvenilir bir şekilde tahmin edilebilir olması durumunda finansal tablolarda karşılık ayrılır.

Karşılık olarak ayrılan tutar, yükümlülüğe ilişkin risk ve belirsizlikler göz önünde bulundurularak, bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın tahmin edilmesi yoluyla hesaplanır. Karşılığın, mevcut yükümlülüğün karşılanması için gerekli tahmini nakit akımlarını kullanarak ölçülmesi durumunda söz konusu karşılığın defter değeri, ilgili nakit akımlarının bugünkü değerine eşittir.

Karşılığın ödenmesi için gerekli olan ekonomik faydanın bir kısmı ya da tamamının üçüncü taraflarca karşılanmasının beklendiği durumlarda, tahsil edilecek tutar, ilgili tutarın tahsil edilmesinin hemen hemen kesin olması ve güvenilir bir şekilde ölçülmesi halinde varlık olarak muhasebeleştirilir.

s. İlişkili Taraflar

Aşağıdaki kriterlerden birinin varlığında, taraf Şirket ile ilişkili sayılır:

(a) Söz konusu tarafın, doğrudan ya da dolaylı olarak bir veya birden fazla aracı yoluyla:

- (i) İşletmeyi kontrol etmesi, işletme tarafından kontrol edilmesi ya da işletme ile ortak kontrol altında bulunması (ana ortaklıklar, bağlı ortaklıklar ve aynı iş dalındaki bağlı ortaklıklar dahil olmak üzere);
- (ii) Şirket üzerinde önemli etkisinin olmasını sağlayacak payının olması; veya
- (iii) Şirket üzerinde ortak kontrole sahip olması;

(b) Tarafın, Şirket’in bir iştiraki olması ;

(c) Tarafın, Şirket’in ortak girişimci olduğu bir iş ortaklığı olması;

(d) Tarafın, Şirket’in veya ana ortaklığının kilit yönetici personelinin bir üyesi olması;

(e) Tarafın, (a) ya da (d) de bahsedilen herhangi bir bireyin yakın bir aile üyesi olması;

(f) Tarafın; kontrol edilen, ortak kontrol edilen ya da önemli etki altında veya (d) ya da (e)’de bahsedilen herhangi bir bireyin doğrudan ya da dolaylı olarak önemli oy hakkına sahip olduğu bir işletme olması; veya

(g) Tarafın, işletmenin ya da işletme ile ilişkili taraf olan bir işletmenin çalışanlarına işten ayrılma sonrasında sağlanan fayda planları olması, gerekir.

İlişkili taraflarla yapılan işlem, ilişkili taraflar arasında kaynaklarının, hizmetlerin ya da yükümlülüklerin bir bedel karşılığı olup olmadığına bakılmaksızın transferidir.

Konsolide finansal tablolarda, EastPharma Ltd., EastPharma S.A.R.L., EastPharma İlaç Üretim Pazarlama A.Ş., Lypanosys Pte Ltd ve Saba İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile önemli yönetim personeli ve Yönetim Kurulu üyeleri, aileleri ve onlar tarafından kontrol edilen veya onlara bağlı şirketler, iştirak ve bağlı ortaklıklar, ilişkili taraflar (“İlişkili Taraflar”) olarak kabul ve ifade edilmişlerdir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

t. Finansal Bilgilerin Bölümlere Göre Raporlanması

Grup, operasyonlarını 3 faaliyet bölümüne sınıflandırmıştır; beşeri ilaç üretim ve satışı, veteriner ve tarım ilaçları ve diğer. Bu faaliyet bölümleri TFRS 8’e uygun olarak hazırlanmıştır. Grup’un Türkiye dışında önemli bir varlığı bulunmamaktadır.

u. Sermaye ve Temettüleri

Adi hisseler ve imtiyazlı hisse senetleri özsermaye olarak sınıflandırılır. Adi hisseler ve imtiyazlı hisse senetleri üzerinden dağıtılan temettüler, beyan edildiği dönemde birikmiş kardan indirilerek ödenecek temettü yükümlülüğü olarak kaydedilir.

v. Kurum Kazancı Üzerinden Hesaplanan Vergiler

Türk Vergi Mevzuatı, ana şirket ve onun bağlı ortaklığına konsolide vergi beyannamesi hazırlamasına izin vermediğinden dolayı, ekli konsolide finansal tablolarda da yansıtıldığı üzere, vergi karşılıkları her bir işletme bazında ayrı olarak hesaplanmıştır.

Gelir vergisi gideri, cari vergi ve ertelenmiş vergi giderinin toplamından oluşur.

Cari vergi

Cari yıl vergi yükümlülüğü, dönem karının vergiye tabi olan kısmı üzerinden hesaplanır. Vergiye tabi kar, diğer yıllarda vergilendirilebilen veya indirilebilen gelir veya gider kalemleri ile veya indirilemeyen kalemleri hariç tuttuğundan dolayı, gelir tablosunda belirtilen kardan farklılık gösterir. Grup’un cari vergi yükümlülüğü bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış ya da önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranı kullanılarak hesaplanmıştır.

Ertelenmiş vergi

Ertelenen vergi yükümlülüğü veya varlığı, varlıkların ve yükümlülüklerin finansal tablolarda gösterilen tutarları ile yasal vergi matrahı hesabında dikkate alınan tutarları arasındaki geçici farklılıkların bilanço yöntemine göre vergi etkilerinin yasalaşmış vergi oranları dikkate alınarak hesaplanmasıyla belirlenmektedir. Ertelenen vergi yükümlülükleri vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenen vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır. Bahse konu varlık ve yükümlülükler, ticari ya da mali kar/zararı etkilemeyen işleme ilişkin geçici fark, şerefiye veya diğer varlık ve yükümlülüklerin ilk defa finansal tablolara alınmasından (işletme birleşmeleri dışında) kaynaklanıyorsa muhasebeleştirilmez.

Ertelenen vergi yükümlülükleri, Grup’un geçici farklılıkların ortadan kalkmasını kontrol edebildiği ve yakın gelecekte bu farkın ortadan kalkma olasılığının düşük olduğu durumlar haricinde, bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki yatırımlar ve iş ortaklıklarındaki paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanır. Bu tür yatırım ve paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farklardan kaynaklanan ertelenen vergi varlıkları, yakın gelecekte vergiye tabi yeterli kar elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması ve gelecekte bu farkların ortadan kalkmasının muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

v. Kurum Kazancı Üzerinden Hesaplanan Vergiler (devamı)

Ertelenmiş vergi (devamı)

Ertelenen vergi varlığının kayıtlı değeri, her bir bilanço tarihi itibarıyla gözden geçirilir. Ertelenen vergi varlığının bir kısmının veya tamamının sağlayacağı faydanın elde edilmesine imkan verecek düzeyde mali kar elde etmenin muhtemel olmadığı ölçüde, ertelenen vergi varlığının kayıtlı değeri azaltılır.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri varlıkların gerçekleşeceği veya yükümlülüklerin yerine getirildiği dönemde geçerli olması beklenen ve bilanço tarihi itibarıyla kanunlaşmış veya önemli ölçüde kanunlaşmış vergi oranları (vergi düzenlemeleri) üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin hesaplanması sırasında, Grup’un bilanço tarihi itibarıyla varlıklarının defter değerini geri kazanma ya da yükümlülüklerini yerine getirmesi için tahmin ettiği yöntemlerin vergi sonuçları dikkate alınır. Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri, cari vergi varlıklarıyla cari vergi yükümlülüklerini mahsup etme ile ilgili yasal bir hakkın olması veya söz konusu varlık ve yükümlülüklerin aynı vergi mercii tarafından toplanan gelir vergisiyle ilişkilendirilmesi ya da Grup’un cari vergi varlık ve yükümlülüklerini netleştirmek suretiyle ödeme niyetinin olması durumunda mahsup edilir.

y. Çalışanlara Sağlanan Faydalar / Kıdem Tazminatları

Türkiye’de mevcut kanunlar ve toplu iş sözleşmeleri hükümlerine göre kıdem tazminatı, emeklilik veya işten çıkarılma durumunda ödenmektedir. Güncellenmiş olan TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı (“TMS 19”) uyarınca söz konusu türdeki ödemeler tanımlanmış emeklilik fayda planları olarak nitelendirilir. Bilançoda muhasebeleştirilen kıdem tazminatı yükümlülüğü, tüm çalışanların emeklilikleri dolayısıyla ileride doğması beklenen yükümlülük tutarlarının net bugünkü değerine göre hesaplanmış ve finansal tablolara yansıtılmıştır.

z. Nakit Akım Tablosu

Nakit akım tablosunda, döneme ilişkin nakit ve nakit benzerlerindeki değişimler; esas, yatırım ve finansman faaliyetlerine dayalı bir biçimde sınıflandırılarak raporlanmıştır. Nakit ve nakit benzerleri, kısa vadeli yükümlülükler için elde bulundurulmuş ve yatırım amacıyla veya diğer amaçlarla kullanılmayan kasa, banka gibi varlıklardır.

aa. Devlet Teşvik ve Yardımları

Devlet bağışları, bağışların alınacağına ve Grup’un uymakla yükümlü olduğu şartları karşıladığına dair makul bir güvence olduğunda gerçeğe uygun değerleri üzerinden tahakkuk esasına göre kayda alınırlar.

Maliyetlere ilişkin devlet bağışları, karşılayacakları maliyetlerle eşleştikleri ilgili dönemler boyunca tutarlı bir şekilde gelir olarak muhasebeleştirilir. Maddi ve maddi olmayan varlıklara ilişkin devlet bağışları, ertelenmiş devlet bağışları olarak cari / cari olmayan borçlar altına sınıflandırılır, faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman uygulanarak gelir tablosuna alacak kaydedilir.

Grup, Türkiye Bilim ve Teknik Araştırma Kurulu’ndan (“TÜBİTAK”) yardım almaktadır. TÜBİTAK, Türkiye’de bulunan sanayilerin araştırma ve teknoloji geliştirme faaliyetlerini cesaretlendirmek amacıyla Türkiye Cumhuriyeti’nin desteğini organize etmek ve düzenlemek için bir program yürütmektedir. Bu program çerçevesinde, sanayi şirketlerinin geliştirme masraflarının belli bir kısmı geri ödenmektedir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

ab. Önemli muhasebe kararları ve kesin olmayan muhasebe tahminlerinin dayanakları

Muhasebe politikalarını etkileyen önemli kararlar

Bu bölümde muhasebe politikalarının uygulanması sürecinde Grup Yönetimi, konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilen tutarlar üzerinde önemli etkisi olan aşağıdaki kararları almıştır.

İşletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıkların geri kazanımı

Geliştirme faaliyetleri (ya da Grup içi bir projenin gelişim aşaması) sonucu ortaya çıkan işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar yalnızca bu varlıkların kullanıma veya satışa hazır hale gelebilmesinin teknik olarak mümkün olması, işletmenin bu varlığı tamamlama, kullanma veya satma niyetinin bulunması, maddi olmayan varlığı kullanma veya satma imkanının bulunması, maddi olmayan duran varlığın muhtemel ekonomik faydayı nasıl oluşturacağını belirli olması, ayrıca, maddi olmayan duran varlığın çıktısının veya maddi olmayan duran varlığın kendisinin bir piyasasının olması veya işletme bünyesinde kullanılacaksa maddi olmayan duran varlığın kullanılabilir olması, geliştirme safhasını tamamlamak ve maddi olmayan duran varlık kullanmak veya satmak için yeterli teknik, mali ve diğer kaynakların mevcut olması ve geliştirme sürecinde maddi olmayan duran varlıkla ilgili yapılan harcamaların güvenilir bir biçimde ölçülebilir olması halinde kayda alınırlar. İşletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar kayda alınamadıklarında, geliştirme harcamaları olarak oluştukları dönemde gider olarak kaydedilir.

Dönem içinde Grup Yönetimi işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıkların muhtemel ekonomik faydalarının varlığını yeniden tetkik etmiştir. Grup Yönetimi projelerin beklenildiği gibi devam edeceğine inanmaktadır ve yapılan analiz üzerine projelerin benzer ekonomik fayda yaratacağını öngörmektedir. Grup Yönetimi, ekonomik fayda azalsa dahi varlıkların kayıtlı bedellerinin geri kazanılmasının söz konusu olduğundan emindir. Bu durum Grup Yönetimi, tarafından yakından takip edilmektedir ve gelecekteki piyasa faaliyetlerinin düzeltme yapılmasını gerektirdiği durumlarda söz konusu düzeltmeleri yapacaktır. 30 Eylül 2019 itibarı ile yönetim tarafından değer düşüklüğüne uğradığı tespit edilen net defter değeri 38.170.173 TL tutarındaki geliştirme maliyeti ve lisans ve hakları maddi olmayan duran varlıklardan çıkarılmıştır. (30 Eylül 2018: 37.045.588 TL) (Not 14).

İşletme birleşmesi yoluyla elde edilen maddi olmayan duran varlıklar

Bağlı ortaklıkların alımı, satın alım yöntemi kullanılarak muhasebeleştirilir. İşletme birleşmesinin maliyeti, birleşme tarihinde verilen varlıkların, oluşan veya üstlenilen yükümlülüklerin ve bağlı ortaklığın kontrolünü elde etmek için çıkarılan özkaynak araçlarının gerçeğe uygun değerlerinin ve işletme birleşmesine doğrudan atfedilebilen diğer maliyetlerin toplamı olarak hesaplanır. Değerleme, satın alma fiyatının TFRS 3 “Şirket Birleşmeleri” ve TMS 38 “Maddi Olmayan Duran Varlıklar”’a uygun olarak çeşitli varlık gruplarına dağıtılmasına temel sağlamak için yapılır. TFRS 3 ve TMS 38’e göre gerçeğe uygun değer “Karşılıklı pazarlık ortamında, bilgili ve istekli gruplar arasında bir varlığın el değiştirmesi ya da bir borcun ödenmesi durumunda ortaya çıkması gereken tutardır”. Maddi olmayan duran varlıkların gerçeğe uygun değerinin belirlenmesinde geleneksel üç yöntem göz önünde bulundurulmuştur: Maliyet yöntemi, piyasa yöntemi ve gelir yöntemi. Maliyet yöntemi; Grup’un, müşteri ilişkileri ve finansal raporlama sebebiyle ayrı bir maddi duran varlık olarak tanımlanmayan toplam iş gücü değerini ölçerken kullanılmıştır. Gelir yöntemi, satın alınmış ürün lisans haklarının değerini belirlerken kullanılmıştır.

Ertelenmiş vergi varlıkları

Grup, vergiye esas yasal finansal tabloları ile TFRS’ye göre hazırlanmış finansal tabloları arasındaki farklılıklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığını ve yükümlülüğünü muhasebeleştirmektedir. Grup’un bağlı ortaklıklarının gelecekte oluşacak karlarından indirilebilecek kullanılmamış mali zararları ve diğer indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları bulunmaktadır. Ertelenmiş vergi varlıklarının kısmen ya da tamamen geri kazanılabilir tutarı mevcut koşullar altında tahmin edilmiştir. Değerlendirme sırasında, gelecekteki kar projeksiyonları, cari dönemlerde oluşan zararlar, kullanılmamış zararların ve diğer vergi varlıklarının son kullanılabilirliği tarihler ve gerektiğinde kullanılacak vergi planlama stratejileri göz önünde bulundurulmuştur. Elde edilen veriler ışığında, Grup’un gelecekte elde edilecek vergiye tabi kar ertelenmiş vergi varlıklarının tamamını karşılamaya yetmiyorsa, ertelenmiş vergi varlığının tamamı veya bir kısmına karşılık ayrılır. Grup, 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla, yapılan değerlendirmeler sonucu, ertelenmiş vergi varlıklarını gelecekte vergiye tabi kar beklentisi olduğu için kayıtlarına almıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

ab. Önemli muhasebe kararları ve kesin olmayan muhasebe tahminlerinin dayanakları (devamı)

Şerefiye değer düşüklüğü

Şerefiye değer düşüklüğü olup olmadığına karar verilirken, şerefiyenin dağıtılacağı nakit yaratan birimlerin “NYB” tahmini değeri gereklidir. Kullanım değeri hesaplaması için, Grup’un öngördüğü, nakit yaratan birimlerinden doğacak nakit akımlarına ve bu nakit akışlarının bugünkü değerini hesaplamak için de; uygun iskonto oranına ihtiyaç duyulur. Kullanımdaki değer hesaplanırken; nakit yaratan birimlerin geri kazanılabilir tutarı belirlenir. Kullanım değeri hesaplamasındaki temel varsayımlar; iskonto oranları, büyüme oranları, beklenen satış fiyatları değişimleri ve döneme ait direkt maliyetlerdir.

Grup, paranın zaman değerinin mevcut piyasa değerlendirmelerini yansıtan vergi öncesi oranları ve şirketin nakit yaratan birimlerine özgü riskleri göz önünde bulundurarak, tahmini iskonto oranı belirlemektedir. Büyüme oranları, sanayi büyüme tahminlerine dayanmaktadır. Satış fiyatları ve direkt maliyetteki değişimlerse, geçmiş uygulamalara (deneyimlere) ve gelecekte olması öngörülen pazar değişimlerine dayanmaktadır.

31 Aralık 2018 itibarıyla, nakit yaratan birimlerin geri kazanılabilir tutarları, yönetim tarafından onaylanmış, beş yıllık periyodu kapsayan finansal bütçeleri baz alarak öngörülen nakit akışlarına ve yıllık %20,9 iskonto oranına dayanarak hesaplanmıştır. Beş yıllık dönemden sonraki dönemlere ait nakit akışları, 2024-2028 yılları arasındaki Türkiye enflasyon tahmini olan %7.7 oranıyla devam ettirilmesiyle elde edilmiştir. Değer düşüklüğüne ilişkin çalışmalar yıllık olarak ve aynı dönemde yapılmaktadır.

Değer düşüklüğü olarak belirlenen tutarın dağılımı yapılırken, Grup “Nakit yaratan birimlerinin gerçeğe uygun değeri - satışa kadar katlanılan maliyetlerinin toplamı” ve “kullanım değeri”nden yüksek tutarda olanını göz önünde bulundurmıştır. “Gerçeğe uygun değeri - satışa kadar katlanılan maliyetler toplamı” tutarı, Grup Yönetimi, işlem yöntemi ve NYB’nin halka arz edilmiş hisselerini içeren pazar yaklaşımı kullanılarak belirlenmiştir. “Gerçeğe uygun değeri - satışa kadar katlanılan maliyetler toplamı” tutarı, yönetim tarafından onaylanmış, nakit akım projeksiyonları baz alınarak hesaplanan kullanım değerini de barındırmaktadır. Nakit yaratan birimlerin gerçeğe uygun değerini belirlemek için ağırlıklandırma faktörü kullanılmıştır.

Şerefiye değer düşüklüğü yıllık test edilmektedir. 30 Eylül 2019 itibarıyla göstergeler incelendiği ve değer düşüklüğüne rastlanmadığı için ekli konsolide finansal tablolarda herhangi bir şerefiye değer düşüklüğü bulunmamaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

ab. Önemli muhasebe kararları ve kesin olmayan muhasebe tahminlerinin dayanakları (devamı)

Net gerçekleştirilebilir değer

Stoklar, net gerçekleştirilebilir değer ve maliyet bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Stoklara dahil edilen maliyeti oluşturan unsurlar malzeme, işçilik ve genel üretim giderleridir. Maliyet, standart maliyetlerle oluşmakta ve her raporlama döneminin sonunda standart maliyetler fiili maliyetler ile karşılaştırılarak güncellenmektedir. Net gerçekleştirilebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satış gerçekleştirilmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır.

Stokların net gerçekleştirilebilir değeri maliyetinin altına düştüğünde, stoklar net gerçekleştirilebilir değerine indirgenir ve değer düşüklüğünün olduğu yılda gelir tablosuna gider olarak yansıtılır. Grup Yönetiminin tahminlerine dayanan hesaplamalara göre stokların net gerçekleştirilebilir değeri maliyetinin altına düştüğü için stokların bir kısmına karşılık ayrılarak net gerçekleştirilebilir değerine indirgenmiştir.

Dava karşılıkları

Dava karşılıkları ayrılırken, ilgili davaların kaybedilme olasılığı ve kaybedildiği takdirde katlanılacak olan sonuçlar Grup hukuk müşavirlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmekte ve Grup Yönetimi elindeki verileri kullanarak en iyi tahminlerini yapıp gerekli gördüğü karşılığa ilişkin açıklamalar Not 17’de yer almaktadır.

Şüpheli alacak karşılığı

Şüpheli alacak karşılıkları, Grup yönetiminin bilanço tarihi itibarıyla varolan ancak cari ekonomik koşullar çerçevesinde tahsil edilememe riski olan alacaklara ait gelecekteki zararları karşılayacağına inandığı tutarları yansıtmaktadır. Alacakların değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığı değerlendirilirken borçluların geçmiş performansları, piyasadaki kredibiliteleri ve bilanço tarihinden finansal tabloların onaylanma tarihine kadar olan performansları ile yeniden görüşülen koşullar da dikkate alınmaktadır. İlgili bilanço tarihi itibarıyla şüpheli alacak karşılıkları Not 7’de yansıtılmıştır.

2.4 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem tarihli finansal tabloların düzeltilmesi

Cari dönem finansal tabloların sunumu ile uygunluk sağlanması açısından geçmiş yıl gelir tablosunda, esas faaliyetlerden diğer gelirler ve esas faaliyetlerden diğer giderler altında kaydedilen reeskont faiz gelirleri ve reeskont faiz giderleri netlenmiştir. (Not 25)

	30 Eylül 2018 – Önceden raporlanan	Yeniden sınıflama tutarı	30 Eylül 2018 – Yeniden raporlanan
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	64.859.408	(64.859.408)	-
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)	(71.429.142)	64.859.408	(6.569.735)

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

3. BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA

30 Eylül 2019 tarihi itibarı ile iş bölümleri beşeri ilaç üretim ve satışı, veteriner ve tarım ilaçları üretim ve satışı ve diğerlerdir. Diğer iş bölümündeki faaliyetler kolonya ürünleri ve diğer satışlardan oluşmaktadır.

30 Eylül 2019	Beşeri ilaç	Veteriner ve tarım ilaçları	Diğer	Toplam
Satış gelirleri	937.519.257	71.042.334	4.810.799	1.013.372.390
Satışların maliyeti	(427.519.416)	(46.923.513)	(2.842.511)	(477.285.440)
Faaliyet giderleri	(227.704.180)	(8.447.218)	(938.019)	(237.089.417)
Bölüm sonuçları	282.295.661	15.671.603	1.030.269	298.997.533
Esas faaliyetlerden diğer gelirler				25.853.080
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)				(16.877.918)
Yatırım faaliyetlerinden giderler(-)				(130.743)
Finansman giderleri(-)				(111.626.897)
Vergi geliri				3.233.298
Net dönem karı				199.448.353

2019 yılında, Grup ürünlerinin dağıtımını ağırlıklı olarak Türkiye’deki en büyük iki ecza deposu tarafından yapılmaktadır. Bu ecza depolarına yapılan satışların toplam satışlar içerisindeki payı, %26 ve %38’dir (30 Eylül 2018: %27 ve %40). 30 Eylül 2019 itibarıyla, bu iki ecza deposundan alacaklar toplam alacakların %24 ve %28’ini oluşturmaktadır (31 Aralık 2018: %20 ve %30).

Grup yönetimi bölümlere göre raporlamada faaliyet karı üzerinde durmaktadır, bu nedenle Grup diğer giderleri bölümler bazında dağıtmamaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARI İLE KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

3. BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (devamı)

30 Eylül 2018	Beşeri ilaç	Veteriner ve tarım ilaçları	Diğer	Toplam
Satış gelirleri	675.657.167	49.434.673	9.630.399	734.722.239
Satışların maliyeti	(328.470.814)	(31.982.519)	(7.287.322)	(367.740.655)
Faaliyet giderleri	(199.181.081)	(7.292.726)	(905.856)	(207.379.663)
Bölüm sonuçları	148.005.272	10.159.428	1.437.221	159.601.921
Esas faaliyetlerden diğer gelirler				56.143.180
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)				(22.713.140)
Yatırım faaliyetlerinden gelirler				427.010
Finansman giderleri(-)				(89.300.410)
Vergi gideri (-)				(13.182.402)
Net dönem karı				90.976.159

4. NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Kasa	88.449	91.959
Bankadaki nakit	219.559.320	120.937.562
<i>Vadesiz mevduatlar</i>	7.542.405	20.365.590
<i>Vadesi üç aydan kısa vadeli mevduatlar</i>	212.016.915	100.571.972
Nakit akış tablosundaki nakit ve nakit benzerleri	219.647.769	121.029.521
Faiz geliri tahakkuku	87.981	86.103
	219.735.750	121.115.624

30 Eylül 2019 itibari ile Grup'un vadeli mevduatları AVRO, ABD Doları ve Türk Lirası cinsindendir. AVRO ortalama faiz oranı %1,22, ABD Doları ortalama faiz oranı %1,68 ve Türk Lirası ortalama faiz oranı %14,17'dir (31 Aralık 2018 itibariyle Grup'un vadeli mevduatları AVRO, ABD Doları ve Türk Lirası cinsindendir. AVRO ortalama faiz oranı %2,98, ABD Doları ortalama faiz oranı %2,24 ve Türk Lirası ortalama faiz oranı %23,22'dir). Grup finansal yatırımlarını kısa vadeli yapmaktadır ve tüm dönemler için açılan vadeli mevduatların vadeleri ilgili dönemi takip eden ilk ayda kapanmaktadır.

Grup'un 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihlerinde bloke mevduatı bulunmamaktadır

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

5. FİNANSAL BORÇLAR

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Kısa vadeli banka kredileri	366.940.498	307.211.508
Uzun vadeli kredilerin kısa vadeli anapara taksitleri	118.805.145	124.438.885
Uzun vadeli kiralama işlemlerinden borçların kısa vadeli kısımları	7.235.945	-
Çıkarılmış tahvillerin kısa vadeli kısmı (*)	80.092.061	11.216.669
Toplam kısa vadeli finansal borçlar	573.073.649	442.867.062
Uzun vadeli kredilerin uzun vadeli kısmı	134.985.656	140.115.298
Uzun vadeli kiralama işlemlerinden borçlar	6.680.413	-
Çıkarılmış tahviller (*)	64.890.265	144.595.175
Toplam uzun vadeli finansal borçlar	206.556.334	284.710.473
Toplam finansal borçlar	779.629.983	727.577.535

(*) Grup tarafından 7 Mayıs 2018 tarihinde nitelikli yatırımcılara satılmak suretiyle, 2 yıl vadeli, 3 ayda bir değişken faizli kupon ödemeli, 80.000.000 TL tutarında ve 3 yıl vadeli, 3 ayda bir değişken faizli kupon ödemeli, 65.000.000 TL tutarında iki adet tahvil ihraç edilmiştir. Tahvillerin faizi, piyasadaki “Gösterge Devlet İç Borçlanma Senedinin” yıllık bileşik faiz oranına, 80.000.000 TL tutarındaki tahvil için 325, 65.000.000 TL tutarındaki tahvil için 350 baz puan ek getiri ilave edilmek suretiyle bulunmaktadır. İhraç tarihi itibarıyla tahvillerin basit faizi sırasıyla %17,06 ve %17,31; bileşik faizi ise %18,19 ve %18,47’dir.

30 Eylül 2019 itibarıyla 80.000.000 TL tutarındaki tahvilin etkin faiz oranı %22,10 ve beklenen ömrü boyunca yapılacak tahmini nakit ödemelerinin indirgenmiş tutarı 80.603.470 TL’dir.

30 Eylül 2019 itibarıyla 65.000.000 TL tutarındaki tahvilin etkin faiz oranı %21,20 ve beklenen ömrü boyunca yapılacak tahmini nakit ödemelerinin indirgenmiş tutarı 64.378.976 TL’dir

Finansal borçların geri ödeme vadeleri aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
1 yıl içerisinde ödenecek	573.073.649	442.867.062
1 - 2 yıl içerisinde ödenecek	162.101.457	195.492.151
2 - 3 yıl içerisinde ödenecek	33.748.995	57.675.839
3 - 4 yıl içerisinde ödenecek	10.705.882	29.189.542
4 - 5 yıl içerisinde ödenecek	-	2.352.941
	779.629.983	727.577.535

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

5. FİNANSAL BORÇLAR (devamı)

i) Banka kredileri

Kısa vadeli banka kredileri aşağıdakilerden oluşmaktadır:

Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	30 Eylül 2019
TL	%15,7	345.569.776	345.569.776
AVRO	%0,7	2.500.000	15.459.000
Faiz tahakkuku			5.911.722
			<u>366.940.498</u>

Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	31 Aralık 2018
TL	%25,5	288.547.668	288.547.668
AVRO	%0,7	2.500.000	15.070.000
Faiz tahakkuku			3.593.840
			<u>307.211.508</u>

Grup'un 335.765.985 TL tutarında ortalama faiz oranı yıllık %15,69 olan kısa vadeli TL kredisi ile 2.500.000 Avro tutarında ortalama faiz oranı yıllık 0,65 olan kısa vadeli Avro kredisi bulunmaktadır (2018: 284.776.776 TL ve 2.500.000 Avro). Ayrıca 9.803.790 TL tutarında sıfır faizli kredi kullanılmıştır. (2018: 3.770.892 TL). Kredinin faiz ve anapara ödemesi vadesi geldiğinde gerçekleşmektedir.

Kısa vadeli banka kredileri çeşitli bankalardan kullanılan sabit ve değişken faiz oranlı spot ve rotatif kredileri içerir. 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 itibarıyla toplam kredi limitleri sırasıyla 1.644.123.836 TL ve 1.478.610.515 TL'dir. Anapara ve faiz vadesinde ödenir. Vade süresince anapara ve faizlerin geri ödenmemesi gibi bir sözleşme ihlalinin olmaması durumunda sözleşmelerin son bir geçerlilik tarihi yoktur.

Uzun vadeli banka kredilerinin kısa vadeli anapara taksitleri aşağıdakilerden oluşmaktadır.

Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	30 Eylül 2019
TL	%13,7	106.261.881	106.261.881
AVRO	%2,5	1.023.714	6.330.238
Faiz tahakkuku			6.213.026
			<u>118.805.145</u>

Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	31 Aralık 2018
TL	%13,3	110.408.617	110.408.617
AVRO	%2,5	1.023.714	6.170.948
Faiz tahakkuku			7.859.320
			<u>124.438.885</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

5. FİNANSAL BORÇLAR (devamı)

i) Banka kredileri (devamı)

Uzun vadeli banka kredileri aşağıdakilerden oluşmaktadır:

Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	30 Eylül 2019	Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	31 Aralık 2018
TL	%15,7	127.429.297	127.429.297	TL	%15,3	129.663.608	129.663.608
AVRO	%2,5	1.222.000	7.556.359	AVRO	%2,5	1.733.857	10.451.690
			<u>134.985.656</u>				<u>140.115.298</u>

Grup, 30 Eylül 2019 itibarıyla, kullanmış olduğu krediler için satışlarına karşılık almış olduğu toplam 220.115.469 TL tutarındaki çeki teminata vermiştir (31 Aralık 2018: 209.747.000 TL). Krediler ayrıca; Grup’un sahip olduğu merkez binası ile Kocaeli Kartepe ve Tekirdağ Çerkezköy’de bulunan fabrika binaları ve diğer binalarından ve Çerkezköy’de bulunan arsalarından oluşan taşınmazları üzerinde bulunan, sırasıyla 55.000.000 TL, 20.000.000 TL, 35.000.000 TL, 34.000.000 TL, 8.400.000 TL, 16.200.000 TL ve 12.900.000 TL tutarındaki ipotekler ile güvence altına alınmıştır. (Not 18).

ii) Finansal kiralama işlemlerinden borçlar

Bulunmamaktadır. (2018: Bulunmamaktadır).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

6. İLİŞKİLİ TARAFLARLA İLGİLİ BAKİYELER VE İŞLEMLER

	30 Eylül 2019							
	Alacaklar				Borçlar			
	Kısa vadeli		Uzun vadeli		Kısa vadeli		Uzun vadeli	
	Ticari	Ticari olmayan	Ticari	Ticari olmayan	Ticari	Ticari olmayan	Ticari	Ticari olmayan
İlişkili taraflarla olan bakiyeler								
<u>Ortaklar</u>								
East Pharma S.A.R.L.	-	-	-	-	7.743.548	-	-	-
<u>Bağlı ortaklıklar</u>								
Devatis GmbH	3.310.381	-	-	-	513.148	-	-	-
Devatis AG	4.418.327	-	-	-	-	-	-	-
<u>Ana ortak tarafından yönetilen diğer şirketler</u>								
Saba İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.	4.278.200	-	-	-	-	-	-	-
	<u>12.006.908</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>8.256.696</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
1 Ocak - 30 Eylül 2019								
İlişkili taraflarla olan işlemler	Stok alımları	Mal / Hizmet satışları	Faiz gelirleri	Faiz giderleri	Kira geliri	İsim hakkı gideri (*)	Diğer gelirler (**)	Diğer giderler
<u>Ortaklar</u>								
East Pharma S.A.R.L.	3.783.160	-	-	-	-	25.710.322	-	-
<u>Bağlı ortaklıklar</u>								
Devatis GmbH	-	-	-	-	-	-	-	-
Devatis AG	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>Ana ortak tarafından yönetilen diğer şirketler</u>								
Saba İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.	741.534	15.785.830	585.219	29.885	486.802	-	460.984	-
	<u>4.524.694</u>	<u>15.785.830</u>	<u>585.219</u>	<u>29.885</u>	<u>486.802</u>	<u>25.710.322</u>	<u>460.984</u>	<u>-</u>

Şirket ile Şirket'in ilişkili tarafları olan bağlı ortaklıkları arasında gerçekleşen işlemler konsolidasyon sırasında elimine edildiklerinden, bu notta açıklanmamıştır.

(*) Deva Holding A.Ş. ve ana ortağı EastPharma S.A.R.L. arasında imzalanan, Roche ürünlerinin haklarının satın alınmasına ilişkin sözleşme çerçevesinde, Grup sözleşme eklerinde belirtilen oranlar dahilinde, alt lisans alan EastPharma S.A.R.L. vasıtasıyla satın alınan ruhsat ve lisans hakları için, her bir ürünün net satış hasılatı üzerinden EastPharma S.A.R.L.'a lisans “İsim hakkı” bedeli ödemekle yükümlüdür. Söz konusu oranlar Grup ile ilişkisi olmayan ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş bir bağımsız denetim şirketi tarafından, 22 Mart 2019 tarihinde yenilenen ve Ocak 2019 itibarıyla geçerli olan değerlendirme sonuçlarına göre elde edilmiştir. Değerleme yöntemi olarak, indirgenmiş nakit akım esas alınarak yapılan kar paylaşımı yöntemi-ekonomik yaklaşım kullanılmıştır.

(**) Diğer gelirler, Grup'un ilişkili şirketi Saba İlaç'ın ürünlerinin satışından elde edilen komisyon gelirlerinden oluşmaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

6. İLİŞKİLİ TARAFLARLA İLGİLİ BAKİYELER VE İŞLEMLER (devamı)

	31 Aralık 2018							
	Alacaklar				Borçlar			
	Kısa vadeli		Uzun vadeli		Kısa vadeli		Uzun vadeli	
	Ticari	Ticari olmayan	Ticari	Ticari olmayan	Ticari	Ticari olmayan	Ticari	Ticari olmayan
İlişkili taraflarla olan bakiyeler								
<u>Ortaklar</u>								
East Pharma S.A.R.L.	-	-	-	-	5.713.990	-	-	-
<u>Ana ortak tarafından yönetilen diğer şirketler</u>								
Saba İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.	11.620.379	-	-	-	-	-	-	-
	11.620.379	-	-	-	5.713.990	-	-	-
1 Ocak - 30 Eylül 2018								
İlişkili taraflarla olan işlemler	Stok alımları	Mal / Hizmet satışları	Faiz gelirleri	Faiz giderleri	Kira geliri	İsim hakkı gideri (*)	Diğer gelirler (**)	Diğer giderler
<u>Ortaklar</u>								
East Pharma S.A.R.L.	19.443.925	-	-	-	-	15.807.642	-	-
<u>Ana ortak tarafından yönetilen diğer şirketler</u>								
Saba İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.	728.501	12.189.701	2.166.745	-	561.193	1.701.422	270.229	162.016
	20.172.426	12.189.701	2.166.745	-	561.193	17.509.064	270.229	162.016

Şirket ile Şirket'in ilişkili tarafları olan bağlı ortaklıkları arasında gerçekleşen işlemler konsolidasyon sırasında elimine edildiklerinden, bu notta açıklanmamıştır.

(*) Deva Holding A.Ş. ve ana ortağı EastPharma S.A.R.L. arasında imzalanan, Roche ürünlerinin haklarının satın alınmasına ilişkin sözleşme çerçevesinde, Grup sözleşme eklerinde belirtilen oranlar dahilinde, alt lisans alan EastPharma S.A.R.L. vasıtasıyla satın alınan ruhsat ve lisans hakları için, her bir ürünün net satış hasılatı üzerinden EastPharma S.A.R.L.'a lisans “İsim hakkı” bedeli ödemekle yükümlüdür. Söz konusu oranlar Grup ile ilişkisi olmayan ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş bir bağımsız denetim şirketi tarafından, 10 Ağustos 2018 tarihinde yenilenen ve Nisan 2018 itibarıyla geçerli olan değerlendirme sonuçlarına göre elde edilmiştir. Değerleme yöntemi olarak, indirgenmiş nakit akım esas alınarak yapılan kar paylaşımı yöntemi-ekonomik yaklaşım kullanılmıştır.

(**) Diğer gelirler, Grup'un ilişkili şirketi Saba İlaç'ın ürünlerinin satışından elde edilen komisyon gelirlerinden oluşmaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

6. İLİŞKİLİ TARAFLARLA İLGİLİ BAKİYELER VE İŞLEMLER (devamı)

Direktörler ve üzeri üst düzey yöneticilere 30 Eylül 2019 ve 2018 tarihinde sona eren dönemlere ilişkin ödenen ücretleri, primleri, kıdem tazminatları ve ücret benzeri menfaatleri içeren tutar aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018
<u>Üst yönetime sağlanan menfaatler</u>		
Ücretler ve diğer kısa vadeli faydalar	27.722.000	23.408.331
Diğer uzun vadeli faydalar	396.156	343.708
	<u>28.118.156</u>	<u>23.752.039</u>

7. TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR

Ticari alacaklar

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
<u>Kısa vadeli ticari alacaklar</u>		
Ticari alacaklar	178.136.249	146.347.107
Alacak senetleri	279.651.701	240.387.242
İlişkili taraflardan ticari alacaklar (Not 6)	12.006.908	11.620.379
Diğer ticari alacaklar	5.670	29.207
Gelir tahakkukları (*)	17.739.953	12.863.613
Şüpheli ticari alacaklar karşılığı (-)	(7.185.988)	(7.185.988)
	<u>480.354.493</u>	<u>404.061.560</u>

30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla Grup vadesi geçmiş ticari ve diğer alacakların tahsil kabiliyeti kalmayan kısmına karşılık ayırmıştır. Geri kalan tutarın tamamı vadesi henüz gelmemiş, tahsil kabiliyeti yüksek alacaklardan oluşmaktadır. Mal satışı ile ilgili ortalama vade 100 gündür (31 Aralık 2018: 100 gün).

(*) Grup geliştirme giderleri dolayısıyla devlet teşviği almaktadır. Gelir tahakkukları bakiyesi TÜBİTAK’tan elde edilen teşvik geliri tahakkukunu içermektedir. 30 Eylül 2019 itibarıyla TÜBİTAK gelir tahakkuku 16.911.697 TL’dir (31 Aralık 2018: 12.493.260 TL).

Henüz vadesi gelmemiş ve şüpheli hale gelmemiş alacaklara ilişkin alınan teminatlar aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
<u>Alınan teminat mektupları</u>		
	47.337.131	42.752.699
	<u>47.337.131</u>	<u>42.752.699</u>

Grup’un ana finansal varlıkları ticari alacaklar, diğer alacaklar ve yatırımlarıdır. Grup’un kredi riski esas olarak ticari alacaklarındadır. 30 Eylül 2019 itibarıyla iki müşteri bakiyesi toplam alacakların sırasıyla %24 ve %28’ini oluşturmaktadır (31 Aralık 2018: % 20 ve % 30).

Deva Holding, ilişkili kuruluşu olan Saba İlaç’a ait ürünlerin pazarlamasını yapmaktadır, bunun yanında fason üretim, mali, idari ve Ar-Ge hizmetleri vermektedir. İlişkili taraflarla olan bakiyeler notunun içerisinde bulunan 4.278.200 TL (31 Aralık 2018: 11.620.379 TL), Grup’un bu işlemlerden kaynaklanan alacak tutarını göstermektedir (Not 6).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

7. TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR (devamı)

Tahsili şüpheli duruma gelen alacaklar için karşılık ayrılmıştır. Bu karşılık, vadesi geçmiş, finansal güçlük içerisinde bulunan müşterilerin tespiti ile hesaplanmıştır.

30 Eylül 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren dönemlerde şüpheli alacaklar karşılığının hareketi aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018
1 Ocak bakiyesi	7.185.988	5.984.754
Dönem içinde ayrılan karşılıklar	-	515.530
TFRS 9'un ilk uygulamasına ilişkin düzeltme (Not 2)	-	375.000
30 Eylül bakiyesi	7.185.988	6.875.284

Ticari borçlar

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
<u>Kısa vadeli ticari borçlar</u>		
Ticari borçlar	84.366.174	78.698.251
Borç senetleri	9.448	8.783
İlişkili taraflara ticari borçlar (Not 6) (*)	8.256.696	5.713.990
Gider tahakkukları (**)	2.450.886	1.195.786
İsim hakkı gider tahakkukları	92.277	82.572
	95.175.481	85.699.382

(*) Şirketin ana ortağı EastPharma S.A.R.L. ile Deva Holding arasında yapılan anlaşmaya göre EastPharma S.A.R.L.' in haklarını elinde bulundurduğu ürünlerin satışından dolayı bu şirkete 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla ödenecek olan isim hakkı borcu 7.743.548 TL'dir (31 Aralık 2018: 5.713.990 TL). EastPharma S.A.R.L. 2008 yılında alınan 17 Roche ürününün Türkiye'deki haklarını elinde bulundurmaktadır. EastPharma S.A.R.L. ayrıca 1 adet Roche ürününün Türkiye dışında 17 ülkedeki haklarını da elinde bulundurmaktadır. Şirketin 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla EastPharma S.A.R.L. aracılığıyla F. Hoffman – La Roche Ltd'den hammadde alımına ilişkin EastPharma S.A.R.L'a borcu bulunmamaktadır. (31 Aralık 2018: Yoktur). Şirketin bağlı ortağı olan Devatis GMBH ürünlere ve ruhsatlara özel giderlerini Deva Holding'e fatura etmektedir. Bu giderlere ilişkin borç tutarı 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla 513.148 TL'dir. (31 Aralık 2018: Yoktur.)

(**) 30 Eylül 2019 itibarı ile gider tahakkukları 2.206.792 TL ciro prim karşılıklarını içermektedir (31 Aralık 2018: 613.287 TL).

Borç senetleri Grup'un satıcılarına verdiği vadeleri bir yıldan az olan ileri tarihli çeklerden oluşmaktadır. Grup'un 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 itibarıyla uzun vadeli ticari borçları bulunmamaktadır

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

8. DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
<u>Diğer kısa vadeli alacaklar</u>		
Diğer çeşitli alacaklar	436.662	367.401
Personelden alacaklar	386.702	92.541
Şüpheli diğer alacaklar karş. (-)	(48.906)	(48.906)
Verilen depozito ve teminatlar	65.376	63.237
	839.834	474.273

30 Eylül 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren dönemlerde şüpheli diğer alacaklar karşılığının hareketi aşağıdaki

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018
1 Ocak bakiyesi	48.906	48.906
30 Eylül bakiyesi	48.906	48.906

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
<u>Diğer kısa vadeli borçlar</u>		
Alınan depozito ve teminatlar	283.755	263.845
Diğer çeşitli borçlar	3.390.806	2.229.997
	3.674.561	2.493.842

gibidir:

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

9. STOKLAR

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
İlk madde ve malzeme	259.399.319	239.575.020
Yarı mamüller	34.752.807	33.616.071
Mamüller	131.949.873	111.842.252
Stok değer düşüklüğü karşılığı (-)	(14.320.914)	(9.593.627)
	<u>411.781.085</u>	<u>375.439.716</u>

30 Eylül 2019 itibarıyla sigortalanmış stok tutarı 425.000.000 TL’dir (31 Aralık 2018: 425.000.000 TL).

Stok değer düşüklüğü karşılığı satılan malın maliyetinde giderleştirilmiş olup karşılığın stok kalemi bazında dağılımı aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
İlk madde ve malzeme	7.801.454	5.918.977
Yarı mamüller	308.234	788.665
Mamüller	6.211.226	2.885.985
	<u>14.320.914</u>	<u>9.593.627</u>

Stok değer düşüklüğü karşılığındaki hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018
1 Ocak bakiyesi	9.593.627	9.805.131
Dönem içinde ayrılan karşılık	10.400.256	8.025.606
Dönem içinde gerçekleşen karşılıklar	(5.672.969)	(6.268.496)
30 Eylül bakiyesi	<u>14.320.914</u>	<u>11.562.241</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

10. PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER VE ERTELENMİŞ GELİRLER

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
<u>Kısa Vadeli Peşin Ödenmiş Giderler</u>		
Stok alımı için verilen sipariş avansları	8.944.491	28.770.977
Gelecek aylara ait giderler	6.603.108	8.846.212
İş avansları	2.741.491	59.084
	<u>18.289.090</u>	<u>37.676.273</u>
<u>Uzun Vadeli Peşin Ödenmiş Giderler</u>		
Sabit kıymet alımı için verilen avanslar	35.903.816	25.190.986
	<u>35.903.816</u>	<u>25.190.986</u>
<u>Kısa Vadeli Ertelenmiş Gelirler</u>		
Alınan sipariş avansları	854.559	565.251
Gelecek aylara ait gelirler	2.792.959	2.664.445
	<u>3.647.518</u>	<u>3.229.696</u>
<u>Uzun Vadeli Ertelenmiş Gelirler</u>		
Gelecek yıllara ait gelirler	235.923	926.511
	<u>235.923</u>	<u>926.511</u>

11. CARİ DÖNEM VERGİSİYLE İLGİLİ VARLIKLAR VE BORÇLAR

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
<u>Cari Dönem Vergisiyle İlgili Kısa Vadeli Varlıklar</u>		
Peşin ödenen banka stopajı	82.300	157.381
	<u>82.300</u>	<u>157.381</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

12. MADDİ DURAN VARLIKLAR

	Arazi ve arsalar	Yer altı ve yerüstü düzenleri	Binalar	Tesis makine ve cihazlar	Taşıtlar	Demirbaşlar	Özel maliyetler	Yapılmakta olan yatırımlar	Toplam
<u>Maliyet Değeri</u>									
1 Ocak 2019 itibarıyla açılış bakiyesi	28.270.583	2.342.912	181.800.001	411.531.356	1.910.382	34.938.935	272.848	31.736.617	692.803.634
Alımlar	-	-	-	-	366.958	2.244.869	-	107.837.146	110.448.973
Çıkışlar	-	-	-	(3.478.012)	-	(1.212.377)	-	-	(4.690.389)
Yapılmakta olan yatırımlardan transferler	-	25.000	2.136.860	42.819.185	-	-	-	(44.981.045)	-
30 Eylül 2019 itibarıyla kapanış bakiyesi	28.270.583	2.367.912	183.936.861	450.872.529	2.277.340	35.971.427	272.848	94.592.718	798.562.218
<u>Birikmiş Amortismanlar</u>									
1 Ocak 2019 itibarıyla açılış bakiyesi	-	(505.231)	(35.168.990)	(230.228.084)	(1.259.522)	(23.877.539)	(228.867)	-	(291.268.233)
Sınıflamalar (*)	-	-	-	(2.640.010)	-	-	-	-	(2.640.010)
Dönem gideri	-	(100.444)	(4.794.346)	(17.842.449)	(139.477)	(1.942.505)	(3.586)	-	(24.822.807)
Değer düşüklüğü karşılığı	-	-	-	(1.451.471)	-	-	-	-	(1.451.471)
Çıkışlar	-	-	-	3.045.065	-	1.208.589	-	-	4.253.654
30 Eylül 2019 itibarıyla kapanış bakiyesi	-	(605.675)	(39.963.336)	(249.116.949)	(1.398.999)	(24.611.455)	(232.453)	-	(315.928.867)
30 Eylül 2019 itibarıyla net defter değeri	28.270.583	1.762.237	143.973.525	201.755.580	878.341	11.359.972	40.395	94.592.718	482.633.351

(*) Makine ve teçhizatlara ilişkin dönem amortisman artışının 2.640.010 TL tutarındaki kısmı Araştırma-Geliştirme departmanında kullanılan ve Grup’un ilaç lisans üretimiyle doğrudan ilişkilendirilebilen geliştirme faaliyetleriyle ilgilidir. Söz konusu tutar TMS 16 ve TMS 38 kapsamında aktifleştirilmiş olup, maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeline sınıflanmıştır (Not 14).

30 Eylül 2019 itibarıyla sigortalanan maddi duran varlık tutarı 1.156.171.000 TL’dir. (31 Aralık 2018: 1.156.171.000 TL).

Krediler, Grup’un sahip olduğu merkez binası ile Kocaeli Kartepe ve Tekirdağ Çerkezköy’de bulunan fabrika binaları ve diğer binalarından ve Çerkezköy’de bulunan arsalarından oluşan taşınmazları üzerinde bulunan, sırasıyla 55.000.000 TL, 20.000.000 TL, 35.000.000 TL, 34.000.000 TL, 8.400.000 TL, 16.200.000 TL ve 12.900.000 TL tutarındaki ipotekler ile güvence altına alınmıştır (Not 18).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

12. MADDİ DURAN VARLIKLAR (devamı)

	Arazi ve arsalar	Yer altı ve yerüstü düzenleri	Binalar	Tesis makine ve cihazlar	Taşıtlar	Demirbaşlar	Özel maliyetler	Yapılmakta olan yatırımlar	Toplam
<u>Maliyet Değeri</u>									
1 Ocak 2018 itibarıyla açılış bakiyesi	28.270.583	2.180.237	175.015.760	375.280.240	1.629.161	29.658.993	272.848	10.843.897	623.151.719
Alımlar	-	-	-	-	-	4.571.806	-	41.529.159	46.100.965
Çıkışlar	-	-	(96.585)	(7.077)	-	-	-	-	(103.662)
Yapılmakta olan yatırımlardan transfer	-	8.000	869.773	27.760.469	-	-	-	(28.638.242)	-
30 Eylül 2018 itibarıyla kapanış bakiyesi	28.270.583	2.188.237	175.788.948	403.033.632	1.629.161	34.230.799	272.848	23.734.814	669.149.022
<u>Birikmiş Amortismanlar</u>									
1 Ocak 2018 itibarıyla açılış bakiyesi	-	(387.217)	(30.951.261)	(203.875.189)	(1.109.986)	(21.776.286)	(223.860)	-	(258.323.799)
Sınıflamalar (*)	-	-	-	(2.295.951)	-	-	-	-	(2.295.951)
Dönem gideri	-	(87.527)	(3.190.348)	(17.354.280)	(109.064)	(1.491.856)	(3.755)	-	(22.236.830)
Çıkışlar	-	-	52.800	1.062	-	-	-	-	53.862
30 Eylül 2018 itibarıyla kapanış bakiyesi	-	(474.744)	(34.088.809)	(223.524.358)	(1.219.050)	(23.268.142)	(227.615)	-	(282.802.718)
30 Eylül 2018 itibarıyla net defter değeri	28.270.583	1.713.493	141.700.139	179.509.274	410.111	10.962.657	45.233	23.734.814	386.346.304

(*) Makine ve teçhizatlara ilişkin dönem amortisman artışının 2.295.951 TL tutarındaki kısmı Araştırma-Geliştirme departmanında kullanılan ve Grup'un ilaç lisans üretimiyle doğrudan ilişkilendirilebilen geliştirme faaliyetleriyle ilgilidir. Söz konusu tutar TMS 16 ve TMS 38 kapsamında aktifleştirilmiş olup, maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeline sınıflanmıştır (Not 14).

30 Eylül 2018 itibarıyla sigortalanan maddi duran varlık tutarı 822.807.000 TL'dir. (31 Aralık 2017: 822.807.000 TL).

Krediler, Grup'un sahip olduğu merkez binası ile Kocaeli Kartepe ve Tekirdağ Çerkezköy'de bulunan fabrika binaları ve diğer binalarından ve Çerkezköy'de bulunan arsalarından oluşan taşınmazları üzerinde bulunan, sırasıyla 55.000.000 TL, 20.000.000 TL, 35.000.000 TL, 34.000.000 TL, 8.400.000 TL, 16.200.000 TL ve 12.900.000 TL tutarındaki ipotekler ile güvence altına alınmıştır (Not 18).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

12. MADDİ DURAN VARLIKLAR (devamı)

Maddi duran varlıkların amortisman dönemleri, tahmin edilen ömürleri esas alınarak, aşağıda belirtilmiştir:

Yer altı yer üstü düzenleri	25-50 yıl
Binalar	25-50 yıl
Makine, tesis ve cihazlar	4-30 yıl
Taşıtlar	5 yıl
Demirbaşlar	5 yıl
Özel maliyetler	2-3 yıl

Arazi, arsalar ve yapılmakta olan yatırımlar dışında, maddi duran varlıkların maliyet tutarları, beklenen faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak amortisman tabi tutulur. Beklenen faydalı ömür, kalıntı değer ve amortisman yöntemi, tahminlerde ortaya çıkan değişikliklerin olası etkileri için her yıl gözden geçirilir ve tahminlerde bir değişiklik varsa ileriye dönük olarak muhasebeleştirilir.

Amortisman giderleri 15.554.956 TL’si (2018: 14.436.766 TL) satılan malın maliyetine, 18.615.126 TL’si (2018: 10.110.595 TL) operasyonel giderlere ve 7.475.049 TL’si (2018: 6.947.107 TL) stoklar üzerine dahil edilmiştir.

13. KULLANIM HAKKI VARLIKLARI

	Taşıtlar	Toplam
<u>Maliyet Değeri</u>		
1 Ocak 2019 itibarıyla açılış bakiyesi	-	-
Muhasebe politikalarındaki değişikliğin etkisi	26.062.705	26.062.705
Alımlar	868.546	868.546
Çıkışlar	-	-
30 Eylül 2019 itibarıyla kapanış bakiyesi	26.931.251	26.931.251
<u>Birikmiş Amortismanlar</u>		
1 Ocak 2019 itibarıyla açılış bakiyesi	-	-
Muhasebe politikalarındaki değişikliğin etkisi	(10.459.592)	(10.459.592)
Dönem gideri (*)	(5.603.760)	(5.603.760)
Çıkışlar	-	-
30 Eylül 2019 itibarıyla kapanış bakiyesi	(16.063.352)	(16.063.352)
30 Eylül 2019 itibarıyla net defter değeri (Not2)	10.867.899	10.867.899

(*) Dönem amortisman giderinin dağılımı Dipnot 22 ve Dipnot 23’de verilmiştir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

14. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

	Lisans ve Haklar	Müşteri İlişkileri	Geliştirme Maliyetleri	Toplam
<u>Maliyet Değeri</u>				
1 Ocak 2019 itibarıyla açılış bakiyesi	190.738.712	3.730.513	160.885.985	355.355.210
Varlıklar arası yapılan sınıflamalar (*)	-	-	2.640.010	2.640.010
Alımlar (**)	-	-	60.818.385	60.818.385
Yapılmakta olan yatırımlardan transferler	4.252.372	-	(4.252.372)	-
Çıkışlar	(25.244.121)	-	(18.629.438)	(43.873.559)
30 Eylül 2019 itibarıyla kapanış bakiyesi	169.746.963	3.730.513	201.462.570	374.940.046
<u>Birikmiş İtfâ Payları</u>				
1 Ocak 2019 itibarıyla açılış bakiyesi	(63.493.569)	(1.958.514)	(17.920.958)	(83.373.041)
Dönem gideri	(9.627.200)	(139.893)	-	(9.767.093)
Çıkışlar	5.703.386	-	-	5.703.386
30 Eylül 2019 itibarıyla kapanış bakiyesi	(67.417.383)	(2.098.407)	(17.920.958)	(87.436.748)
30 Eylül 2019 itibarıyla net defter değeri	102.329.580	1.632.106	183.541.612	287.503.298

(*) Maddi duran varlıklar içerisinde bulunan makine ve teçhizatlara ilişkin dönem amortisman artışının 2.640.010 TL’lik kısmı Araştırma-Geliştirme departmanında kullanılan ve Grup’un ilaç lisans üretimiyle doğrudan ilişkilendirilebilen geliştirme faaliyetleriyle ilgilidir. Söz konusu tutar TMS 16 ve TMS 38 kapsamında aktifleştirilmiş olup, maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeline sınıflanmıştır (Not 12).

(**) Dönem içi alımlar çoğunlukla işletme içerisinde geliştirilen ve lisansları alınmış ürünlerden oluşmaktadır.

30 Eylül 2019 itibarıyla, dokuz aylık dönemde 2.560.296 TL (30 Eylül 2018: 3.350.989 TL) borçlanma maliyeti özellikli varlıklar üzerinde aktifleştirilmiştir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

14. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (devamı)

	Lisans ve Haklar	Müşteri İlişkileri	Geliştirme Maliyetleri	Toplam
<u>Maliyet Değeri</u>				
1 Ocak 2018 itibarıyla açılış bakiyesi	169.706.786	3.730.513	142.004.154	315.441.453
Varlıklar arası yapılan sınıflamalar (*)	-	-	2.295.951	2.295.951
Alımlar (**)	20.925.065	-	49.571.788	70.496.853
Yapılmakta olan yatırımlardan transferler	18.956.151	-	(18.956.151)	-
Çıkışlar	(13.483.999)	-	(27.597.656)	(41.081.655)
30 Eylül 2018 itibarıyla kapanış bakiyesi	196.104.003	3.730.513	147.318.086	347.152.602
<u>Birikmiş İtfa Payları</u>				
1 Ocak 2018 itibarıyla açılış bakiyesi	(57.236.389)	(1.771.990)	(17.920.958)	(76.929.337)
Dönem gideri	(9.117.745)	(139.893)	-	(9.257.638)
Çıkışlar	4.036.067	-	-	4.036.067
30 Eylül 2018 itibarıyla kapanış bakiyesi	(62.318.067)	(1.911.883)	(17.920.958)	(82.150.908)
30 Eylül 2018 itibarıyla net defter değeri	133.785.936	1.818.630	129.397.128	265.001.694

(*) Maddi duran varlıklar içerisinde bulunan makine ve teçhizatlara ilişkin dönem amortisman artışının 2.295.951 TL’lik kısmı Araştırma-Geliştirme departmanında kullanılan ve Grup’un ilaç lisans üretimiyle doğrudan ilişkilendirilebilen geliştirme faaliyetleriyle ilgilidir. Söz konusu tutar TMS 16 ve TMS 38 kapsamında aktifleştirilmiş olup, maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeline sınıflanmıştır (Not 12).

(**) Dönem içi alımlar çoğunlukla işletme içerisinde geliştirilen ve lisansları alınmış ürünlerden oluşmaktadır.

30 Eylül 2018 itibarıyla, dokuz aylık dönemde 3.350.989 TL (30 Eylül 2017: 1.564.803 TL) borçlanma maliyeti özellikli varlıklar üzerinde aktifleştirilmiştir.

Maddi olmayan varlıkların amortisman dönemleri, tahmin edilen faydalı ömürleri esas alınarak, aşağıda belirtilmiştir:

Lisans ve haklar	3-15 yıl
Müşteri ilişkileri	20 yıl
Geliştirme maliyetleri	15 yıl

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

15. ŞEREFİYE

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Şerefiye	1.782.731	1.782.731

14 Mart 2008 tarihinde, Şirket’in ana hissedarı olan Eastpharma SARL, F. Hoffman – La Roche Ltd (“Roche”) ile Türkiye’de tescil olan sekiz adet Roche ürününün tüm haklarını, yükümlülüklerini ve tedarikini kapsayan “Satın Alma Sözleşmesi” imzalamıştır.

Eastpharma SARL, ayrıca 16 Mayıs 2008 tarihinde, Şirket’e Türkiye’de ek sekiz adet ürün için tescil hakkı veren Lisans ve Tedarik Anlaşması imzalamıştır. Şirket’in ana ortağı olan Eastpharma SARL tarafından imzalanan sözleşmeler kapsamında Deva, söz konusu sözleşmelere taraf olmuştur.

Satın Alma Sözleşmesinin belirli bir geçerlik süresi bulunmamaktadır. Lisans ve Tedarik Anlaşması 5 yıllık bir süreç için geçerlidir. Alım taahhüdü ve anlaşmaya konu olan ürünlerin satışından sorumlu personelin tüm hakları Şirket’in yükümlülüğündedir. Eastpharma SARL anlaşmayı 3 artı 3 yıl daha uzatma hakkını kullanmıştır.

Anlaşmalar Türkiye Rekabet Kurulu tarafından 16 Mayıs 2008 tarihinde onaylanmış ve 19 Eylül 2008 tarihinden itibaren geçerli olmuştur. Şirket’in ana hissedarı olan Eastpharma SARL, söz konusu 14 adet ürünün Türkiye’deki kullanım hakkı ve ruhsatlarını Deva Holding A.Ş.’ye devretmiştir.

Anlaşmalara konu olan hakların alım fiyatı, Şirket’in devrolan satış personelinin kıdem tazminatları ve izin karşılığı ile netleştirilerek, nakit 18.897.646 TL olarak gerçekleşmiştir. Değer düşüklüğüne ilişkin çalışmalar 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla yapılmış olup, değer düşüklüğü olduğuna dair bir belirtiye rastlanmamıştır (Not 2).

İşletme birleşmesi sonucu oluşan şerefiyenin tamamı “beşeri ilaç” bölümüne ait olup, 30 Eylül 2019 itibarıyla dağıtılmayan bir tutar bulunmamaktadır.

16. DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Kısa Vadeli Devlet Teşvik ve Yardımları (*)	1.495.043	1.777.379
	1.495.043	1.777.379
	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Uzun Vadeli Devlet Teşvik ve Yardımları (*)	36.607.789	31.755.886
	36.607.789	31.755.886

(*) Grup geliştirme giderleri dolayısıyla devlet teşviği almaktadır. Kısa/uzun vadeli devlet teşvik ve yardımları bakiyesi TUBİTAK’tan elde edilen teşvik geliri tahakkukundan oluşmaktadır. Teşvik varlıklarıyla ilişkili olduğu için ertelenen gelir olarak kaydedilmektedir ve varlığın faydalı ömrü süresince gelir tablosunda giderleştirilecek itfa paylarını netleyecek şekilde gelir tablosuna aktarılacaktır.

30 Eylül 2019 tarihinde sona eren dönem içerisinde Grup, geliştirme giderlerine ilişkin 2.972.042 TL devlet teşviği almıştır (30 Eylül 2018: 4.097.660 TL).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

16. DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI (devamı)

Grup’un 30 Eylül 2019 itibarıyla TÜBİTAK onaylı ve devam eden 19 adet Ar-Ge projesi bulunmaktadır. 14 yeni projenin de değerlendirme sonuçları beklenmektedir. Devam eden 9 projenin onayı 2018 yılında, 10 projenin onayı 2019 alınmıştır. 2019 yılı içerisinde toplam 44.322.607 TL’lik Ar-Ge harcaması gerçekleşmiştir.

Şirket adına Mayıs 2010 itibarıyla 5746 Sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında kanun kapsamında Ar-ge Merkezi Belgesi alınmıştır. TÜBİTAK onaylı ve Ar-Ge Merkezi kapsamındaki projeler için, belirli oranlarda nakdi destek alınmakta, vergi ve SGK indirimi sağlanmaktadır. Kesinleşen ve Şirket’e ödenen nakdi destekler, her bir proje kapsamında sunulan dönemsel harcamaların mahiyetinin TÜBİTAK tarafından değerlendirilmesi suretiyle belirlenmektedir. Desteklenmesi uygun bulunan harcamaların, toplam tutarlarının %60’ı nakdi destek olarak ödenmektedir.

Deva Çerkezköy tesisleri için 17.04.2018 tarihinde alınmış olan 136611 nolu teşvik belgesi kapsamında, 2019 yılında 38.829.241 TL.harcama gerçekleşmiştir.

Deva Kartepe tesisi için 30.10.2018 tarihinde alınmış olan 501317 nolu teşvik belgesi kapsamında 2019 yılında 52.410.081 TL harcama gerçekleşmiştir.

Şirketin ayrıca Tübitak programı kapsamında desteklenmekte olan biyoteknoloji projesi bulunmaktadır. Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme 1007 Programınca desteklenen bu proje için 2016 yılında 2.521.228 TL, 2017 yılında 1.368.742 TL avans ödemesi ve 151.870 TL’lik ek destek ödemesi, 2018 yılında ise 1.232.101 TL ile 1.455.710 TL avans ödemesi Tübitak’tan alınmıştır. Bu projede, destek kapsamına alınan harcamalarından desteklenmeye uygun görülen tutarları, ekipmanlar için %40, desteklenmesine karar verilen diğer harcamalar ise %100 nisbetinde desteklenmektedir.

Teşvik kapsamındaki harcamaların KDV ve gümrük vergisi muafiyeti ve diğer vergiler yönünden muhtelif avantajları bulunmaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

17. KARŞILIKLAR

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
<u>Kısa vadeli karşılıklar</u>		
Fiyat değişikliği / düzenlemesi sonrası oluşan satış iadelerine dair gider tahakkukları	2.129.039	2.910.002
Tahakkuk eden satış iskontosu	9.861.367	4.338.690
Dava karşılıkları	6.515.584	6.217.897
Diğer gider karşılıkları	16.906.591	-
	<u>35.412.581</u>	<u>13.466.589</u>

	Fiyat düzenlemesi sonrası oluşan satış iadelerine dair gider tahakkukları	Tahakkuk eden satış iskontosu	Dava karşılıkları (*)	Kampanya iskonto karşılıkları	Toplam
1 Ocak 2019 itibarıyla	2.910.002	4.338.690	6.217.897	-	13.466.589
İlave karşılık	93.745	37.830.692	3.951.854	-	41.876.291
Dönem içinde yapılan ödemeler	(755.502)	(23.289.098)	(3.197.534)	-	(27.242.134)
Konusu kalmayan karşılık	(119.206)	(9.018.917)	(456.633)	-	(9.594.756)
30 Eylül 2019 itibarıyla	<u>2.129.039</u>	<u>9.861.367</u>	<u>6.515.584</u>	<u>-</u>	<u>18.505.990</u>
1 Ocak 2018 itibarıyla	1.463.110	3.979.391	3.868.783	-	9.311.284
İlave karşılık	731.128	25.140.712	4.114.832	1.882	29.988.554
Dönem içinde yapılan ödemeler	(820.255)	(19.053.500)	(2.297.851)	-	(22.171.606)
Konusu kalmayan karşılık	-	(4.990.099)	(772.548)	-	(5.762.647)
30 Eylül 2018 itibarıyla	<u>1.373.983</u>	<u>5.076.504</u>	<u>4.913.216</u>	<u>1.882</u>	<u>11.365.585</u>

(*) Karşılıklar Grup aleyhine açılmış iş davaları ve vergi cezalarına ilişkin dava tutarlarını içermektedir. İş davaları, ayrılan personelin açtığı işe iade, iş akdinden doğan alacak ve iş akdinden doğan tazminat davalarına ilişkin davalardan oluşmakta; vergi davaları ise cezalı katma değer vergisi, kurumlar vergisi, damga vergisi, geçici vergi ile gecikme cezası ve vergi ziyai konularından oluşmaktadır.

Grup’a karşı açılan ve halen devam etmekte olan davalar için ayrılan karşılıklar, Grup’un davacılar karşısındaki yasal yükümlülüğünün yönetim tarafınca belirlenen en yakın tahminini temsil eder. 2019 ve 2018 yılında kayıtlara alınan karşılık Grup aleyhine açılmış personel davaları ve vergi cezalarına ilişkin tutarı içermektedir. Devam etmekte olan dava sayısı birden fazla olduğundan muhtemel nakit çıkışları farklı dönemlerde olacaktır. Bilanço tarihi itibarıyla ayrılmış karşılığın 6.508.684 TL’si Grup aleyhine açılmış işe iade davalarından, 6.900 TL’si vergi cezalarından oluşmaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

18. TAAHHÜTLER

	Döviz cinsi	Tutar	Döviz kuru	30 Eylül 2019
İpotekler	ABD Doları	-	5,6591	-
	TL	181.500.000	1,0000	181.500.000
				181.500.000
Verilen kefaletler (*)	TL	-	1,0000	-
	A VRO	-	6,1836	-
	ABD Doları	-	5,6591	-
				-
Verilen teminat mektupları	TL	9.823.153	1,0000	9.823.153
	A VRO	5.242.158	6,1836	32.415.408
	ABD Doları	205.519	5,6591	1.163.051
				43.401.612
Rehinler (**)	TL	-	1,0000	-
				-
				224.901.612
	Döviz cinsi	Tutar	Döviz kuru	31 Aralık 2018
İpotekler	ABD Doları	-	5,2609	-
	TL	181.500.000	1,0000	181.500.000
				181.500.000
Verilen kefaletler (*)	TL	4.040.000	1,0000	4.040.000
	A VRO	-	6,0280	-
	ABD Doları	-	5,2609	-
				4.040.000
Verilen teminat mektupları	TL	10.472.396	1,0000	10.472.396
	A VRO	5.780.107	6,0280	34.842.486
	ABD Doları	203.032	5,2609	1.068.130
				46.383.012
Rehinler (**)	TL	-	1,0000	-
				-
				231.923.012

(*) Verilen kefaletler alınan banka kredilerine karşılık garanti niteliğinde verilmiştir. 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla şirketimiz adına verilen kefalet bulunmamaktadır (2018: 4.040.000 TL.)

28 Aralık 2011 tarihli Kartepe/Kocaeli tesisinde bulunan fabrika binasının satış anlaşmasına göre söz konusu gayrimenkulün teslim tarihinden önce oluşmuş ve daha sonra ortaya çıkabilecek her türlü yasal, maddi ve idari sorumluluklar Şirket’e aittir. Teslim tarihine kadar Şirket’in faaliyetleri neticesinde gerçekleşmiş olan ve devir tarihindeki çevre mevzuatına aykırılık teşkil eden hususlardan dolayı uygulanabilecek cezanın azami tutarı 3.000.000 ABD Doları ile sınırlandırılmış olup, cezanın bu tutarı aşması halinde Şirket’ten herhangi bir talepte bulunulamayacaktır. Bilanço tarihi itibarıyla Grup yönetimi söz konusu durum ile ilgili nakit çıkışı beklemediği için konsolide finansal tablolarda herhangi bir karşılık ayrılmamıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

18. TAAHHÜTLER (devamı)

30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibariyle Grup’un teminat/rehin/ipotek (“TRİ”) pozisyonuna ilişkin tabloları aşağıdaki gibidir:

Grup Tarafından Verilen TRİ’ler

	TL karşılığı	30 Eylül 2019			TL
		ABD Doları	Avro		
A. Kendi Tüzel Kişiliği Adına Vermiş Olduğu TRİ’lerin Toplam Tutarı					
-Teminat	43.401.612	205.519	5.242.158		9.823.153
-Rehin	-	-	-		-
-İpotek	181.500.000	-	-		181.500.000
	224.901.612	205.519	5.242.158		191.323.153
B. Tam Konsolidasyon Kapsamına Dahil Edilen Ortaklıklar Lehine Vermiş Olduğu TRİ’lerin Toplam Tutarı					
-Teminat	-	-	-		-
-Rehin	-	-	-		-
-İpotek	-	-	-		-
	-	-	-		-
C. Olağan Ticari Faaliyetlerinin Yürütülmesi Amacıyla Diğer 3. Kişilerin Borcunu Temin Amacıyla Vermiş Olduğu TRİ’lerin Toplam Tutarı	-	-	-		-
D. Diğer Verilen TRİ’lerin Toplam Tutarı	-	-	-		-
Toplam	224.901.612	205.519	5.242.158		191.323.153
	TL karşılığı	31 Aralık 2018			TL
		ABD Doları	Avro		
A. Kendi Tüzel Kişiliği Adına Vermiş Olduğu TRİ’lerin Toplam Tutarı					
-Teminat	46.383.012	203.032	5.780.107		10.472.396
-Rehin	-	-	-		-
-İpotek	181.500.000	-	-		181.500.000
	227.883.012	203.032	5.780.107		191.972.396
B. Tam Konsolidasyon Kapsamına Dahil Edilen Ortaklıklar Lehine Vermiş Olduğu TRİ’lerin Toplam Tutarı					
-Teminat	-	-	-		-
-Rehin	-	-	-		-
-İpotek	-	-	-		-
	-	-	-		-
C. Olağan Ticari Faaliyetlerinin Yürütülmesi Amacıyla Diğer 3. Kişilerin Borcunu Temin Amacıyla Vermiş Olduğu TRİ’lerin Toplam Tutarı	4.040.000	-	-		4.040.000
D. Diğer Verilen TRİ’lerin Toplam Tutarı	-	-	-		-
Toplam	231.923.012	203.032	5.780.107		196.012.396

Şirket’in vermiş olduğu diğer TRİ’lerin özkaynaklara oranı 30 Eylül 2019 tarihi itibariyle %0’dır (31 Aralık 2018: %0).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

19. ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR

Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Personele ödenecek ücretler	581.066	344.039
Ödenecek vergi ve fonlar	3.047.010	2.767.017
Ödenecek sosyal güvenlik primleri	4.175.615	3.228.912
	<u>7.803.691</u>	<u>6.339.968</u>

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Kullanılmayan izin karşılığı	5.787.051	5.768.017
Satış prim karşılığı	2.705.057	2.538.516
Diğer borç ve gider karşılıkları	18.922.759	17.077.926
	<u>27.414.867</u>	<u>25.384.459</u>

Grup, kullanılmamış izinleri, bir yıllık dönem içerisinde çalışanlarına kullanılabileceğinden, çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar hesabında takip etmektedir.

	Kullanılmayan izin karşılığı	Satış prim karşılığı	Kıdem teşvik ve yönetici prim karşılıkları	Toplam
1 Ocak 2019 itibarıyla karşılık	5.768.017	2.538.516	-	8.306.533
Dönem içinde eklenen karşılık	3.789.554	12.078.257	-	15.867.811
Dönem içinde yapılan ödemeler	(3.770.520)	(11.911.716)	-	(15.682.236)
Çevrim farkları	-	-	-	-
30 Eylül 2019 itibarıyla karşılık	<u>5.787.051</u>	<u>2.705.057</u>	<u>-</u>	<u>8.492.108</u>
1 Ocak 2018 itibarıyla karşılık	5.763.672	2.662.861	179.165	8.605.698
Dönem içinde eklenen karşılık	2.546.847	10.642.647	-	13.189.494
Dönem içinde yapılan ödemeler	(3.150.617)	(10.787.037)	(179.707)	(14.117.361)
Çevrim farkları	-	-	542	542
30 Eylül 2018 itibarıyla karşılık	<u>5.159.902</u>	<u>2.518.471</u>	<u>-</u>	<u>7.678.373</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

19. ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR (devamı)

Kıdem tazminatı karşılıkları

Yürürlükteki İş Kanunu hükümleri uyarınca, çalışanlardan kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde iş sözleşmesi sona erenlere, hak kazandıkları yasal kıdem tazminatlarının ödenmesi yükümlülüğü vardır. Ayrıca, halen yürürlükte bulunan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu’nun 6 Mart 1981 tarih, 2422 sayılı ve 25 Ağustos 1999 tarih, 4447 sayılı Yasalar ile Değişik 60’ıncı Maddesi hükmü gereğince kıdem tazminatını alarak işten ayrılma hakkı kazananlara da yasal kıdem tazminatlarını ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır. Emeklilik öncesi hizmet şartlarıyla ilgili bazı geçiş karşılıkları, ilgili kanunun 23 Mayıs 2002 tarihinde değiştirilmesi ile Kanun’dan çıkarılmıştır.

30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla ödenebilir kıdem tazminatı, aylık 6.379,86 TL (31 Aralık 2018: 6.017,60 TL) tavanına tabidir.

Kıdem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir. Kıdem tazminatı karşılığı, Grup’un, çalışanların emekli olmasından kaynaklanan gelecekteki muhtemel yükümlülük tutarının bugünkü değerinin tahmin edilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. TMS 19 (“Çalışanlara Sağlanan Faydalar”), Grup’un yükümlülüklerinin, tanımlanmış fayda planları kapsamında aktüeryal değerlendirme yöntemleri kullanılarak geliştirilmesini öngörür. Bu doğrultuda, toplam yükümlülüklerin hesaplanmasında kullanılan aktüeryal varsayımlar aşağıda belirtilmiştir:

Ana varsayım, her hizmet yılı için olan azami yükümlülük tutarının enflasyona paralel olarak artacak olmasıdır. Dolayısıyla, uygulanan iskonto oranı, gelecek enflasyon etkilerinin düzeltilmesinden sonraki beklenen reel oranı ifade eder. Bu nedenle, 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla, mali tablolarda karşılıklar, geleceğe ilişkin, çalışanların emekliliğinden kaynaklanacak muhtemel yükümlülüğünün bugünkü değeri tahmin edilerek hesaplanır. İlgili bilanço tarihlerindeki karşılıklar, yıllık %10 enflasyon ve %14,50 faiz oranı varsayımlarına göre yaklaşık %4,09 olarak elde edilen reel iskonto oranı kullanılmak suretiyle hesaplanmıştır (31 Aralık 2018: %4,09). Emekli olma olasılığına ilişkin kullanılan tahmini oran da %88,44 (2018: %88,53) olarak dikkate alınmıştır. Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize edilmekte olup, Grup’un kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 1 Temmuz 2019 tarihinden itibaren geçerli olan 6.379,86 TL tavan tutarı dikkate alınmıştır.

Kıdem tazminatındaki değişim aşağıdaki şekildedir:

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018
1 Ocak itibarıyla karşılık	20.539.235	19.124.188
Hizmet maliyeti	4.787.294	3.770.582
Faiz maliyeti	628.454	461.414
Ödenen kıdem tazminatları	(1.466.251)	(1.438.721)
Aktüeryal kazanç	-	(553.167)
30 Eylül itibarıyla karşılık	24.488.732	21.364.296

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

20. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR VE YÜKÜMLÜLÜKLER

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
<u>Diğer Dönen Varlıklar</u>		
Devreden KDV	5.893.668	22.134.878
Diğer KDV	1.539.472	1.227.643
	<u>7.433.140</u>	<u>23.362.521</u>
	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
<u>Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler</u>		
Ödenecek vergi ve fonlar	3.597.880	1.944.017
	<u>3.597.880</u>	<u>1.944.017</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

21. ANA ORTAKLIĞA AİT ÖZKAYNAKLAR

Sermaye

Ortaklar	%	30 Eylül 2019	%	31 Aralık 2018
Eastpharma SARL	82,2	164.424.760	82,2	164.424.760
Diğer	17,8	35.594.528	17,8	35.594.528
Nominal sermaye	100,0	200.019.288	100,0	200.019.288
Sermaye düzeltme farkları		140.080.696		140.080.696
Geri alınan paylar (-)		(28.847)		(28.847)
Düzeltilmiş sermaye		340.071.137		340.071.137

30 Eylül 2019 itibarıyla Şirket sermayesi beheri 0,01 TL tutarında toplam 20.001.928.768 adet C grubu adi hisse, 5 adet B grubu imtiyazlı hisse ve 5 adet A grubu imtiyazlı hisseden oluşmaktadır (31 Aralık 2018: beheri 0,01 TL tutarında toplam 20.001.928.768 adet C grubu adi hisse, 5 adet B grubu imtiyazlı hisse ve 5 adet A grubu imtiyazlı hisse).

Adi hisse senedi

Her C grubu payın bir oy hakkı vardır. Kar dağıtımı; Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu ve ana sözleşme hükümlerine göre, Yönetim Kurulu’nca alınan kararın Genel Kurul’ca onaylanması suretiyle yapılır.

İmtiyazlı hisse senedi

Her A ve B grubu imtiyazlı payın, adi hisse senedinin on katı oy hakkı vardır. Şirket’in ana sözleşmesine göre safi kardan %5 kanuni yedek akçe ile ödenmesi gereken vergiler ayrıldıktan ve ödenmiş sermayenin %6’sı oranında bir indirim yapıldıktan sonra bulunacak meblağın %10’u A grubu imtiyazlı hisse senedi sahiplerine müktesep hak olarak verilir. Geriye kalan karın tamamı veya bir kısmı, normal hisselerle her hisseye eşit miktarda dağıtılmak üzere tahsis edilebilir.

A ve B hisselerinin şirket tasfiyesi sırasında herhangi bir imtiyazı bulunmamaktadır. Tasfiye Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre yapılır. Şirket’in 27 Nisan 2007 tarihinde yapılan Genel Kurul Toplantısında; hisse senetlerinin nominal değeri 5274 sayılı TTK’da değişiklik yapılmasına dair kanun kapsamında 1 Kr olarak değiştirilmiş olup bunun sonucunda toplam 100 adet olan imtiyazlı paylar 10 adete indirilmiştir.

30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 itibarıyla sermaye ve benzeri özkaynaklar altında gösterilen kalemlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Sermaye	200.019.288	200.019.288
Paylara ilişkin primler/iskontolar	2.870.803	2.870.803
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	150.864.955	150.864.955
Geri alınan paylar (-)	(28.847)	(28.847)
	353.726.199	353.726.199

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

21. ANA ORTAKLIĞA AİT ÖZKAYNAKLAR (devamı)

Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler

Yasal yedekler Türk Ticaret Kanunu’na göre ayrılan birinci ve ikinci tertip yasal yedeklerden oluşmaktadır ve hissedarlara dağıtılamazlar. Birinci tertip yasal yedekler, tüm yedekler tarihi ödenmiş sermayenin %20’sine erişene kadar, geçmiş dönem ticari karından yıllık %5 oranında ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler, birinci tertip yasal yedek ve temettülerden sonra, tüm nakdi temettü dağıtımlarından yıllık %10 oranında ayrılır.

SPK’nın 1 Ocak 2008 tarihine kadar geçerli olan gereklilikleri uyarınca enflasyona göre düzeltilen ilk finansal tablo denkleştirme işleminde ortaya çıkan ve “geçmiş yıllar zararı”nda izlenen tutarı, SPK’nın kar dağıtımına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde, enflasyona göre düzeltilmiş finansal tablolara göre dağıtılabilecek kar rakamı bulunurken indirim kalemi olarak dikkate alınmaktaydı. Bununla birlikte, “Geçmiş yıllar zararları”nda izlenen söz konusu tutar, varsa dönem karı ve dağıtılmamış geçmiş yıl karları, kalan zarar miktarının ise sırasıyla olağanüstü yedek akçeler, yasal yedek akçeler, özkaynak kalemlerinin enflasyon muhasebesine göre düzeltilmesinden kaynaklanan sermaye yedeklerinden mahsup edilmesi mümkün bulunmaktaydı.

Yine 1 Ocak 2008 tarihine kadar geçerli olan uygulama uyarınca, enflasyona göre düzeltilen ilk finansal tablo düzenlenmesi sonucunda özkaynak kalemlerinden “Sermaye, Emisyon Primi, Yasal yedekler, Statü yedekleri, Özel yedekler ve Olağanüstü yedek” kalemlerine bilançoda kayıtlı değerleri ile yer verilmekte ve bu hesap kalemlerinin düzeltilmiş değerleri toplu halde özkaynak grubu içinde “Özsermaye enflasyon düzeltmesi farkları” hesabında yer almaktaydı. Tüm özkaynak kalemlerine ilişkin “Özsermaye enflasyon düzeltmesi farkları” sadece bedelsiz sermaye artırımını veya zarar mahsubunda, olağanüstü yedeklerin kayıtlı değerleri ise, bedelsiz sermaye artırımını; nakit kar dağıtımını ya da zarar mahsubunda kullanılabilmekteydi.

Yabancı para çevirim farkları

Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren Bağlı Ortaklıkların finansal tabloları, KGK tarafından yayımlanmış TMS/IFRS’ler uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir. İlgili yabancı ortaklıkların varlık ve yükümlülükleri bilanço tarihindeki döviz kuru, gelir ve giderler ortalama döviz kuru kullanılarak Türk Lirası’na çevrilmiştir. Kapanış ve ortalama kur kullanımı sonucu ortaya çıkan kur farkları özkaynaklar içerisindeki yabancı para çevirim farkları kalemi altında muhasebeleştirilmektedir.

Geçmiş yıl karları

Grup’un 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihlerinde sırasıyla 255.689.513 TL ve 121.607.460 TL tutarında geçmiş yıl karı bulunmaktadır. Geçmiş yıl karları içerisinde 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla 26.410.082 TL olağanüstü yedek bulunmaktadır (31 Aralık 2018: 26.410.082 TL).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

22. SATIŞLAR VE SATIŞLARIN MALİYETİ

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Temmuz- 30 Eylül 2019	1 Temmuz- 30 Eylül 2018
<u>Hasılat (net)</u>				
Beşeri ilaç satış geliri	937.519.257	675.657.167	310.979.714	211.338.145
Veteriner ve tarım ilaçları satış geliri	71.042.334	49.434.673	21.958.103	16.322.798
Diğer gelirler	4.810.799	9.630.399	542.185	2.490.364
	<u>1.013.372.390</u>	<u>734.722.239</u>	<u>333.480.002</u>	<u>230.151.307</u>
	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Temmuz- 30 Eylül 2019	1 Temmuz- 30 Eylül 2018
<u>Satışların maliyeti</u>				
İlk madde ve malzeme gideri	(301.316.358)	(253.408.823)	(101.584.280)	(69.514.608)
Direkt işçilik gideri	(24.725.411)	(20.030.472)	(8.207.605)	(6.108.196)
Genel üretim giderleri	(145.349.223)	(118.922.969)	(49.470.739)	(41.135.454)
Amortisman giderleri (Not 12)	(15.554.956)	(14.436.766)	(4.512.033)	(5.872.365)
Yarı mamul stoklarındaki değişim	1.136.736	22.304.956	450.907	8.772.032
Mamul stoklarındaki değişim	20.107.621	22.051.337	6.980.081	(589.725)
	<u>(465.701.591)</u>	<u>(362.442.737)</u>	<u>(156.343.669)</u>	<u>(114.448.316)</u>
Satılan ticari mal ve hizmet maliyeti(*)	<u>(11.583.849)</u>	<u>(5.297.918)</u>	<u>(3.077.646)</u>	<u>(1.911.558)</u>
	<u>(477.285.440)</u>	<u>(367.740.655)</u>	<u>(159.421.315)</u>	<u>(116.359.874)</u>

(*)Satılan ticari mal ve hizmet maliyetini, Saba ilaç ürünlerinin üretimi ve Saba ilaç’a verilen fason hizmet maliyeti oluşturmaktadır.

23. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ, GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Temmuz- 30 Eylül 2019	1 Temmuz- 30 Eylül 2018
Pazarlama giderleri (-)	(128.690.553)	(111.505.886)	(39.691.969)	(35.985.673)
Genel yönetim giderleri (-)	(74.871.955)	(68.509.470)	(25.728.218)	(26.234.644)
Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	(33.526.909)	(27.364.307)	(7.029.571)	(9.310.851)
	<u>(237.089.417)</u>	<u>(207.379.663)</u>	<u>(72.449.758)</u>	<u>(71.531.168)</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

23. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ, GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (devamı)

i) Araştırma ve Geliştirme Giderleri Detayı

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Temmuz- 30 Eylül 2019	1 Temmuz- 30 Eylül 2018
Personel giderleri	(17.473.774)	(14.698.928)	(5.601.134)	(4.907.047)
İptal edilen projeler ve diğer giderler	(33.484.989)	(27.301.653)	(7.029.571)	(9.286.229)
	(50.958.763)	(42.000.581)	(12.630.705)	(14.193.276)
Personel ile ilgili aktifleştirilen geliştirme maliyetleri	17.431.854	14.636.274	5.601.134	4.882.425
	(33.526.909)	(27.364.307)	(7.029.571)	(9.310.851)

30 Eylül 2019 itibarıyla 4.136.589 TL’si maddi duran varlık, 47.748.896 TL’si maddi olmayan duran varlık olmak üzere toplamda 51.885.485 TL araştırma ve geliştirme harcaması gerçekleşmiştir (30 Eylül 2018: 52.362.798 TL). Bu bakiyenin 44.322.607 TL’si bilanço tarihi itibarıyla teşvik kapsamındadır (30 Eylül 2018: 45.251.388 TL). Söz konusu toplam harcama tutarının 17.431.854 TL’lik kısmı personel giderleriyle ilgili maliyetlerden oluşmak üzere toplam 51.577.566 TL’lik kısmı aktifleştirilmiştir. 30 Eylül 2019 itibarıyla 33.484.989 TL iptal edilen projeler ve diğer giderler tutarının 307.919 TL’si 2019 yılı girişlerinden harcanmıştır.

ii) Pazarlama Giderleri Detayı

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Temmuz- 30 Eylül 2019	1 Temmuz- 30 Eylül 2018
Personel giderleri	(55.900.400)	(48.787.341)	(18.559.427)	(15.125.565)
Amortisman gideri	(6.476.069)	(271.619)	(2.174.146)	(90.858)
İsim hakkı gideri	(26.056.207)	(17.924.473)	(8.848.333)	(6.224.141)
Kira gideri	(370.174)	(8.150.198)	(1.233)	(2.388.795)
Seyahat-ulaşım-konaklama giderleri	(6.725.967)	(6.166.329)	(2.112.695)	(1.897.105)
Danışmanlık giderleri	(2.523.218)	(2.373.241)	(841.639)	(987.915)
Promosyon ürün ve reklam giderleri	(16.480.075)	(19.042.260)	(4.151.750)	(6.357.132)
Diğer giderler	(14.158.443)	(8.790.425)	(3.002.746)	(2.914.162)
	(128.690.553)	(111.505.886)	(39.691.969)	(35.985.673)

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

23. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ, GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (devamı)

iii) Genel Yönetim Giderleri Detayı

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Temmuz- 30 Eylül 2019	1 Temmuz- 30 Eylül 2018
Personel giderleri	(50.545.993)	(39.364.799)	(16.690.399)	(12.834.555)
Amortisman gideri	(12.139.057)	(9.838.976)	(4.221.295)	(3.646.873)
Kira gideri	(160.410)	(1.156.928)	(25.357)	(463.797)
Seyahat-ulaşım-konaklama giderleri	(3.066.693)	(3.339.158)	(1.362.086)	(1.161.235)
Danışmanlık giderleri	(7.398.893)	(7.177.541)	(2.604.521)	(3.191.284)
Promosyon ürün ve reklam giderleri	(279.555)	(84.307)	(73.708)	(57.593)
Diğer giderler	(4.151.450)	(11.017.490)	(1.731.326)	(5.896.633)
	(77.742.051)	(71.979.199)	(26.708.692)	(27.251.970)
Personel ile ilgili aktifleştirilen geliştirme maliyetleri	2.870.096	3.469.729	980.474	1.017.326
	(74.871.955)	(68.509.470)	(25.728.218)	(26.234.644)

24. NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Temmuz- 30 Eylül 2019	1 Temmuz- 30 Eylül 2018
Personel giderleri	(123.920.167)	(102.851.068)	(40.850.960)	(32.867.167)
Amortisman gideri (Not 12)	(18.615.126)	(10.110.595)	(6.395.441)	(3.737.731)
İsim hakkı gideri (*)	(26.056.207)	(17.924.473)	(8.848.333)	(6.224.141)
Kira gideri	(530.584)	(9.307.126)	(26.590)	(2.852.592)
Promosyon ürün ve reklam giderleri	(16.759.630)	(19.126.567)	(4.225.458)	(6.414.725)
Seyahat-ulaşım-konaklama giderleri	(9.792.660)	(9.505.487)	(3.474.781)	(3.058.340)
Danışmanlık giderleri	(9.922.111)	(9.550.782)	(3.446.160)	(4.179.199)
İptal edilen projeler karşılığı	(33.484.989)	(27.301.653)	(7.029.571)	(9.286.229)
Diğer giderler	(18.309.893)	(19.807.915)	(4.734.072)	(8.810.795)
	(257.391.367)	(225.485.666)	(79.031.366)	(77.430.919)
Personel ile ilgili aktifleştirilen geliştirme maliyetleri	20.301.950	18.106.003	6.581.608	5.899.751
	(237.089.417)	(207.379.663)	(72.449.758)	(71.531.168)

(*) İsim hakkı giderinin 25.710.322 TL’lik kısmı Roche ürünlerinin satışından dolayı Eastpharma S.A.R.L.’a dönem içerisinde ödenen tutarı göstermektedir. Eastpharma SARL 2008 yılında alınan 17 Roche ürününün Türkiye’deki haklarını elinde bulundurmaktadır. EastPharma S.A.R.L. ayrıca 1 adet Roche ürününün Türkiye dışında 17 ülkedeki haklarını da elinde bulundurmaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

25. ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER VE GİDERLER

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Temmuz- 30 Eylül 2019	1 Temmuz- 30 Eylül 2018
Faaliyetlerden kaynaklanan kur farkı geliri	11.783.091	44.027.910	(1.650.198)	29.766.018
Reeskont faiz gelirleri	-	-	(22.500)	-
Komisyon geliri (*)	460.984	270.229	148.508	80.959
Faiz gelirleri	3.084.470	4.554.730	942.708	1.933.260
Vade farkı geliri	-	1.101.457	-	566.725
Diğer gelirler	10.524.535	6.188.854	2.736.988	1.879.487
	<u>25.853.080</u>	<u>56.143.180</u>	<u>2.155.506</u>	<u>34.226.449</u>

(*) Komisyon gelirinin içinde Grup’un ilişkili şirketi Saba İlaç’ın ürünlerinin satışından elde edilen gelir bulunmaktadır (460.984 TL) (Not 6).

Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Temmuz- 30 Eylül 2019	1 Temmuz- 30 Eylül 2018
Faaliyetlerden kaynaklanan kur farkı gideri	(2.239.944)	(10.897.257)	(680.841)	(5.358.052)
Reeskont faiz giderleri	(62.779)	(6.569.736)	(62.779)	(3.736.185)
Diğer giderler	(14.575.195)	(5.246.147)	(653.496)	2.777.645
	<u>(16.877.918)</u>	<u>(22.713.140)</u>	<u>(1.397.116)</u>	<u>(6.316.592)</u>

26. YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİRLER / (GİDERLER)

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Temmuz- 30 Eylül 2019	1 Temmuz- 30 Eylül 2018
Sabit kıymet satış karı	-	427.010	-	58.014
Sabit kıymet satış zararı	(130.743)	-	(130.743)	-
	<u>(130.743)</u>	<u>427.010</u>	<u>(130.743)</u>	<u>58.014</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

27. FİNANSMAN GİDERLERİ

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Temmuz- 30 Eylül 2019	1 Temmuz- 30 Eylül 2018
Banka kredileri faiz giderleri	(78.950.566)	(51.841.265)	(26.839.433)	(24.008.600)
Kiralama yükümlülüğüne ilişkin faiz giderleri	(2.411.987)	-	(717.883)	-
Tahvil faiz ve masraf giderleri	(14.972.394)	(25.346.047)	(4.104.919)	(11.265.554)
Toplam faiz giderleri	(96.334.947)	(77.187.312)	(31.662.235)	(35.274.154)
Eksi: duran varlıkların maliyetine dahil edilen tutar	2.560.296	3.350.989	324.651	1.688.228
	(93.774.651)	(73.836.323)	(31.337.584)	(33.585.926)
Net kur farkı gideri	(1.407.374)	(14.321.892)	1.397.487	(9.448.442)
Türev finansal araç gideri	(13.801.328)	-	(7.978.018)	-
Diğer finansman giderleri	(2.643.544)	(1.142.195)	(1.004.569)	(425.576)
	(111.626.897)	(89.300.410)	(38.922.684)	(43.459.944)

28. GELİR VERGİLERİ (ERTELENMİŞ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ DAHİL)

Dönem vergi gideri ve ertelenen vergi

Vergi gideri, cari dönem vergi giderini ve ertelenmiş vergi giderini kapsar. Vergi, doğrudan özkaynaklar altında muhasebeleştirilen bir işlemle ilgili olmaması koşuluyla, gelir tablosuna dahil edilir. Aksi takdirde vergi de ilgili işlemle birlikte özkaynaklar altında muhasebeleştirilir.

Dönem vergi gideri, finansal durum tablosu tarihi itibarıyla Grup'un bağlı ortaklıklarının faaliyet gösterdiği ülkelerde yürürlükte olan vergi kanunları dikkate alınarak hesaplanır. Türk Vergi mevzuatına göre, kanuni veya iş merkezleri Türkiye’de bulunan kurumlar, kurumlar vergisine tabidir.

Türk vergi sisteminde mali zararlar takip eden beş yıl içindeki mali karlar ile mahsup edilebilmekte olup, önceki yıllar kazançlarından (geriye dönük) mahsup mümkün değildir.

Ayrıca, kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere yıl içinde ara dönemlerde beyan edilen matrahlar üzerinden %22 oranında (2018, 2019 ve 2020 yılları vergilendirme dönemleri için %22 olacaktır) geçici vergi ödenmektedir.

30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla vergi karşılığı yürürlükteki vergi mevzuatı çerçevesinde ayrılmıştır.

Şirket’in aktifinde iki yıldan uzun süre ile tutulan iştirak hisseleri ile aynı süreyle sahip oldukları kurucu senetleri, intifa senetleri ve rüçhan haklarının satışından doğan kazançların %75’lik kısmı ile aynı süreyle aktiflerinde yer alan taşınmazların satışından doğan kazançların %50’lik kısmı Kurumlar Vergisi Kanunu’nda öngörüldüğü üzere sermayeye eklenmesi veya 5 yıl süre ile pasifte özel bir fon hesabında tutulması şartı ile vergiden istisnadır.

Ertelenen vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenen vergi hesaplanmasında yürürlükteki vergi mevzuatı uyarınca finansal durum tablosu tarihi itibarıyla geçerli bulunan vergi oranları kullanılır.

1 Ocak 2018 tarihinden itibaren 3 yıl için geçerli vergi oranı %22 olarak değiştiği için, 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla ertelenmiş vergi hesaplamasında, 3 yıl içinde (2018, 2019 ve 2020 yılları içinde) gerçekleşmesi / kapanması beklenen geçici farklar için %22 vergi oranı kullanılmıştır. Ancak, 2020 yılından sonrası için geçerli kurumlar vergisi oranı %20 olduğu için, 2020 sonrası gerçekleşmesi / kapanması beklenen geçerli farklar için %20 vergi oranı kullanılmıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

28. GELİR VERGİLERİ (ERTELENMİŞ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ DAHİL) (devamı)

Dönem vergi gideri ve ertelenen vergi (devamı)

Ertelenen vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenen vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır.

Aynı ülkenin vergi mevzuatına tabi olmak şartıyla ve cari vergi varlıklarının cari vergi yükümlülüklerinden mahsup edilmesi konusunda yasal olarak uygulanabilir bir hakkın bulunması durumunda ertelenen vergi varlıkları ve yükümlülükleri karşılıklı olarak birbirinden mahsup edilir.

Vergi varlık ve yükümlülükleri

Kurumlar vergisi

Şirket ve konsolidasyon kapsamındaki Türkiye’de ve diğer ülkelerde kurulmuş bağlı ortaklık, iştirak ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları, faaliyetlerini sürdürdükleri ülkelerin yürürlükte bulunan vergi mevzuatı ve uygulamalarına tabidir.

Türkiye’de kurumlar vergisi oranı %20’dir Ancak Kurumlar Vergisi Kanunu’na eklenen Geçici 10’ncu madde uyarınca %20’lik kurumlar vergisi oranı, kurumların 2018, 2019 ve 2020 yılı vergilendirme dönemlerine (özel hesap dönemi tayin edilen kurumlar için ilgili yıl içinde başlayan hesap dönemlerine) ait kurum kazançları için %22 olarak uygulanacaktır. Kurumlar vergisi oranı kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna ve indirimlerin indirilmesi sonucu bulunacak safi kurum kazancına uygulanır. Kurumlar vergisi, ilgili olduğu yıl sonunu takip eden dördüncü ayın yirmi beşinci günü akşamına kadar beyan edilmekte ve ilgili ayın sonuna kadar ödenmektedir.

Şirketler mali karları üzerinden %20 oranında (2018, 2019 ve 2020 yılı vergilendirme dönemleri için %22) geçici vergi hesaplar ve o dönemi izleyen ikinci ayın 14 üncü gününe kadar beyan edip on yedinci günü akşamına kadar öderler. Yıl içinde ödenen geçici vergi o yıla ait olup izleyen yıl verilecek kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisinden mahsup edilir. Mahsuba rağmen ödenmiş geçici vergi tutarı kalmış ise bu tutar nakden iade alınabileceği gibi mahsup edilebilir.

Kurumlar Vergisi Kanunu’na göre beyanname üzerinde gösterilen mali zararlar 5 yılı aşmamak kaydıyla dönemin kurumlar vergisi matrahından indirilebilir. Beyanlar ve ilgili muhasebe kayıtları vergi dairesince beş yıl içerisinde incelenebilmekte.

Türkiye’de mukim şirketlerden, kurumlar vergisi ve gelir vergisinden sorumlu olmayanlar ve muaf tutulanlar haricindekilere yapılanlarla Türkiye’de mukim olan ve olmayan gerçek kişilere ve Türkiye’de mukim olmayan tüzel kişilere yapılan temettü ödemeleri %15 gelir vergisine tabidir.

Türkiye’de mukim şirketlerden yine Türkiye’de mukim anonim şirketlere yapılan temettü ödemeleri gelir vergisine tabi değildir. Ayrıca karın dağıtılmaması veya sermayeye eklenmesi durumunda gelir vergisi hesaplanmamaktadır.

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple Grup’un konsolide finansal tablolarına yansıtılan vergi yükümlülükleri, konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır. 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihli finansal durum tablolarında ödenecek vergi tutarları her bir Bağlı Ortaklık için netleştirilmiş olup, konsolide finansal tablolarda ayrı sınıflandırılmaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

28. GELİR VERGİLERİ (ERTELENMİŞ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ DAHİL) (devamı)

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
<u>Cari vergi yükümlülüğü:</u>		
Cari kurumlar vergisi karşılığı	385.621	309.902
Matrah artırımı sonucu kurumlar vergisi karşılığı (*)	713	588.031
	<u>386.334</u>	<u>897.933</u>

(*)Vergi ve diğer bazı alacakların yeniden yapılandırılmasına ilişkin 7143 sayılı Kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiş ve 18.05.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanmıştır.Söz konusu kanun hükümlerine göre; Grup, yasal süresi içinde kurumlar vergisi açısından 2016 ve 2017 yılları için, matrah artırımı hükümlerinden yararlanacaktır.Söz konusu yıllarla sınırlı olmak kaydıyla mali kar çıkan yıllarda kurumlar vergisi matrahı yasa çerçevesince belirli oranlarda artırılmış ve üzerinden %15 oranında kurumlar vergisi hesaplanmıştır.

Matrah artırımına gidilen yıllarla ilgili olarak, yasa gereği kurumlar vergisi kapsamında yeni bir vergi incelemesi olmayacaktır.

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018
<u>Vergi gideri aşağıdakilerden oluşmaktadır:</u>		
Cari vergi (gideri)	(1.427.539)	(16.594.898)
Ertelenmiş vergi geliri	4.660.837	3.412.496
Toplam vergi geliri / (gideri)	<u>3.233.298</u>	<u>(13.182.402)</u>

Dönem vergi giderinin dönem karı ile mutabakatı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018
Faaliyetlerden elde edilen vergi öncesi kar	196.215.055	104.158.561
Geçerli vergi oranı	%22	%22
Hesaplanan vergi	(43.167.312)	(22.914.883)
Vergi etkisi:		
- araştırma ve geliştirme indirimleri	7.886.714	5.472.385
- etkin vergi oranı haricinde kullanılan indirimli vergi oranı etkisi	42.326.516	1.582.910
- matrah artırımı etkisi	-	882.047
- diğer	(3.812.620)	1.795.139
Gelir tablosundaki vergi karşılığı geliri / (gideri)	<u>3.233.298</u>	<u>(13.182.402)</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

28. GELİR VERGİLERİ (ERTELENMİŞ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ DAHİL) (devamı)

Ertelenmiş vergi

Grup, vergiye esas yasal finansal tabloları ile TFRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları arasındaki farklılıklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü muhasebeleştirir. Söz konusu farklılıklar genellikle bazı gelir ve gider kalemlerinin vergiye esas finansal tablolar ile TFRS'ye göre hazırlanan konsolide finansal tablolarda farklı dönemlerde yer almasından kaynaklanmakta olup, söz konusu farklar aşağıda belirtilmektedir.

Ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülüklerinin hesaplanmasında kullanılan vergi oranı %22'dir (2018: %22).

Türkiye'de işletmelerin konsolide vergi iadesi beyan edememeleri sebebiyle, ertelenmiş vergi varlıkları olan bağlı ortaklıklar, ertelenmiş vergi yükümlülükleri olan bağlı ortaklıklar ile netleştirilmez ve ayrı olarak gösterilir.

Bilançoda ertelenmiş vergi bakiyeleri aşağıdaki şekilde gösterilmiştir:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
<u>Ertelenmiş vergi (varlıkları) / yükümlülükleri:</u>		
Maddi ve maddi olmayan varlıkların değerleme ve amortisman farkları	(8.882.880)	(11.325.642)
Kıdem tazminatı karşılığı	5.387.521	4.518.632
Stoklar	3.893.534	2.935.871
Kullanılmamış izin karşılığı	1.273.151	1.268.964
Verilen bedelsiz mal iskontoları	-	954.512
Fiyat düzenlemesi sonrası oluşan satış iadelerine dair gider tahakkukları	468.389	640.200
Şüpheli alacak karşılığı	1.580.917	1.591.676
Dava karşılığı	1.433.428	1.367.937
Diğer	5.811.285	3.709.544
	<u>10.965.345</u>	<u>5.661.694</u>

30 Eylül 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla sona eren dönem içindeki ertelenmiş vergi varlıkları hareketi aşağıda verilmiştir:

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018
<u>Ertelenmiş vergi (varlığı) / yükümlülüğü hareketleri:</u>		
1 Ocak itibarıyla açılış bakiyesi	5.661.694	9.899.543
Gelir tablosunda muhasebeleştirilen ertelenmiş vergi geliri	4.660.837	3.412.496
Diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilen vergi gideri / (geliri)	-	(110.633)
TFRS 9'un ilk uygulamasına ilişkin ertelenmiş vergi düzeltmesi (Not 2)	-	82.500
TFRS 16'nın ilk uygulamasına ilişkin ertelenmiş vergi düzeltmesi (Not 2)	642.814	-
30 Eylül itibarıyla kapanış bakiyesi	<u>10.965.345</u>	<u>13.283.906</u>

Bilanço tarihi itibarıyla, Grup'un ileriki dönemlerde karlarından mahsup edilmek üzere devreden vergi zararları bulunmamaktadır (31 Aralık 2018 Yoktur.).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

29. PAY BAŞINA KAZANÇ

	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018
Pay başına kazanç		
Ana ortaklığa ait net dönem karı	199.448.353	90.976.159
Tedavüldeki hisselerin ağırlıklı ortalama adedi	20.001.928.778	20.001.928.778
Pay başına düşen basit ve hisse başına bölünmüş kazanç (TL)	0,0100	0,0045

30. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ

(a) Sermaye risk yönetimi

Grup, sermaye yönetiminde, bir yandan faaliyetlerinin sürekliliğini sağlamaya çalışırken, diğer yandan da borç ve özkaynak dengesini en verimli şekilde kullanarak karlılığını artırmayı hedeflemektedir.

Grup’un sermaye yapısı 5’inci Not’ta açıklanan kredileri de içeren finansal borçlar, 4’üncü Not’ta açıklanan nakit ve nakit benzerleri ve sırasıyla 21’inci Not’ta açıklanan çıkarılmış sermaye, sermaye yedekleri, kar yedekleri ve geçmiş yıl karlarını da içeren özkaynak kalemlerinden oluşmaktadır.

30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla özkaynakların finansal borçlara oranı aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Finansal borçlar	779.629.983	727.577.535
Eksi: Nakit ve nakit benzerleri	(219.735.750)	(121.115.624)
Net borç	559.894.233	606.461.911
Toplam özkaynak	944.063.181	746.407.897
Yatırılan sermaye	1.748.436.382	1.547.324.705
Net borç / Yatırılan sermaye oranı	%32	%39

Grup’un sermaye maliyeti ile birlikte her bir sermaye sınıfıyla ilişkilendirilen riskler üst yönetim tarafından 3 aylık dönemde değerlendirilir. Üst yönetim değerlendirmelerine dayanarak, sermaye yapısını yeni borç edinilmesi veya mevcut olan borcun geri ödenmesiyle olduğu kadar, temettü ödemeleri, yeni hisse ihracı yoluyla dengede tutulması amaçlanmaktadır.

Grup’un genel stratejisi önceki dönemden bir farklılık göstermemektedir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

30. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

(b) Finansal risk faktörleri

Grup faaliyetleri nedeniyle piyasa riski (kur riski, gerçeğe uygun değer faiz oranı riski, nakit akımı faiz oranı riski ve fiyat riski), kredi riski ve likidite riskine maruz kalmaktadır. Grup’un risk yönetimi programı genel olarak mali piyasalardaki belirsizliğin, Grup finansal performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerinin minimize edilmesi üzerine odaklanmaktadır.

Risk yönetimi, Yönetim Kurulu tarafından onaylanan politikalar doğrultusunda vadeli alım/satım sözleşmeleri ile yürütülmektedir. Politika ve riskler Denetim Kurulu tarafından düzenli olarak izlenmektedir. Bu uygulamanın bir sonucu olarak Grup düzenli olarak risk performansı değerlendirmesi yapmaktadır.

(b.1) Kredi riski yönetimi

Finansal aracın taraflarından birinin sözleşmeye bağlı yükümlülüğünü yerine getirememesi nedeniyle Grup’a finansal bir kayıp oluşturması riski, kredi riski olarak tanımlanır. Grup, işlemlerini yalnızca kredi güvenilirliği olan taraflarla gerçekleştirme ve mümkün olduğu durumlarda teminat elde etme yoluyla kredi riskini azaltmaya çalışmaktadır. Grup’un maruz kaldığı kredi riskleri; müşterilerin finansal durumları ve kredi limitlerinin risk yönetimi komitesi tarafından takip edilerek ayda bir kez gözden geçirilmesiyle takip edilmektedir.

2019 yılında, Grup ürünlerinin önemli bir bölümünün dağıtımı Türkiye’deki en büyük iki ecza deposu tarafından yapılmaktadır. Söz konusu ecza depolarına yapılan satışların toplam satışlar içerisindeki payı, %26 ve %38’dir (30 Eylül 2018: %27 ve %40). 30 Eylül 2019 itibarıyla, bu iki ecza deposundan alacaklar %24 ve %28’dir. (31 Aralık 2018: %20 ve %30). Grup kredi riskini kredi limitlerini ve ticari alacak bakiyelerini takip ederek yönetmektedir.

İç derecelendirme bilgilerine göre değerlendirilen vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların kredi kalitesi aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Ticari alacaklar		
İç derecelendirme bilgilerine göre;		
A Grubu Müşteriler	379.186.814	310.330.544
B Grubu Müşteriler	46.177.538	43.765.452
C Grubu Müşteriler	42.983.233	38.345.185
	<u>468.347.585</u>	<u>392.441.181</u>

A Grubu Müşteriler : Herhangi bir teminat olmaksızın Kredi Komitesi tarafından uygun görülen ve Yönetim Kurulu Başkanı tarafından onaylanan kredi limiti tanımlanan müşterilerdir.

B Grubu Müşteriler : Var olan teminatına ilave olarak Kredi Komitesi tarafından uygun görülen ve Yönetim Kurulu Başkanı tarafından onaylanan kredi limiti tanımlanan müşterilerdir.

C Grubu Müşteriler : Bire bir teminat karşılığı (banka teminat mektubunun tamamı veya herhangi bir ipotek değerinin %70’i kadar) kredi limiti tanımlanan müşterilerdir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

30. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

(b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.1) Kredi riski yönetimi (devamı)

Finansal araç türleri itibarıyla maruz kalınan kredi riskleri

Finansal araç türleri itibariyle maruz kalınan kredi riskleri	Alacaklar					
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf		
30 Eylül 2019						
Raporlama tarihi itibariyle maruz kalınan azami kredi riski (*)	12.006.908	468.347.585	-	839.834	219.647.301	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	47.337.131	-	-	-	35.459.300
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	12.006.908	468.347.585	-	839.834	219.647.301	-
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	-	-	-	-	-
- Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı		-				
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	7.185.988	-	48.906	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(7.185.988)	-	(48.906)	-	-
- Net değer teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-
- Net değer teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-
E. Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-

(*) Tutarın belirlenmesinde, alınan teminatlar gibi, kredi güvenilirliğinde artış sağlayan unsurlar dikkate alınmamıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

30. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

(b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.1) Kredi riski yönetimi (devamı)

Finansal araç türleri itibarıyla maruz kalınan kredi riskleri

Finansal araç türleri itibariyle maruz kalınan kredi riskleri	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar		
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	
31 Aralık 2018					
Raporlama tarihi itibariyle maruz kalınan azami kredi riski (*)	11.620.379	392.441.181	-	474.273	121.023.665
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	42.752.699	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	11.620.379	392.441.181	-	474.273	121.023.665
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	-	-	-	-
- teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	7.185.988	-	48.906	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(7.185.988)	-	(48.906)	-
- Net değer in teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-
- Net değer in teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-
E. Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-

(*) Tutarın belirlenmesinde, alınan teminatlar gibi, kredi güvenilirliğinde artış sağlayan unsurlar dikkate alınmamıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

30. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal Risk Faktörleri(devamı)

(b.1) Likidite risk yönetimi

Likidite riski yönetimi ile ilgili esas sorumluluk, yönetim kuruluna aittir. Yönetim Kurulu, Grup Yönetimi’nin kısa, orta ve uzun vadeli fonlama ve likidite gereklilikleri için, uygun bir likidite riski yönetimi oluşturmuştur.

Grup’un likidite gereksiniminin başlıca nedeni fabrika, makine-tesisat ve demirbaş ağırlıklı yapılan Ar-Ge yatırımları ile ruhsatlandırma ve lisanslarla ilgili olarak yapılan yatırımlardan doğan işletme sermayesi ihtiyacıdır. Yönetim Kurulu, Grup Yönetimi’nin kısa, orta ve uzun vadeli fonlama ve likidite gereklilikleri için, uygun bir likidite riski yönetimi oluşturmuştur..

Likidite riski analizi

Aşağıdaki tablo, Grup’un türev niteliğinde olmayan finansal yükümlülüklerinin vade dağılımını göstermektedir. Aşağıdaki tablolar, Grup’un yükümlülükleri iskonto edilmeden ve ödemesi gereken en erken tarihler esas alınarak hazırlanmıştır. Söz konusu yükümlülükler üzerinden ödenecek faizler aşağıdaki tabloya dahil edilmiştir

30 Eylül 2019

<u>Sözleşme uyarınca vadeler</u>	<u>Defter Değeri</u>	<u>Sözleşme uyarınca</u>	<u>3 aydan kısa</u>	<u>3-12 ay arası</u>	<u>1-5 yıl arası</u>
		<u>nakit</u> <u>çıkışlar toplamı</u>			
Türev olmayan finansal yükümlülükler					
Banka kredileri ve tahviller	779.629.983	883.247.683	211.373.475	409.049.207	262.825.001
Ticari borçlar	95.175.481	95.677.994	94.395.297	1.282.697	-
Toplam yükümlülük	874.805.464	978.925.677	305.768.772	410.331.904	262.825.001

31 Aralık 2018

<u>Sözleşme uyarınca vadeler</u>	<u>Defter Değeri</u>	<u>Sözleşme uyarınca</u>	<u>3 aydan kısa</u>	<u>3-12 ay arası</u>	<u>1-5 yıl arası</u>
		<u>nakit</u> <u>çıkışlar toplamı</u>			
Türev olmayan finansal yükümlülükler					
Banka kredileri ve tahviller	727.577.535	869.491.993	328.772.583	167.785.291	372.934.119
Ticari borçlar	85.699.382	86.264.674	82.269.812	3.994.862	-
Toplam yükümlülük	813.276.917	955.756.667	411.042.395	171.780.153	372.934.119

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

30. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.2) Piyasa riski yönetimi

Faaliyetleri nedeniyle Grup, döviz kurundaki (b.2.1 maddesine bakınız) ve faiz oranındaki (b.2.2 maddesine bakınız) değişiklikler ile ilgili finansal risklere maruz kalmaktadır. Faiz oranıyla ilişkilendirilen riskleri kontrol altında tutabilmek için Grup, belirli bir oranda sabit ve değişken faizli kredi sözleşmeleri yapmaktadır.

Grup düzeyinde karşılaşılan piyasa riskleri, duyarlılık analizleri esasına göre değerlendirilmektedir.

Cari yılda Grup’un maruz kaldığı piyasa riskinde veya maruz kalınan riskleri yönetim ve ölçüm yöntemlerinde, önceki yıla göre bir değişiklik olmamıştır.

(b.2.1) Kur riski yönetimi

Yabancı para cinsinden işlemler, kur riskinin oluşmasına sebebiyet vermektedir. Grup, döviz cinsinden varlık ve yükümlülüklerinin Türk Lirası’na çevriminde kullanılan kur oranlarının değişimi nedeniyle, kur riskine maruzdur. Kur riski ileride oluşacak ticari işlemler, kayda alınan aktif ve pasifler arasındaki fark sebebiyle ortaya çıkmaktadır. Kur riski, onaylanmış politikalara dayalı olarak yapılan vadeli döviz alım/satım sözleşmeleri ile yönetilmektedir.

Aşağıdaki tablo her bir finansal enstrüman sınıfı için Şirket ve bağlı ortaklıklarının yabancı para riskini göstermektedir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

30. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.2) Piyasa riski yönetimi (devamı)

(b.2.1) Kur riski yönetimi (devamı)

Döviz Pozisyonu Tablosu

30 Eylül 2019

	TL					
	Karşılığı	ABD Doları	AVRO	CHF	GBP	Diğer
1. Ticari alacak	31.651.433	3.385.232	1.268.025	810.222	4.206	17.202
2a. Parasal finansal varlıklar	216.543.548	23.724.793	13.301.277	3.512	1.846	-
2b. Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-	-	-
3. Diğer	36.951.868	804.344	3.225.900	2.002.121	153.823	-
4. DÖNEN VARLIKLAR	285.146.849	27.914.369	17.795.202	2.815.855	159.875	17.202
5. Ticari alacaklar	-	-	-	-	-	-
6a. Parasal finansal varlıklar	-	-	-	-	-	-
6b. Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-	-	-
7. Diğer	5.850.197	96.713	857.573	-	-	-
8. DURAN VARLIKLAR	5.850.197	96.713	857.573	-	-	-
9. TOPLAM VARLIKLAR	290.997.046	28.011.082	18.652.775	2.815.855	159.875	17.202
10. Ticari borçlar	33.362.052	2.805.747	2.827.006	-	105	2.241
11. Finansal yükümlülükler	21.900.501	-	3.541.707	-	-	-
12a. Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
12b. Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
13. KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	55.262.553	2.805.747	6.368.713	-	105	2.241
14. Ticari borçlar	-	-	-	-	-	-
15. Finansal yükümlülükler	7.556.359	-	1.222.000	-	-	-
16a. Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
16b. Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
17. UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	7.556.359	-	1.222.000	-	-	-
18. TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER	62.818.912	2.805.747	7.590.713	-	105	2.241
19. Bilanço dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık /yükümlülük pozisyonu (19a-19b)	-	-	-	-	-	-
19.a Aktifkarakterli bilanço dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	-	-	-	-	-	-
19.b. Pasifkarakterli bilanço dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	-	-	-	-	-	-
20. Net yabancı para varlık yükümlülük pozisyonu	228.178.134	25.205.335	11.062.062	2.815.855	159.770	14.961
21. Parasal kalemler net yabancı para varlık / yükümlülük pozisyonu (1+2a+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)	185.376.069	24.304.278	6.978.589	813.734	5.947	14.961
22. Döviz hedge'i için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değeri	39.997.868	2.000.000	1.100.000	2.000.000	-	-
23. Döviz varlıkların hedge edilen kısmının tutarı	-	-	-	-	-	-
24. Döviz yükümlülüklerin hedge edilen kısmının tutarı	-	-	-	-	-	-
25. İhracat	88.245.300	11.377.214	2.836.705	777.095	-	-
26. İthalat	330.032.575	26.190.112	28.163.319	908.864	360.041	68

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

30. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.2) Piyasa riski yönetimi (devamı)

(b.2.1) Kur riski yönetimi (devamı)

Döviz Pozisyonu Tablosu

	31 Aralık 2018					
	TL Karşılığı	ABD Doları	AVRO	CHF	GBP	Diğer
1. Ticari alacak	40.530.973	5.983.695	1.498.737	-	-	16.962
2a. Parasal finansal varlıklar	117.648.198	17.282.061	4.431.589	1.043	1.476	-
2b. Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-	-	-
3. Diğer	27.521.128	9.296	4.534.995	3.823	17.267	-
4. DÖNEN VARLIKLAR	185.700.299	23.275.052	10.465.321	4.866	18.743	16.962
5. Ticari alacaklar	-	-	-	-	-	-
6a. Parasal finansal varlıklar	-	-	-	-	-	-
6b. Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-	-	-
7. Diğer	68.201	3.600	6.225	2.200	-	-
8. DURAN VARLIKLAR	68.201	3.600	6.225	2.200	-	-
9. TOPLAM VARLIKLAR	185.768.500	23.278.652	10.471.546	7.066	18.743	16.962
10. Ticari borçlar	37.174.639	3.617.661	2.946.887	272	56.698	-
11. Finansal yükümlülükler	21.271.426	-	3.523.714	-	-	-
12a. Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
12b. Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
13. KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	58.446.065	3.617.661	6.470.601	272	56.698	-
14. Ticari borçlar	-	-	-	-	-	-
15. Finansal yükümlülükler	10.451.691	-	1.733.857	-	-	-
16a. Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
16b. Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
17. UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	10.451.691	-	1.733.857	-	-	-
18. TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER	68.897.756	3.617.661	8.204.458	272	56.698	-
19. Bilanço dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık /yükümlülük pozisyonu (19a-19b)	-	-	-	-	-	-
19.a Aktifkarakterli bilanço dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	-	-	-	-	-	-
19.b. Pasifkarakterli bilanço dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	-	-	-	-	-	-
20. Net yabancı para varlık yükümlülük pozisyonu (9-18+19)	116.870.744	19.660.991	2.267.088	6.794	(37.955)	16.962
21. Parasal kalemler net yabancı para varlık / yükümlülük pozisyonu (1+2a+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)	89.281.415	19.648.095	(2.274.132)	771	(55.222)	16.962
22. Döviz hedge'i için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değeri	-	-	-	-	-	-
23. Döviz varlıklarının hedge edilen kısmının tutarı	-	-	-	-	-	-
24. Döviz yükümlülüklerinin hedge edilen kısmının tutarı	-	-	-	-	-	-
25. İhracat	118.771.215	18.678.345	4.201.677	-	-	399
26. İthalat	458.677.942	44.028.712	31.907.588	5.644.918	689.821	2.344

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

30. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.2) Piyasa riski yönetimi (devamı)

(b.2.1) Kur riski yönetimi (devamı)

Kur riskine duyarlılık

Grup içindeki şirketlerin fonksiyonel para birimi TL'dir, başlıca ABD Doları ve Avro cinsinden kur riskine maruz kalmaktadır.

Aşağıdaki tablo Grup'un ABD Doları, Avro ve diğer döviz kurlarındaki %20'lik artışa ve azalışa olan duyarlılığını göstermektedir. %20'lik oran, üst düzey yöneticilere Grup içinde kur riskinin raporlanması sırasında kullanılan oran olup, söz konusu oran yönetimin döviz kurlarında beklediği olası değişikliği ifade etmektedir. Duyarlılık analizi sadece yıl sonundaki açık yabancı para cinsinden parasal kalemleri kapsar ve söz konusu kalemlerin yıl sonundaki %20'lik kur değişiminin etkilerini gösterir (31 Aralık 2018: %20). Bu analiz, dış kaynaklı krediler ile birlikte Grup içindeki yurt dışı faaliyetler için kullanılan, krediyi alan ve de kullanan tarafların fonksiyonel para birimi dışındaki kredilerini kapsamaktadır. Pozitif değer, kar/zarardaki artışı ifade eder. Özkaynak etkisi bulunmamaktadır.

Kur Riskine Duyarlılık Tablosu

30 Eylül 2019

	Kar / Zarar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları'nın TL karşısında % 20 değişmesi halinde		
1 - ABD Doları net varlık / yükümlülüğü	27.508.068	(27.508.068)
2 - ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
3- ABD Doları net etki (1 +2)	27.508.068	(27.508.068)
AVRO'nun TL karşısında % 20 değişmesi halinde		
4 - AVRO net varlık / yükümlülük	8.630.560	(8.630.560)
5 - AVRO riskinden korunan kısım (-)	-	-
6- AVRO net etki (4+5)	8.630.560	(8.630.560)
Diğer döviz kurlarının TL karşısında % 20 değişmesi halinde		
7- Diğer döviz net varlık / yükümlülüğü	936.586	(936.586)
8- Diğer döviz kuru riskinden korunan kısım (-)	-	-
9- Diğer Döviz Varlıkları net etki (7+8)	936.586	(936.586)
TOPLAM (3 + 6 +9)	37.075.214	(37.075.214)

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

30. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.2) Piyasa riski yönetimi(devamı)

(b.2.1) Kur riski yönetimi (devamı)

Kur riskine duyarlılık (devamı)

Kur Riskine Duyarlılık Tablosu

31 Aralık 2018

	Kar / Zarar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları'nın TL karşısında % 20 değişmesi halinde		
1 - ABD Doları net varlık / yükümlülüğü	20.673.333	(20.673.333)
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
3- ABD Doları net etki (1 +2)	20.673.333	(20.673.333)
AVRO'nun TL karşısında % 20 değişmesi halinde		
4 - AVRO net varlık / yükümlülüğü	(2.741.692)	2.741.692
5 - AVRO riskinden korunan kısım (-)	-	-
6- AVRO net etki (4+5)	(2.741.692)	2.741.692
Diğer döviz kurlarının TL karşısında % 20 değişmesi halinde		
7- Diğer döviz net varlık / yükümlülüğü	(69.262)	69.262
8- Diğer döviz kuru riskinden korunan kısım (-)	-	-
9- Diğer Döviz Varlıkları net etki (7+8)	(69.262)	69.262
TOPLAM (3 + 6 +9)	17.862.379	(17.862.379)

(b.2.2) Faiz oranı riski yönetimi

Grup'un sabit ve değişken faiz oranları üzerinden borçlanması, Grup'u faiz oranı riskine maruz bırakmaktadır. Söz konusu risk, Grup tarafından, sabit ve değişken oranlı borçlar arasında uygun bir dağılım yapılmak suretiyle, yönetilmektedir. Riskten korunma stratejileri, faiz oranı beklentisi ve tanımlı olan risk ile uyumlu olması için düzenli olarak değerlendirilmektedir. Böylece optimal riskten korunma stratejisinin oluşturulması, gerek bilançonun pozisyonunun gözden geçirilmesi gerekse faiz harcamalarının farklı faiz oranlarında kontrol altında tutulması amaçlanmaktadır.

30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla, toplam borçluluğun %43'ü değişken faizli Türk Lirası ve AVRO yükümlülüklerden oluşmaktadır.

Faiz oranı duyarlılığı

Aşağıdaki duyarlılık analizleri raporlama tarihinde türevsel olmayan enstrümanların maruz kaldığı faiz oranı riskleri baz alınarak belirlenmiştir. Değişken faizli yükümlülüklerin analizinde yıl sonundaki bakiyenin tüm yıl boyunca var olduğu varsayımı kullanılmıştır. Grup yönetimi, faiz oranlarında 50 baz puanlık bir dalgalanma beklemektedir. Söz konusu tutar, Grup içinde üst düzey yönetime yapılan raporlamalarda da kullanılmaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

30. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.2) Piyasa riski yönetimi(devamı)

(b.2.2) Faiz oranı riski yönetimi(devamı)

Faiz oranı duyarlılığı (devamı)

Faiz Pozisyonu Tablosu

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Sabit Faizli Araçlar		
Finansal Varlıklar	-	-
Finansal Yükümlülükler	446.354.700	518.593.051
Değişken Faizli Finansal Araçlar		
Finansal Varlıklar	-	-
Finansal Yükümlülükler	333.275.283	208.984.484
	<u>779.629.983</u>	<u>727.577.535</u>

Raporlama tarihinde faiz oranlarında 50 baz puanlık bir yükseliş olması ve diğer tüm değişkenlerin sabit tutulması durumunda 30 Eylül 2019 itibariyle net dönem karı 1.124.750 TL azalmaktadır. (30 Eylül 2018: 686.378 TL azalmaktadır). Özkaynak etkisi bulunmamaktadır. Raporlama tarihinde faiz oranlarında 50 baz puanlık bir azalış olması ve diğer tüm değişkenlerin sabit tutulması durumunda Grup'un net dönem karını aynı tutarda arttırmaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLAR

Finansal araçlar kategorileri

	İtfa edilmiş maliyeti ile değerlenen finansal varlık ve yükümlülükler	Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlık ve yükümlülükler	Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlık ve yükümlülükler	Defter değeri
30 Eylül 2019				
<u>Finansal varlıklar</u>				
Nakit ve nakit benzerleri	219.735.750	-	-	219.735.750
Ticari alacaklar (ilişkili şirket bakiyeleri dahil)	480.354.493	-	-	480.354.493
<u>Finansal yükümlülükler</u>				
Finansal borçlar	779.629.983	-	-	779.629.983
Ticari borçlar (ilişkili şirket bakiyeleri dahil)	95.175.481	-	-	95.175.481
31 Aralık 2018				
<u>Finansal varlıklar</u>				
Nakit ve nakit benzerleri	121.115.624	-	-	121.115.624
Ticari alacaklar (ilişkili şirket bakiyeleri dahil)	404.061.560	-	-	404.061.560
<u>Finansal yükümlülükler</u>				
Finansal borçlar	727.577.535	-	-	727.577.535
Ticari borçlar (ilişkili şirket bakiyeleri dahil)	85.699.382	-	-	85.699.382

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLAR (devamı)

Finansal araçlar kategorileri (devamı)

Grup’un finansal varlıklarının ve yükümlülüklerinin gerçeğe uygun değeri, söz konusu varlıkların ve yükümlülüklerin defter değerine yaklaşık tutardadır.

Finansal varlıkların ve yükümlülüklerin gerçeğe uygun değeri aşağıdaki gibi belirlenir:

- Birinci seviye: Finansal varlık ve yükümlülükler, birbirinin aynı varlık ve yükümlülükler için aktif piyasada işlem gören borsa fiyatlarından değerlendirilmiştir.
- İkinci seviye: Finansal varlık ve yükümlülükler, ilgili varlık ya da yükümlülüğün birinci seviyede belirtilen borsa fiyatından başka direkt ya da indirekt olarak piyasada gözlenebilen fiyatının bulunmasında kullanılan girdilerden değerlendirilmiştir.
- Üçüncü seviye: Finansal varlık ve yükümlülükler, varlık ya da yükümlülüğün gerçeğe uygun değerinin bulunmasında kullanılan piyasada gözlenebilir bir veriye dayanmayan girdilerden değerlendirilmiştir.

30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihlerinde Grup’un türev finansal araçları aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019		31 Aralık 2018	
	Varlıklar	Yükümlülükler	Varlıklar	Yükümlülükler
İleri vadeli döviz alım işlemi	-	(4.538.568)	-	-
	-	(4.538.568)	-	-
	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018		
Kar veya zararda muhasebeleştirilen kur farkı gideri(*)	(4.538.568)	-		
Net varlık/(yükümlülük)	(4.538.568)	-		

(*) 1 Ocak-30 Eylül 2019 döneminde kar veya zararda muhasebeleştirilen kur farkı gideri, finansman giderleri içerisinde muhasebeleştirilmiştir.

Türev araçların gerçeğe uygun değeri ikinci seviye girdiler kullanılarak değerlendirilmiştir.

32. BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Bulunmamaktadır.